693

پير بادشاه
لواري شريف

حضرت قبله پير بادشاه گل حسن صديقي
نقشبندي قدس سره

جلد ٻيو

ناشر :- ناجيه شاگرد تنظيم
جماعت لواري شريف (سنڌ)

ناجيه شاگرد تنظيم جو ڪتابي سلسلو نمبر ٥

گُلُ

جلد ٢

حضرت قبله پير بادشاه گل حسن صديقي نقشبندي

مجددي قدس سره لواري شريف

ٻيو عرس مبارڪ ٢٧ ذوالقعد مبارڪ ١٤٠٤ھ مطابق ٢٥ آگسٽ ١٩٨٤ع

ترتيب: شرف الدين جوڻيجو

پاران: ناجيه شاگرد تنظيم (نشات)

جماعت لواري شريف - سنڌ.

Marfat.com

(سڀ حق ۽ واسطا قائم)

5345

نالو ڪتاب: پير بادشاهه (جلد ٻيو)

مرتب: شرف الدين جوڻيجو

ڇپائيندڙ: محمد افضل ٽالپر

پڌري ٿيڻ جي تاريخ ٢٥- آگسٽ ١٩٨٤ع

دفعو: پهريون

ڳاڻيٽو: هڪ هزار

هديه: ڏهه روپيه

ڪتابت: حنيف

صفحات: هڪ سَو ستهٺ

ملڻ جو هنڌ

١- درگاهه شريف حضرت قاضي احمد رح
پوسٽ آفيس قاضي احمد، سڪرنڊ نوابشاهه

٢- بنگلو پاڪ اسلام قلب بنگلا نمبر ٦٧،
چيسٽ نٽ اسٽريٽ، گارڊن ايسٽ ڪراچي ٣

Marfat.com

دردردعوتون ڪِيَّن، اِهي ڪم ڪُرَّن ،

لواري جا لاڏڪا ، وينا ربَّ گهرن ،

تارا چند چلن ، قطب چڙيءُ ڪين ڪي .

— ميان غلام احمد لڳائي رحمة الله عليه

Marfat.com

[حضرت قبلہ امام الاولیاء خواجہ محمد سعید شاہ مکي قدس سرہٗ (پنجون نمبر سجادہ نشین) جن سندن فرزند ارجمند بنام حضرت امام العالمین خواجہ احمد زمان قدس سرہٗ (ڇهون نمبر سجادہ نشین) جي شادي مبارڪ جي موقعي تي هي شعر مبارڪ چوڻ فرمايو جنهن ۾ پاڻ سندن ايندڙ پوٽي حضرت قبلہ پير بادشاہ پير گل حسن شاہ جي آمد جي پيشنگوئي ڪرڻ فرمائي اٿن]

بهر تاریخ سرورِ شادی احمد زمان
جان بهار آمد دلم هر گشت از لب لباب
سال تاریخش سعیدؔ از سر بجسته باد عا
باد در تزویج برکت "گُل" آمد در جواب

Marfat.com

385

مہر حضرت سلطان الاولیاء خاتم الولایت خواجہ محمد زمان صدیقی نقشبندی
سرہندی بانی درگاہ عالیہ لواری شریف۔

Marfat.com

Marfat.com

حضرت امام العالمين خواجه پير احمد زمان قدس سرهٔ جيهون
سجاده نشين درگاه عاليه لواري شريف-

Marfat.com

Marfat.com

حضرت قبلہ پیر بادشاہ گل حسن صدیقی نقشبندی قدس سرہ

ستون سجادہ نشین درگاہ عالیہ لواری شریف

Marfat.com

حضرت قبله پير فيض محمد نقشبندي موجوده
سجاده نشين درگاه عاليه لواري شريف

Marfat.com

پيغام

ڪُلُّ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

ڪروڙها احسان الله مالڪ مولىٰ الڪريم جا جنهن پنهنجي

عاجز ٻانهن کي توفيق بخشي جن لواري جي لاثاني لال منهنجي مرشد منهنجي آقا سيدنا و

مرشدنا قطب الاقطاب غوث الاغياث حضرت قبله پير بادشاه جو جنهن پنهنجي حسن

صاحب صديقي نقشبندي مجددي قدس سره الاقدس جن جي پيءُ ورسي مبارڪ

تي وڏي محنت ۽ ڪوشش ورتي هي ڪتاب مبارڪ پير بادشاه حضور

ٻيو ڇاپائڻ تي پڌرو ڪيو آهي. الله ۽ مبارڪباد جا مستحق ته هن

آهي ۽ جن محترم معزز شخصيتن هن ڪتاب مبارڪ ۾ حضرت جن

لاءِ پنهنجي پنهنجي خيال ۾ تاثرات قلمبند ڪيا آهن ۽ دل گهرائي آهي ان نه

مهربان مدد ڪئي سهڻي نموني ۾ پڙهندڙن کي مبارڪ ڪتاب جنهن جي پڙهڻ سان

خاص نعمتون ۽ برڪتون ملندا لواري. آمين.

جماعت لواري شريف جيڪي [illegible] هدايت ڏئي ڪريندا ته [illegible]

حضرت قبله پير بادشاه جن جي ارشاد مطابق شريعت پاڪ ۽ طريقت پاڪ تي سختي سان

پابند رهن ته ان ته حضرت سلطان الاولياء ولين جي بادشاه جن جي خوشنودي حاصل ڪن ۽ دنيا ۽

آخرت ۾ سرفراز ٿين.

والله المستعان وعليه التڪلان

— فيض محمد نقشبندي مجددي

Marfat.com

Marfat.com

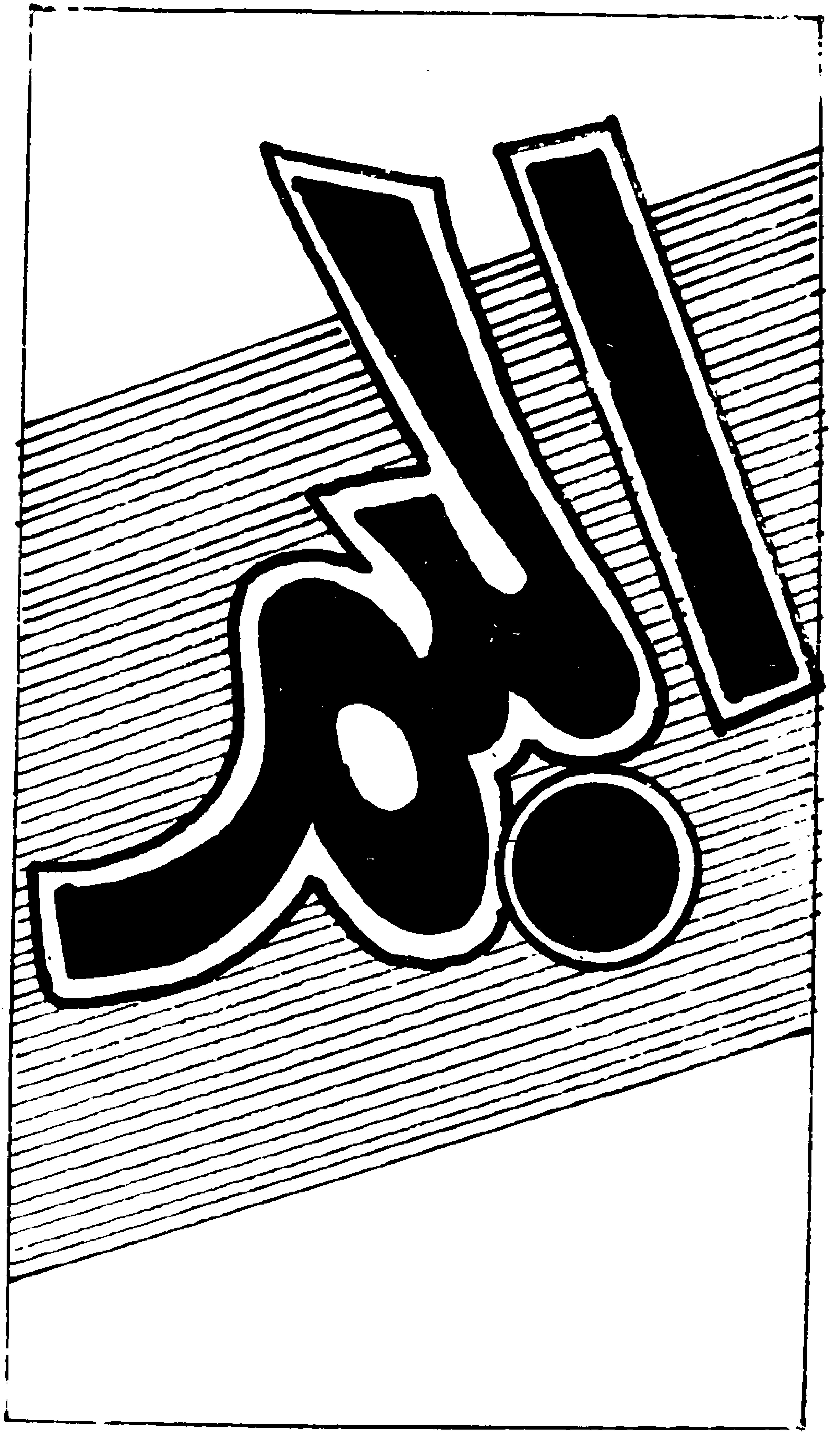

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

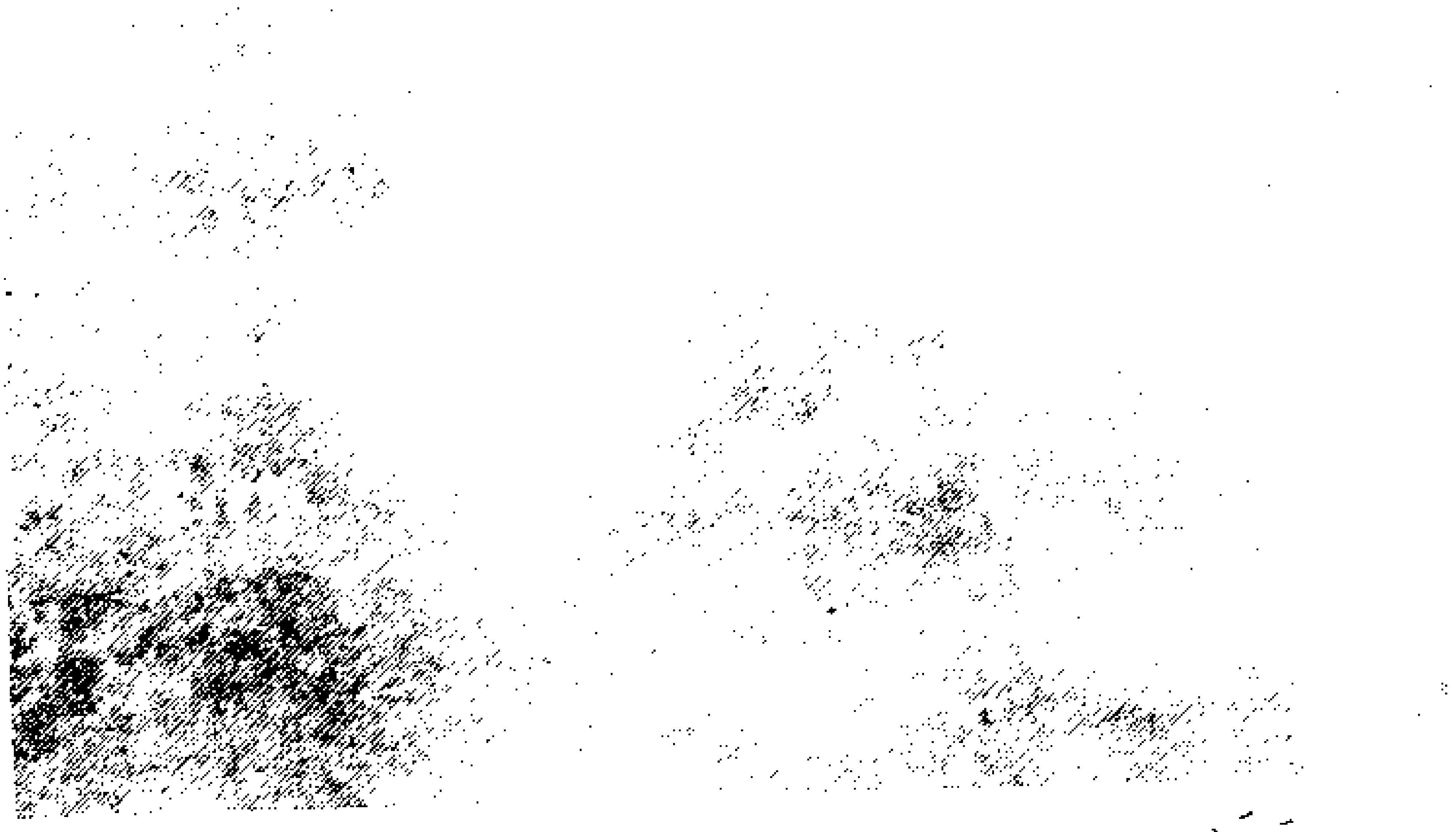

حضرت قبله پير پادشاهه جن مصر ۾ سو لهور جي مجسمي جي
پرسان سرائي پير بخش هاشماڻي ڪنڌ جهڪائي ويٺا آهن

Marfat.com

قديم بادشاهه مصر ۾ هڪ باغ ۾ خانصاحب عبدالرحمن
عرف بخشو ۽ هڪ مقامي باشندي سان گڏ

Marfat.com

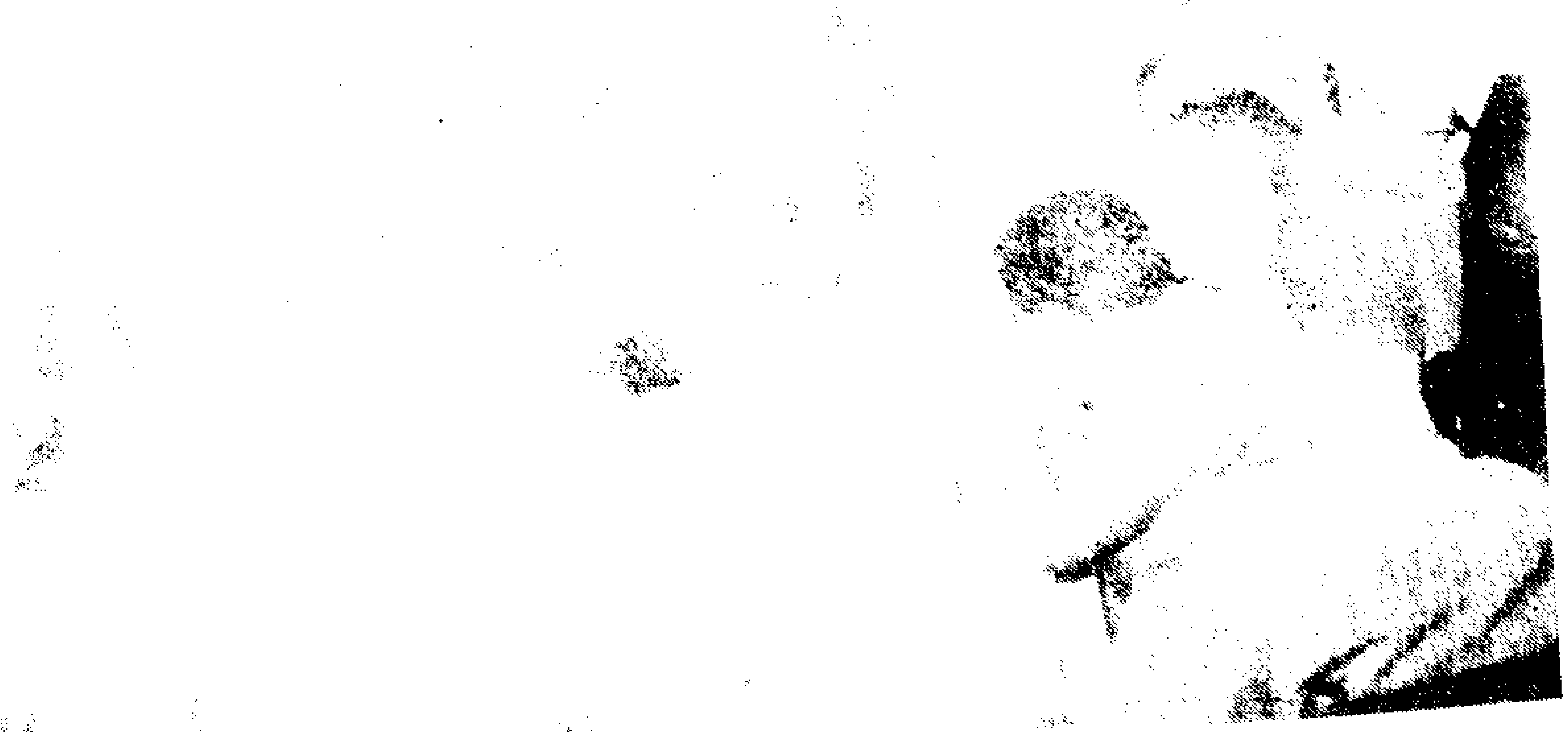

پير پادشاهه جن قاهره ۾ تنظيم شبان المسلمين وارن سان گڏ دعوت ۾ ساڻهن ويٺل محمد صالح حرب صدر جمعيت شبان المسلمين
سندس ساڄي طرف پير پادشاهه جو خاص مهمان ۽ کٻي طرف خانصاحب عبدالرحمن عرف بخشو نظر اچي رهيا آهن.

Marfat.com

حضرت پير بادشاه واري غار ۾ هڪ مقامي شهري
۽ سائين پير بخش هاشماڻي سان گڏ.

Marfat.com

حضرت پير بادشاهه جن جي علامه ٽمرجيلاني مرحوم ۽ مرحوم مولوي عبدالحامد
بدايوني ۽ ٻين علماءِ ڪرام سان گڏ هڪ يادگار تصوير.

Marfat.com

حضرت پير بادشاه جن هارون ميان قادواني ڪراچي واري جي گهر ۾ موت
۾ تصوير ۾ ساڄي طرف هارون ميان قادواني (موجوده صدر مئنيجنگ
ڪميٽي جماعت لواري شريف) کٻي طرف غلام نبي ولد هارون ميان نظر
اچي رهيا آهن.

Marfat.com

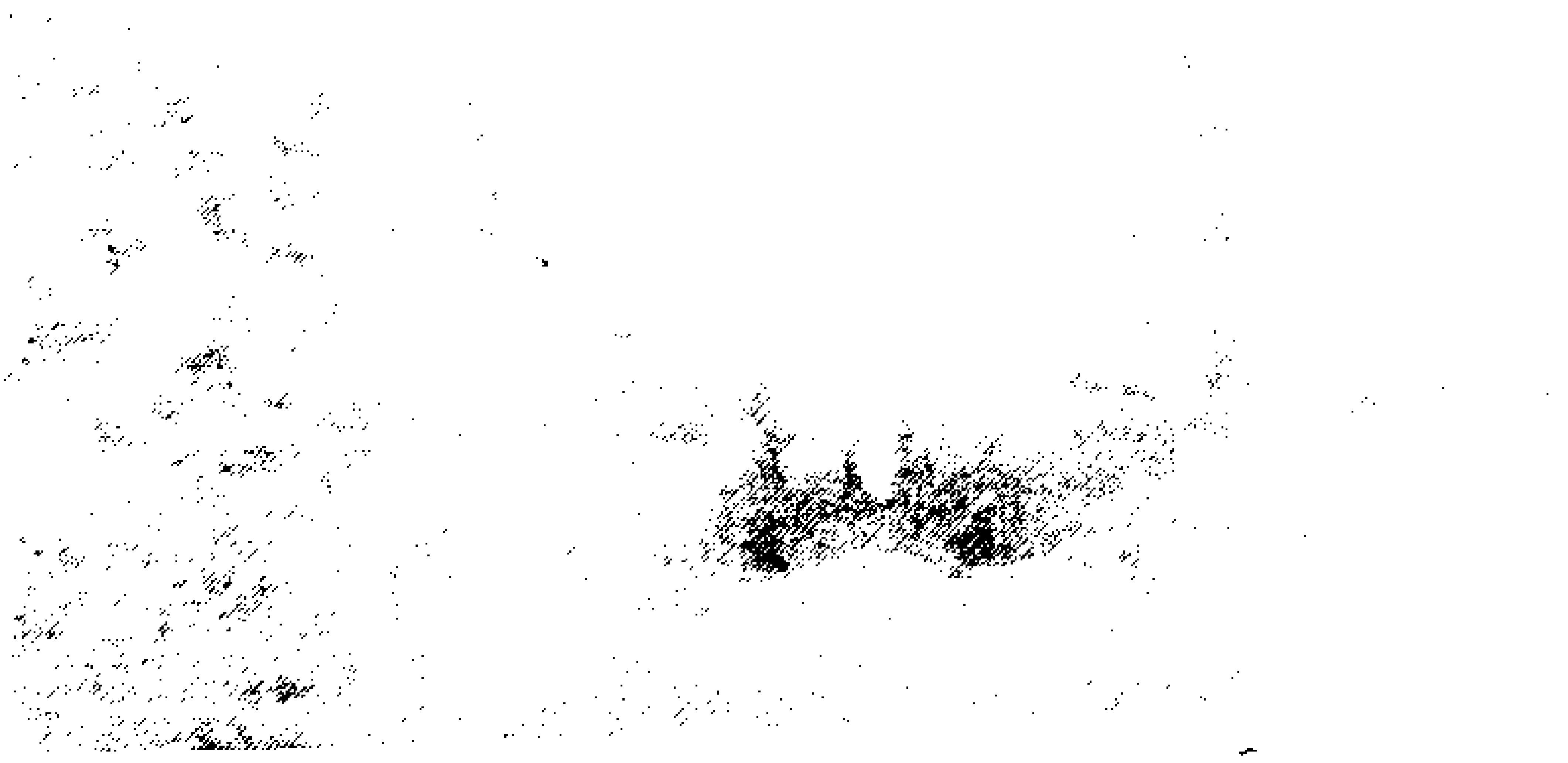

حضرت پیر [illegible]

53415

Marfat.com

اڪتوبر ۱۹۰۲ع ۾ لواري شريف ۾ عرس مبارڪ جي موقعي تي حضرت پير پاڳارو ڄن
جماعت سان گڏ نماز پڙهي رهيا آهن سندن کٻي طرف موجوده سجاده نشين نظر
پيا رهيا آهن- هن منظر ۾ روضہ مبارڪ پڻ نظر اچي رهيو آهي-

ت ے ۲ ا ر

Marfat.com

آڪٽوبر ١٩٦٦ع ۾ عرس مبارڪ جي موقعي سعيد تي قرآن خواني دوران

ويٺلن ۾ کاٻي کان، محمد جيئل لاشاري صاحب، قاضي محمد اشرف

صاحب موجوده سجاده نشين جن، پير غلام مصطفیٰ

قاضي احمد وارو نمايان نظر اچي رهيا آهن.

Marfat.com

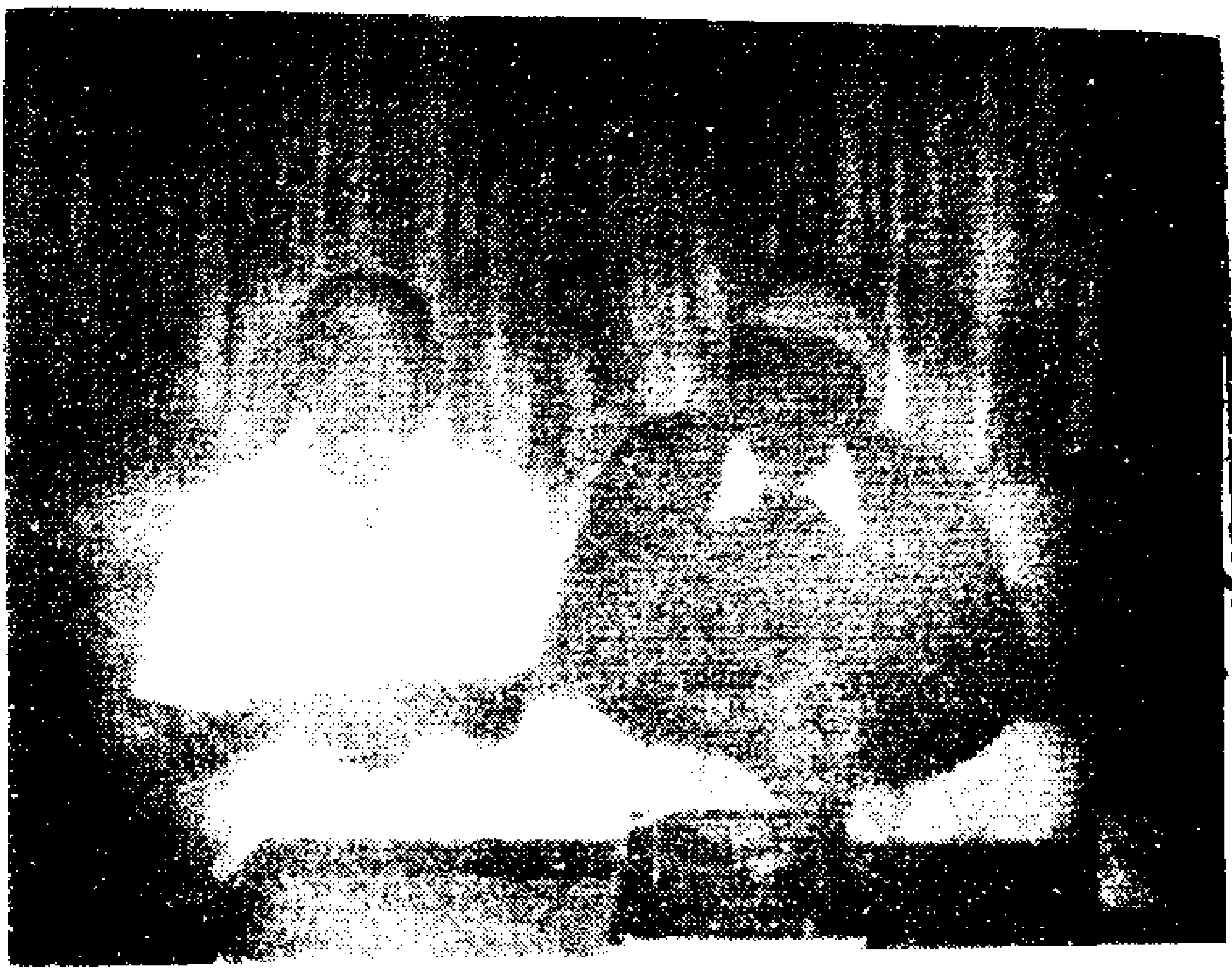

حضرت پير پاڳارو، شاهه جن آفريقا مان آيل سنڌ جي هڪ مريد نور محمد
ولد سيد عبدالله سان ڪراچيءَ ۾ ۲۱ جنوري ۱۹۸۲ع

Marfat.com

Marfat.com

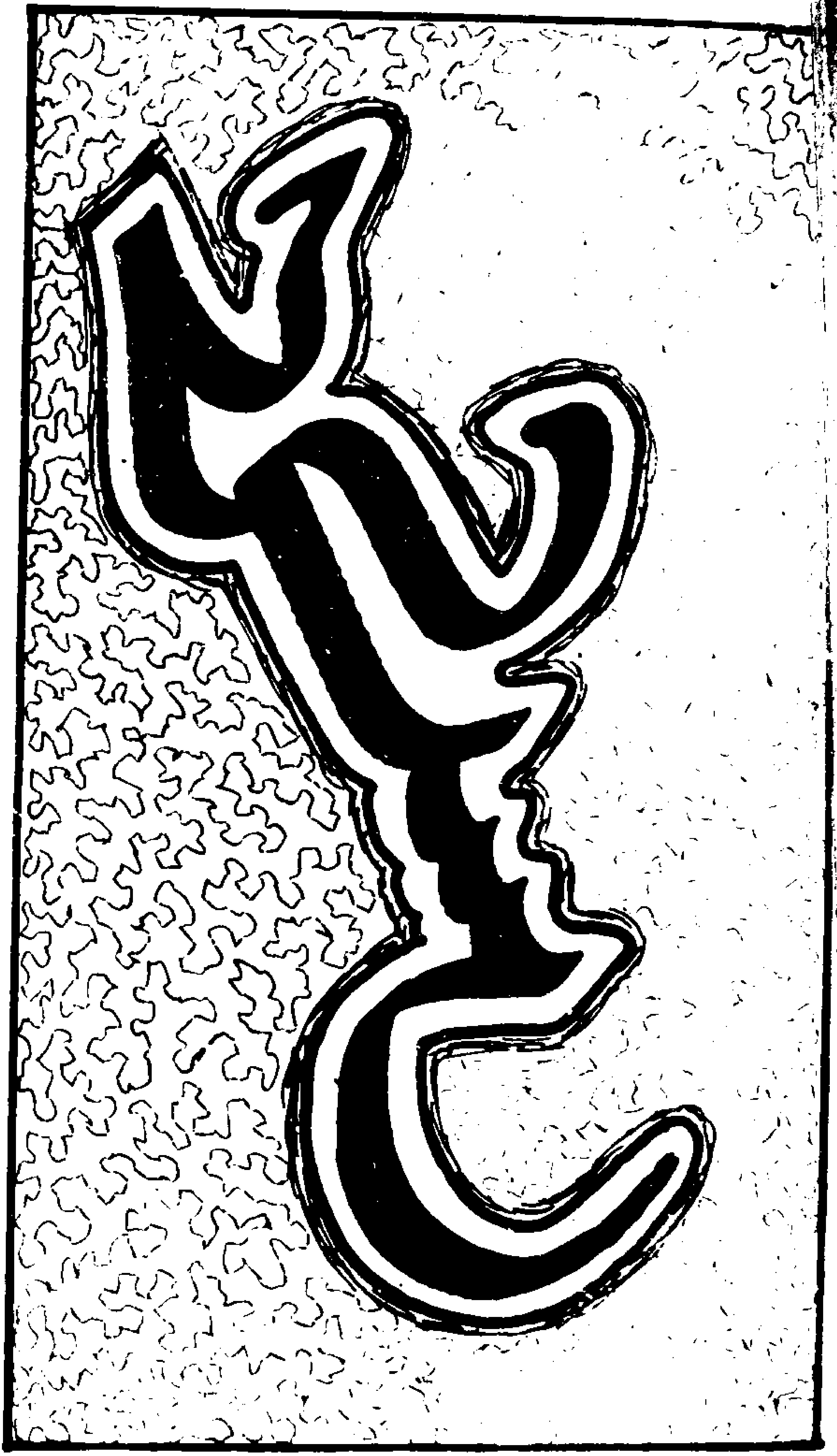

Marfat.com

حضرت قبله پير سائين جن جي ذاتي تحريرن مان ڪجهه جا عڪس هيٺين فهرست مطابق ڏجن ٿا.

عڪس نمبر ١، ٢ — سنڌي ۾ خط حضرت قبله پير اول قدس سره ڪاڌر (پشاور سنڌي ... شريف جناب ... الارباب مرحوم ڏانهن لکيل خط ١٠ مئي ١٩٣٥ع)

عڪس نمبر ٣ — سنڌي ۾ حاجي ... الارباب ... ڏانهن خط ١٩ مئي ١٩٣٥ع

عڪس نمبر ٤ — سنڌي ياد داشت ... ڪيل ... جو

عڪس نمبر ٥ — موجوده سجاده نشين حضرت قبله پير فيض محمد نقشبندي مجددي جن ڏانهن لکيل خط جو نمونو ١٦ ڊسمبر ١٩٤٩ع)

عڪس نمبر ٦ — موجوده سجاده نشين ڏانهن لکيل ... ٥ جولاءِ ١٩٥٢ع)

عڪس نمبر ٧ — موجوده سجاده نشين ڏانهن لکيل خط ١٥ آگسٽ ١٩٥٣ع)

عڪس نمبر ٨ — موجوده سجاده نشين ڏانهن لکيل خط جي ايڊريس (١ مئي ١٩٥٦ع)

عڪس نمبر ٩، ١٠، ١١ — خط لکيل هڪ موجوده ڏانهن

عڪس نمبر ١٢، ١٣، ١٤ — هڪ نوجوان ... ڏانهن

Marfat.com

Marfat.com

[illegible]

Marfat.com

بخدمت دوست محترم بابا حاجی قبول

السلام علیکم و علیکم الرحمۃ والبرکات والرضوان

معلوم ہو کہ ان جا پیر محسن نقشبندی صاحب اہل و عیال کراچی [illegible] ہوندا آہی

آهي جو ته سائين [illegible] جي وقت [illegible] ۾ [illegible]

اسان جي ڀاءُ جي ايا ڪهڙا — محفوظ بالڪل آهي [illegible]

سڀ ڀايان ڀوهايان کي سونهن تو جو ڀون ڀي [illegible]

[illegible] آهي — تو سائين [illegible]

الله [illegible] ڪم ڪار [illegible] سان [illegible]

فقط بيگها حسن صديقي

Marfat.com

شادی رام اکاؤنٹنٹ جی ہمارے سازش ما کرتے تھی
انھیں وقت سے پہلے ہمارے سازش کا پتا تھی وہ جن میں کنٹرولر
ہی کام کرتی
وارث جی فرش تھی اور ہمارا سیکشن فیل کرنے کی جی کوشش کی خبر
کرنا کی لئے سیکرٹری اور دوسرے سپرد دالوں کی سب دے دی دالوں
شامل ہوگئی
والد صاحب جی دوست تک خبر دے دی کہ ہم تنخواہ
میں میر ملازم ہیں اور جان قبول کرنے کو جو مدد کر میں
دینی ملازم چاہیے
کوئی سی بی جی صاحب جو معاملہ سے شروع کر دیا اور مرحوم
ڈائریکٹر کے سامنے پیش کر دیا
اس معاملے کو ملتوی کر دیا آخر سی بی صاحب صلح جیسے
نہ کرنے جی معاملہ بند کر دیں نہ کی جی معاملے میں
دلچسپی لی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Marfat.com

Garden Quarters,
KARACHI.

Date 16-12-19

حبيب مکرم دوست محترم پير صاحب دمائي

ماسٽر بشير محمد توهان وٽ اچي ٿو احوال روبرو ڪندو - توهين

سنڌس مدد ڪندا اچڻ سنڌس ڪم ڪندس مرضي موجب

تسڻ - فقط پير [illegible] حسن صديقي

Pir [redacted] Luari.

Garden Quarters

KARACHI.

Date 5-7-1952

حبيب مکرم دوست محترم ميان لطيف محمد

السلام عليڪم

معلوم ٿيو [redacted] الله ڏنو پوڪير پر اسان وٽ آيو هو سنڌس چوڻ

آهي ته سنڌس حساب ڪتاب تي قرار ڪير ٿو ڏاڪس

سمجهي ٿو سنڌس چوڻ هو ته توهان جو والد صاحب سنڌس

تي قرار ڪير ٿو جي معاملو جو فيصلو ڪري [redacted] شخص لا

توهان سمجهي ڏي ڏالڪي جو ٿورا ٿو بنجڻ ڏاڍي [illegible]

سنڌس معاملو جو فيصلو ڪجن - فقط دستخط

Marfat.com

حبیب مکرم دوست محترم میاں فیض محمد

السلام علیکم

میاں منگل جون گھڻیون چوری تی دیل اکھن سن لاء توھان میاں علی تہ ..
اتر کی چگی طرح تا حبیب جیدا تہ میاں منگل کی مال ونزاتی
ڈی جہ سدہ سس جو شیل اٿیچ - فقط بیر گل حسن صدیقی بر للہ

15 - 8 - 53

KARACHI
1 MAY
2 - PM
1956
SADDAR

بیر میاں فیض محمد
گوٹھ قاضی احمد - تعلقہ سکرنڈ
ضلع نوابشاہ سندھ

P.O. Kazi Ahmad

Marfat.com

سائين ابراهيم ملكاني - السلام عليكم

[illegible]

Marfat.com

نوڪري عشق ته [illegible] سان [illegible]

باقي اوهان کي [illegible] جي [illegible] ٨ سالن جي [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اڄ علم [illegible]

ڪري طلاق جي [illegible] جي اوهان جا [illegible] فقط [illegible]

Marfat.com

وڌيڪ ادهان جي لاءِ سبب رسي ڪليل ڪئي

اسمان [illegible] جو [illegible] سگهون جو اسمان

جو [illegible] جي عادت [illegible]

[illegible] بادشاهه [illegible]

[illegible] ادهان [illegible] بادشاهه جو حاڪم [illegible]

[illegible] اسدار [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] سبب [illegible]

[illegible] اسمان جو [illegible] آدمي [illegible]

[illegible] موڪل [illegible]

[illegible] وڌيڪ [illegible] معاملو [illegible] السين [illegible]

ادهمون [illegible] اکجي [illegible] السين

[illegible] واجب [illegible]

Marfat.com

حضرت قبله پير بادشاهه جن جو هڪ نوجوان دوست ڏاهر پير
صوبي خدا جنهن مان ان صفحي جو عڪس پيش ڪجي ٿو.

Marfat.com

Marfat.com

حضرت پير بادشاه جن جو تحريرون جن جا عڪس ڏنل آهن تن مان ڪجهه ڇڏي باقي تحريرون هت پيش ڪجن ٿيون.

Marfat.com

حبيب مڪرم ماما حاجي قبول

السلام عليڪ وعليڪ الرحمة

معلوم ته هتي هر طرح خير آهي - خيريت توهان جي گهربل - حال احوا
جيڪي به هجي سو مفصل لکجو - هتي جو حال حسب معمول آهي اڄ رات سعيد
۽ عبداللطيف اسان جي گهر آيا هوا پير محمد حسن بخش اڇو آهي - جو ته
سبزي تکند و مون کي هي احوال پڇي چڪو آهي ته محمد محفوظ جو
سان اچي وڙهيو هو تنهن کي اندروني طرح حشي حسن بخش جي هئي ته مون
سبب اچي وهاري ۽ مونکمزور ڪري چالاڪ هو مون تي آ
وهارڏ گهرڻ تا تون هنن ماڻهن کان پوري طرح خبردار رهج ۽ ڪو به ماڻهو
جي طرف جو بهتر آهي ته پنهنجي ڪم ڪار ۾ بلڪل نه ڪيج او هو جيڪڏهين
ڪار زمينات جي متعلق هجي ته اوهين غيرن کان ڪرايو هي اسان جا م
اسان جا دشمن آهن انهن مان ڪو نه ڪو نقصان ڏيندو - انهن ماڻهن
ڪا به رعايت نه ڪجو انهن ماڻهن جي نه بان هڪڙي ۽ نيت خراب آهي ۽ ب
بي اعتبار آهن -

فقط پير گل حسن صديقي

انهن جي طرف جي ماڻهن جو اوهين ڪو به لحاظ نه ڪجو

۹ مئي ۱۹۳۵ع

سلام از طرف اندر والده صاحبه جي -

Marfat.com

حبيب مڪرم دوست محترم ماما حاجي قبول

السلام عليڪ وعليڪ الرحمة والبرڪات والرضوان

معلوم هجي ته اڄ پير حسن بخش بمعه اهل و عيال ڪراچي بذريعه موٽر آيو آهي جو ته سائين بنگلي ۾ ڪجهه وقت لاءِ ترسندو. اڄ اهي سڀ اسان جي جاءِ تي آيا هوا. محمد محفوظ به آيل آهي ۽ ساڻس ڳالهايان ٻولهايان ڪونه ٿو مون کي گهر وڃڻ جا ريون ڏئي ويو آهي. توهان حال احوال لکندا رهجو ڪم ڪار بختڪي سان ڪجو.

فقط پير گل حسن صديقي

١٩ مئي ١٩٣٥ع

حضرت پير پاڳارو بادشاهه جن جي تحرير جو هڪ صفحو

شادي راقم الحروف جي هڪ سازش ما تحت ٿي اُنهين وقت ۾ ميان احمد سان شڪار تي وڃڻ ۾ گفتگو پير محفوظ جي ظاهر ٿي.

نانا جي مرڻ تي اُوها اسڪيم فيل ٿي بي بي عنايت کي جهيڙو ڪرائڻ لاءِ سنيرايو ويو ۽ نني والده کي به وڏي والده شامل نه ٿي.

والد صاحب جي وفات تي جهيڙو شروع ٿيو جنهن ۾ مير غلام علي شرطن قبول ڪرائڻ جو موٽر ۾ ويٺي اعلان ڪيو.

پهرين بي بي عنايت جو معامله شروع ٿيو پوءِ مير صاحب دائريڪٽ ميدان ۾ اچي ويا.

ايهو معامله هلند وهليو آخر بي بي عنايت صلح ڪيو نيائي جي معامله شروع ٿيو. نيائي جي معامله ۾ ناڪامي ٿي. ميرن سان آخر صلح ٿيو. بعد ۾ مير غلام علي سان ناهه ڪيو ان ۾ پير حق بخش جي به ڪالهه آئي پير حسن بخش انجام ڪري پوءِ ڦري ويو.

Marfat.com

مياڻ ابراهيم مڪائي

السلام عليڪم

توهان جو خط مليو توهان جو ۽ اوهان جي ڀاءُ عبداللطيف جي جهڳڙي
واحوال پڙهيو اوهان جي خطن مان معلوم ٿو ٿئي ته اوهان ٽن سالن جي پٽ جو
مڱڻو پنهنجي ڀاءُ جي ۸ سالن جي ڇوڪري سان ڪرايو آهي بلڪل غلط ۽
نڌ ڪم ڪيو اٿو. اوهان جو ڀاءُ عبداللطيف اگر پنهنجي نياڻين کي نوڪري ڪرائي
ٿو ته اسين هت ڪراچي ۾ ڏسون ٿا ته وڏن چوڻي جي ماڻهن جون ڌيئون به
نوڪريون ڪن پيون اڄ ڪلهه سڀ انسانن ۾ نه الون ۽ مڙس ڏندن تي
آهن باقي فقط جي بلڪل ٻوٽي ۽ جاهل ماڻهو آهن انهن ۾ نه الون
گهرو زندگي ماني پچائڻ ۽ ٻهار وڏيءَ جنڊ پيهڻ جي زندگي ۽
مڙس سس ۽ سهري جي موچڙي هيٺ هي زندگي بسر ڪن ٿيون
انهين ڳالهه ۾ اگر اوهان جي ڀاءُ جون ڌيئون نوڪري ڪن ته اسان جو اعتراض
نه آهي باقي اوهان جي ۳ ٽي سالن جي پٽ کي ۱۸ سالن جي ڇوڪري جو مڱڻو
ڪرائڻ نه ڪپندو هو ۽ اسان جو اندازو آهي ته اهڙا معاملا اڪثر خراب ٿيندا آهن
مگر افسوس آهي ته اوهين ٻڌي جي ٻڌن سمن ۾ ڦاٿا پيا آهيو ۽ انهين

Marfat.com

بدي يعني ڏي وٺ جي شادي بابت حضرت رسولؐ خدا ان منع ڪئي آهي مگر وهين
ان تي عمل نه ٿا ڪريون هڪڙو ته شادي ڪڏهن پنهنجي ويجهي عزيزن ۾ جا ڪري
ناڪامياب ٿيندي آهي ۽ فساد ٿيندا آهن ٻيو بدي يعني ڏي وٺ سان جنهن لاءِ حضرت
رسولؐ خدا منع ڪئي- ٿيون وري ننڍن ٻارن جون وڏن ٻارن سان هاڻي اسين اوهان کي
وڌيڪ چاڇون سواءِ ان جي خدا اوهان کي عقل عطا ڪري ته اهڙا غلط ڪم نه ڪريو
اڄ ڪلهه شادي ۾ نااتفاقي ڪري طلاق جي رسم به عام ٿيندي وڃي اوهان جا ته
فقط مُکٽا- وڌيڪ اوهان جي لاءِ سڀ رستا کليل آهن اسان پنهنجو ڀيون
ٿا لکي سگهون جو اسان جي راءِ ڏيڻ تي جماعت جي عادت آهي ته ڏينديو رهو ڏينڊ
آهن ته پير بادشاه جو آڳ بد آهي جيئن خود چئو ٿا ته اوهان جي راءِ جيو ته
پير بادشاه جو حڪم آهي ته ڏين ڪان نوڪري ڪراءِ. اسان کي پوري طرح ياد
نه آهي مگر اگر ڪنهن پڇيو هوندو ته اسان جواب ڏنو هوندو ته نوڪري ڪري
۾ ڪو حرج ڪونهي باقي ڪهڙي نوڪري ان جو فيصلو ڪي خود ڪرڻو آهي ته
ڪهڙي مناسب ٿيندي باقي ان ڳالهه کي وري اسان جو حڪم آهي ته نوڪري
تي ڏين کي موڪل ايهو اوهان جي راءِ کي چوڻ مناسب نه هو- وڌيڪ گهر
معاملن ۾ اسين حڪم نه ڪندا آهيون مگر جيڪا شي خراب آهي اها چوندا
سين ته هي حڪم بي واجب آهي-

حضرت پير بادشاه جن جو هڪ نوجوان دوست ڏانهن لکيل خط

السلام عليڪم - توهان جي ملاقات ۾ معلوم ٿيو ته اوهان جا خيالات مذهبي ٿي رهيا آهن - تنهن لاءِ اسان کي خوشي ٿي جو نوجوانن ۾ اڄ ڪلهه مذهب کان مخالفت جو رجحان وڌي رهيو آهي - ان کان اوهين دور آهيو ۽ مذهب ۾ پوري دلچسپي ٿا وٺو -

برادر صاحب اوهان جي اها ڳالهه پڌي حيرت لڳي ته اوهين پنهنجي جسم کي ڪمزور بنائڻ جي خيال ۾ آهيو - حالانڪه حضرت نبي ڪريم صلي الله عليه وسلم جي حديث آهي المومن القوي خيره واحب الي الله من المومن الضعيف رواه مسلم جي روايت آهي ته الله تعاليٰ وٽ طاقتور مومن ڪمزور مومن کان وڌيڪ محبوب آهي -

اهڙي طرح ڪاروبار ڪري اگر ماڻهو ترقي ڪري ٿو ۽ دولتمند بنجي وڃي ٿو ته اهو به خراب نه آهي جو احمد ۽ نسائي جي روايت آهي ته ابو الاحوص پنهنجي والد کان روايت ڪئي ته آءٌ حضرت رسول الله صلي الله عليه وسلم جي خدمت ۾

Marfat.com

حاضر تيس منهنجا ڪپڙا بلڪل ساده هوا پاڻ پڇيائون نه تووٽ مال
آهي مون جواب ڏنو ته هائو سڀ ڪجهه آهي - پاڻ فرمايائون ته ڪه
مال مون چيو ته هر قسم جو مال اٺ ڳئون ڍڳا ٻڪري گهوڙا غلام ۽ ٻانهيو
پاڻ فرمايائون ته توکي خدا مال ڏنو آهي ته الله جي نعمت ۽ بزرگي ج
اثر تنهن جي جسم تي ظاهر ٿيڻ گهرجي -

قرآن شريف ۾ خدا فرمائي ٿو ته ان الله يرزق من يشاء بغير
حساب خدا جنهن کي چاهي ٿو ته بي حساب رزق ڏئي ٿو -

خدا قرآن شريف ۾ فرمائي ٿو ته اي مومنو جڏهين جمع جي نما
جو سڏ ٿئي ته ڊوڙو الله جي ياد ڪري لاءِ ۽ واپار کي ڇڏي ڏيو ا يه
اوهان لاءِ بهتر آهي اگر اوهين سمجهو ٿا ۽ جڏهين نماز ختم
ٿئي ته زمين ۾ پکڙجي ويو ۽ خدا جي فضل جي طلب ڪريو ۽ خدا کي
ڪثرت سان ياد ڪريو - ان مان ظاهر آهي ته جمع جي نماز کان پوءِ وڃ
ڪاروبار ۽ ڏنڌي کي لڳو اٿين نه آهي ته خدا جي ياد ۾ و يهي
ڏنڌو ڌنڌو ڪار ترڪ ڪري ڇڏيو -

چيست دنيا از خدا غافل شدن
نئے قماش و نقره فرزند زن

دنيا اها آهي ته خدا کان غافل ٿئي اٿين نه آهي ته . . . .
جواهرات چاندي مال ۽ اولاد وتس نه هجي
اگر اوهان ان خيال ۾ آهيو ته پنهنجي بدن کي ڪمزور بنايو وڃي
ته اوهين ڏسو اسلام جڏهين شروع ٿيو ته حضرت امير حمزه ۽ حضرت علي

Marfat.com

۽ ٻيا ڪيترا پهلوان پيدا ٿيا جن ڪيترين وڏين ڪاميابين ڪيون ۽ جنگين ڪري سڄو اتر آفريڪا اسپين اڌ حصو اتر ايشيا جو ترار جي زور تي فتح ٿيو ۽ سنڌ به قبضي ۾ ڪئي ويا هئي شمشير باز وهان جي خيال موجب ٻڪون ٿيدي ۽ بدن ڪمزور ڪرڻ وارا هوا ڇا حضرت امير عثمان ان وقت جاهڪ ڪروڙ پتي ورا ۽ نه هواءِ جنگن ۾ پيسه جي وڏي مدد نه ڪندا هوا قرآن شريف جي آيته جانماز جي آخر ۾ پڙهبي آهي-

ربنا اتنا في الدنيا حسنة و في الاخرة حسنة و قنا عذاب النار يعني اي پروردگار اسان جي دنيا چڱي ڪر اسان جي آخرت چڱي ڪر ۽ اسان کي باهه جي عذاب کان بچاءِ

ڇا حضرت دائود کي عاليشان حڪومت خدا جي مهرباني سان نه ملي ڇا سندس فرزند حضرت سليمان کي جنن ۽ انسانن تي حڪومت نه ملي-

ڏسو حضرت سليمان جي دعا قرآن شريف ۾ سوره جن قال رب اغفرلي وهب لي ملكا لا ينبغي لاحد من بعدي انك انت الوهاب - اي پروردگار مون کي معاف ڪر ۽ مون کي حڪومت عطا ڪر جو ڪو به مون کان پوءِ اهڙو نه ٿئي تحقيق تون بخشش ڪندڙ آهين- ڏسو پيغمبرن به حڪومت جون دعائون ڪيون دنيا جي ترقي لاءِ ڪوشش ڪرڻ هر مومن جو فرض آهي ۽ ان سان گڏ آخرت جو به خيال رکڻو آهي- اگر انسان دنيا جي

Marfat.com

ڪوشش نه ڪري ها ته هن وقت ان حالت ۾ هجي ها. جا اسان
ايج [illegible] جي ماڻهن جي هٿي ۽ غارن ۾ ويٺا هوا ڏسو
انهن ڪيتري ترقي ڪري هاڻي چنڊ تي به ماڻهو لاٿا آهن جڏهن عربن
ترقي ڪرڻ شروع ڪئي ته اسپين ۾ مدرسا کوليا. جتي سڄي يورپ جا
طالب علم اچي عربن کان علم سکندا هوا پوءِ آهسته آهسته جڏهن
عرب ڪمزور ٿيا ته يورپين تقريباً سڄي دنيا تي غالب ٿي ويا. اسلام اسان کي
سيکاري ٿو ته اوهين طاقتور ٿيو ان مان مطلب فقط جسم جي طاقت جو نه ونڻ
کپي پر جسماني اقتصادي ۽ علم وغيره جيڪي به خوبيون دنيا ۾ آهن تن جي
حاصل ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ کپي.
هيٺيون حديثون پڙهو
اعمل لدنيا كانك تعيش ابداً واعمل لآخرتك فانك
تموت غداً - پنهنجي دنيا جي لاءِ اهڙي طرح ڪماءِ جو ڄڻ هميشه
جيئرو رهندين ۽ پنهنجي آخرة لاءِ اهڙي طرح ڪماءِ جو ڄڻ سڀاڻي مرندين.
التمسوا الرزق في خبايا الارض ان الله يحب معالي الامور
واشرافها ويكره دينها و سفاها.
زمين جي لڪل هنڌن مان رزق حاصل ڪريو. تحقيق الله بلند
۽ شريف ڪم کي پيار ڪري ٿو ۽ ادنيٰ ۽ ذليل ڪم کي ناپسند ڪري ٿو.

حاصل ڪلام ته اسلام جي تعليم موجب اسان کي هر نموني جي
ترقي لاءِ ڪوشش ڪرڻ کپي چاهي بادي بلڊنگ يا دولت حاصل ڪرڻ
يا سائنس حاصل ڪرڻ يا ڪو به اهڙو ڪم جنهن مان ٻين کي فائده پهچائي
سگهجي حديث آهي خير الناس من ينفع الناس چڱو ماڻهو اهو آهي

Marfat.com

جو ٻين کي فائدو پهچائي ايھا تہ ٻڌ مذهب جي تعليم آهي تہ جيئن ٻُڌ جا لاما مڙهين ۾ ويٺا خدا جي عبادت ڪندا هوا. ۽ بلڪل بيڪار هوندا هوا پوءِ عوامي حڪومت چين انهن مڙهين مان ڪين ڪڍي ترقي جي ڪمن تي لڳايو اگر منهنجي خيالن تي اوهان جو اعتراض هجي تہ بلاحجاب لکي موڪليندا. ان ۾ ڪو بہ شڪ نہ آهي تہ اسلام جي تعليم موجب نماز، روزو، حج، زڪوات هر مسلم تي فرض آهي مگر انسان ايھو مطلب نہ ٿو ڪري تہ دنيا جا ڪم ڇڏ ڏي تہ پوءِ تہ اهو هڪ بيڪار ثابت ٿيندو.

Marfat.com

حضرت پير پاد شاه جن طرفان ۾ اشتهار مبارڪ عام و خاص
لاءِ جاري ڪيا ويا هئا جن جو نقل هت پيش ڪجي ٿو.

Marfat.com

٤٨٦

ڪُل

سيني مومن جماعت ناجيه جي ماڻهن کي اطلاع ڏنو تو وڃي ته لواري شريف ۾ بتاريخ ٩ - ١٠ ذوالحج هميشه وانگر گڏ ٿين. جو اهي ڏينهن رحمت وارا آهن.

پير ڪلاحسن صديقي

پير لواري - گارڊن ڪوارٽر - ڪراچي

٤٨٧

ڪُل

درگاه لواري شريف تي ٩ - ١٠ ذوالحج جو جيڪو اجتماع گڏ ٿيل پرسو سالن کان ٿيندو آهي، ان متعلق ١٩٣٨ع ۾ سياسي بنا تي ڪانگريسي علمائن غلط ۽ ڪوڙا الزام لڳايا هئا ته لواري شريف ۾ حج بيت الله جون رسمون ادا ڪيون وڃن ٿيون. ڪانگريسي حڪومت سن ١٩٣٩ع ۾ جڏهن طاقت ۾ آئي ته ڏهن مٿين اجتماع کي "حج لواري" جو نالو ڏيئي، ان تي بندش وجهي

Marfat.com

پڊي. لفظ "حج لواري" خود مخالفين جو ايجاد ڪيل آهي.

اسان بار بار هر وقت اخبارن، اشتهارن، پمفليٽن ۽ پوسٽرن ذريعي عام مسلمان ڀائرن کي آگاهه پئي ڪيو آهي ته مٿيان الزام غلط ۽ بي بنياد آهن. جن جي تصديق ڪورٽ طرفان به ٿيل آهي. اسان جو حج بيت الله ۾ پورو پورو ايمان آهي. اسان جو هي ايمان آهي ته حج مڪي شريف ۾ ئي ٿئي ٿو.

منهنجي والد بزرگوار حضرت پير حاجي احمد زمان قدس سره جنهن جي وقت ۾ مخالفين هي فتنو کڙو ڪيو هو، ٻه دفعا حج بيت الله جا ادا ڪيا هئا ۽ سندن والد بزرگوار قدس سره ۽ سندن جد امجد قدس سره ڇهه ڇهه ڀيرا حج بيت الله کان مشرف ٿي انهي پاڪ سرزمين تي ابد تائين آرام فرما آهن.

درگاهه لواري شريف تي ٩-١٠ ذوالحج جي نماز، تلاوت قرآن مجيد قصائد خواني ۽ تسبيح و تهليل ٿيئي ٿي. ان کانسواءِ ڪو به ڪم خلاف شريعت و طريقت نه ٿيو آهي ۽ نه ٿيندو آهي اهڙا اجتماع ٩-١٠ ذوالحج جي ڏينهن ۾ سنڌ ۽ ٻاهر گهڻن ئي درگاهن ۽ مشهور جڳهن تي ٿيندا رهن ٿا.

اسان عام مسلمان ڀائرن ۾ اميد ٿا رکون، ته هن واضح اعلان کان پوءِ مخالفين درگاهه لواري شريف جي ڪوڙن الزامن ۽ بهتانن تي هرگز اعتبار نه ڪندا. وما علينا الا البلاغ المبين.

پير گل حسن صديقي

سجاده نشين درگاهه لواري شريف

Marfat.com

مضمون

Marfat.com

Marfat.com

تحرير: پير بخش جوڻيجو

ڳوليان ڳوليان م لهان ......

اسان جا ڏاڏا پاڏا اهو سڀ ته گهڻين ئي پيڙهين جي در نجي حاضري ڏيندا رهيا ۽ ڏن پريندڙ مريد ٿيا پر ڪرو ڙين احسان انهيءَ خالق اڪبر جا جنهن سڪندر وانتون وسارائي ۽ ان حقيقي در پاڪ جي چائڻ چمائي جنهن لاءِ بيڪدهن ساري عمر ويهي ٿورا لاهجن ته به پورا نه ٿيندا جيئن منهنجي ساهه جي سائين مالڪ سلطان الاولياءِ جن فرمايو آهي ته

١ ”پاڻ ڪٽي پرين ڏاهه، ڪڏهن پهتي ڪان
تُت گُذر نه غير جو، جتي سڄڻ جي ساڃاءِ
وحدت واءُ، دوئي سڀ دور ٿي.“

٢ ”صوفين صاف ڪيو ڏوئي ورق وجود جو
تڏهه تن ٿيو، جيري پسڻ پريجو“

مطلب ته هي خاص وهب ۽ سندس بي انت سخاوت جي عنايت هئي جنهن منهنجي والد صاحب کي پنهنجي راهه تان هٽائي صراط المستقيم جي راهه تي آندو. اهو سمورو تفصيلي احوال جڏهن مالڪ جي منشا پاڪ ٿيندي ته ڪتابي صورت ۾ پڙهندڙن اڳيان پيش ڪبو. جنهن لاءِ لاقم ٿوري گهڻي جستجو ۾ آهي. جيئن فرمايل آهي ته هر انسان کي

Marfat.com

لهرجي ته پنهنجو پنهنجو سعيو ڪري وڏيڪ ڪاميابي عطا ڪرڻ وارو مالڪ حقيقي آهي - جيئن قرآن پاڪ ۾ آهي ته

"لَيۡسَ لِلۡاِنۡسَانِ اِلَّا مَا سَعٰي"

١٩٦٢ع جو زمانو هو، جڏهن آءٌ گورنمنٽ هاءِ اسڪول ڏوڪريءَ ۾ پڙهندو هوس. اسان جي ڳوٺ وارا ماڻهو جيڪي پڻ هن جماعت پاڪ سان واسطو رکندا هئا. تن جي واتان اهاچئون ٻه چئون ٻڌڻ ۾ آئي ته جب پهرين واري ڏهاڙي پاڪ ۾ اچي ڪي اکيچا، ڏينهن رهيا آهن صبحائي مڪان پاڪ لواري شريف هلڻ جو سانباهو ڪيو. اهو ٻڌي منهنجي دل پڻ اڏامو ڪاڏو نه جيڪر آءٌ به هن جماعت وارن سان لواري شريف وڃان، دل ۾ سوچڻ لڳس ته خبر نه آهي ته اتي الا انجي کهڙا کهڙا امرا هوندا جيا ڪاٽ جو تيار ري ڪندڙ ماڻهن جا منهن خوشيءَ وچان گلاب جي گل مثل نظر اچي رهيا هئا - هرچند وڏي خواه وڏي جي وات ۾ هو ته "هلو لعل لواري هلو لعل لواري" جيئن ته منهنجا امتحان نزديڪ هئا ان ڪري منهنجي والدين اهو جواب ڏنو ته تنهنجو امتحان آهي سو تون ڪيئن تو هلي سگهين - تون تڏهن وڃجانءِ جڏهن تنهنجا امتحان نه هوندا. هي ٻڌي آءٌ ڏاڍو غمگين ٿيس - هو ڏانهن سو چيم ته واقعي منهنجا امتحان ٿيڻ وارا آهن جنهن ڪري والدين جو چوڻ به حق بجانب آهي - هيڏانهن هيءَ مجبوري هو ڏانهن پرينءَ ڪي پسڻ جي اڻ ڪٽ آس ۽ اميد وينرو جڻ ٿيو باده شهر جتي رل ڳاڏيءَ ڪي ڏڪڻ وات وينڌي ڏسي منهنجو هنيئون عشق حقيقيءَ سان تارتار ٿي ويو

Marfat.com

دل اداس ٿي اهو چوڻ لڳي ته ڪاش! جيڪڏهن آءٌ به انهيءَ ريل ۾ لعل لوڙهيءَ وڃان هان ته ڪيڏو نه مزو اچي هان. پاڪ پلا آهن انهن جا جيڪي وڃي محبوب جي دربار جا سلامي ٿيڻ ذريعي شرف ملاقات نصيب ڪري واپس اکين ٺاري موٽندا. اهو سوچيندي مايوسيءَ وچان مون ٿي اچي ڪوٺ پهتس.

بيشڪ اها پلاري رات چوان، جنهن ۾ معراج مانيم جو هن ريت نصيب ٿيو. خواب ۾ ڏسان ٿو ته هڪ شخصيت شاهاڻي پوشاڪ ۾ آهي جنهن سان چار ڄڻا ساڻ آهن. مون کان پڇين ٿا ته ”ٻچا توکي ڪلمو شريف اچي ٿو مون عرض ڪيو آهي ته جي سائين! پاڻ فرمائن ٿا ته پڙهي ٻڌاءِ مون حڪم جي تعميل ڪئي. پر تنهن هوندي به پاڻ وري پيهر ڪلمو پاڪ پڙهايو اٿن ۽ فرمائن ٿا ته ” آئون رسول خدا جو آهيان“ ۽ هي چار ملائڪ آهن جن جا پڻ نالا ٻڌائڻ فرمايا اٿن. ان بعد وري فرمايا ئون ته توکي نماز اچي ٿي مون عرض ڪيو ته جي منهنجا قبلا سائين! پاڻ فرمايائون ته هاڻي اتو ته نماز پڙهون. جيئن ئي صف ۾ بيٺا آهيون تيئن آءٌ نماز جي صف مان نڪري هلڻ لڳو آهيان ان تي حضور سائين جن سان گڏ آيل ملائڪن مونکي پڪڙي ۽ پاڻ انهن کان جهلي چون ٿا ته تون هي ڇا ڪري رهيو آهين رسول ڪريم صلعم جن نماز پڙهائي رهيا آهن ۽ تون صف مان نڪري هليو آهين. مون ورائيو ته مون کي اوهان جي هن ساٿيءَ مان (اڪر جو اشارو ڪندي حضرت عزرائيل ڏانهن) ڊپ ٿو لڳي ته متان هي منهنجو ساهه نه قبض ڪري ڇڏي. ان بعد انهن جي تسلي ڏيڻ تي ته هي روح قبض نه ڪندو ۽ اسان تنهنجا دوست آهيون هل هلي نماز پڙهه

جنھن کانپوءِ آءٌ رسول سائين جن جي پٺيان صف ۾ بيٺو آھيان پروري به آءٌ بيھر صف ڇڏي ھليو ويانتوءِ وري به اھي ملائڪ سڳورا مونکي وٺڻ لاءِ اچن ٿاءِ سمجھائن ٿا ته پنھي جھانن جو سردار توکي نماز پڙھائي، ھيو آھي ءِ تون آھين جو نماز ڇڏيو ھليو ٿو وڃين ائين نه ڪر ڪجھ عقل کان ڪم وٺ. ان بعد آءٌ بيھر نماز لاءِ آيو آھيان ءِ پوري نماز پڙھي اٿم. سلام ورائڻ کان پوءِ مالڪ سائين جن فرمائين ٿا ته بچاتون ھن کان دپ جو توکرين ھي ملائڪ آھن ءِ ھي تنھنجا دوست آھن. وڌيڪ ارشاد فرمائين ٿا ته "بچاتون پاس آھين" ان بعد پاڻ اٿي اسان جي گھر واري جاءِ جي در وازي کان اولھ طرف جيڪا ڪوٺي آھي تنھن ڏانھن وڃڻ فرمايو اٿن ءِ مون کي سجاڳي ٿي آھي جنھن بعد مالڪ سائين ءَ جا لک شڪرانا ادا ڪيم جنھن مون جھڙي مسڪين سان ايڏو وھب

ھن واقعي کان پوءِ تقريباً ٽن سالن بعد لواري شريف اچڻ ٿيو ءِ جڏھن پير بادشاه وڏل سردار جو ديدار نصيب ٿيو تڏھن منھنجي روح کي راحت ملي جنھن مان سمجھيم ته حضرت رسول صلعم جن مون کي پاس ڪيو آھي ان مان مراد ڪامل مرشد وٽ اچڻ آھي.

١٩٧٠ ۾ نوڪري سانگي ڪراچيءَ اچڻ ٿيو مون سان ڪڏ بيابه ڪيئي جماعت جا ڇوڪرا ھيا جيڪي پڻ نوڪري حاصل ڪرڻ لاءِ ھتي ڪراچيءَ آيل ھئا. اسان جماعت وارن چئن ماڻھن جنھن ۾ جناب ولي محمد سھتو، جناب بيگ محمد پيرزاد ۽ جناب علي نواز

۾ آءُ شامل هئا سين سنڌ سيڪريٽريٽ ۾ نوڪري ملي ان بعد حضرت قبله پير بادشاه جن جو ديدار ٿيو ۽ پاڻ مبارڪن ڏنائون ۽ هدايت فرمايائون ته ”پنهنجا جماعت وارن کي جيترو ٿي سگهي ايترو تعليم طرف ڏيان ڏين ۽ تعليم حاصل ڪن. پاڻ خاص طرح سان نياڻين جي تعليم لاءِ به فرمائيندا هئا ته صرف ايترو پر پاڻ ذاتي ڪوشش وٺي غريب والدين جي ٻارن کي پنهنجي خرچ تي تعليم ڏيار يائون ۽ سندن نوڪرين جو به بند و بست ڪندا هئا. وڌيڪ پاڻ اهو به فرمائيندا هئا ته“ اسان جي جماعت وارن کي رشوت وغيره وٺڻ نه کپي ۽ انهن کي گهٽ ڪري رشوت نه ملندي پر جيڪڏهن رشوت ملين ۽ ورتائون ته قاتا پيا هوندا.“

پاڻ شهنشاه ڪريم جن پنهنجي جماعت وارن کي هڪجهڙو ڪري سمجهندا هئا ۽ جيڪڏهن ڪو ملاقات لاءِ عرض ڪرائيندو هو ته سندس عرض قبول ڪري ملاقات جو شرف بخشيندا هئا جيڪو درويش ملاقات ڪري ٻاهر ايندو هو ته اهو ائين چوندو هو ته مون تي سنڌ جي قدرين کان وڌيڪ مهرباني ٿي آهي يعني هر هڪ جا هڪ نظر سان غم متجي ويندا هئا ۽ مايوس چهرن تي بي انت خوشي اچي ويندي هئي.

هڪ دفعي جي ڳالهه آهي ته آچر جو ڏينهن هو اسان ڪجهه جماعت آيا وارا بنگلي پاڪ تي آيا سون. منهنجو والد صاحب به ڪوٽ کان آيل هو ۽ اسان سان گڏ هو. فقيرن کي ملاقات لاءِ عرض ڪيو

Marfat.com

سيڻ جن چيو ته پاڻ پير بادشاه جن ڪنهن ضروري ڪم ۾ مشغول آهن ان ڪري اڄ ملاقات نه ٿي سگهندي. انهيءَ ڪاڻ جيئن ئي اسان ٻاهرين دروازي کان نڪري بنگلي اسلام قلب طرف وڃي رهيا هئاسون ته منهنجي والد صاحب چيو ته جيڪر مون وٽ فون هجي ته آءٌ حضور پاڪ ۾ عرض ڪريان ته منهنجا سائين اسانکي پنهنجو ديدار ڪرائڻ اسان فقيرن جي انڪار ڪرڻ تي واپس وڃون ٿا. ان تي مون والد صاحب کي چيو ته بابا اوهين درويش ماڻهو آهيو ڪي قلبي عرض ڪيو ته ملاقات نصيب ٿئي اسين ته هت آهيون پيا ديدار ڪندا سين اوهين ته هليا ويندا. ايتري ۾ ڏسون ته پٺيان هڪ فقير سڏ ڪندو ڀڄندو پيو اچي اسان هڪدم بيهي رهياسون ۽ سوچڻ لڳاسون ته خبر نه آهي ته فقير الائي جي ڪهڙي سبب سڏي ٿو. ايتري ۾ هو اسان وٽ اچي پهتو ۽ چوڻ لڳو ته حضرت پير بادشاه جن اوهان سڀني کي ملاقات لاءِ گهرايو آهي. پوءِ ته خوشيءَ وچان وهلوريئي وياسون ۽ جلدي جلدي مونندي حضرت قبله پير بادشاه جو ديدار ڪيوسين. هن مان ظاهر ٿيو ته سندن نظر ڪيميا هر وقت جماعت وارن تي فرمايل آهي ۽ جڏهن به ڪو عاصي اپو دل سان دانهن ڪري ٿو ته پاڻ هڪدم پڌرن ٿا ۽ اها دانهن قبوليت ۾ اچي ٿي جيئن مالڪ سلطان الاوليا جن شيخ ميان ابراهيم جي عرض ڪرڻ تي فرمايو آهي ته "مرشد ڪامل ذوالوجهين آهي هڪ طرف الله پاڪ سان ته ٻئي طرف خلق سان متوجه آهي".

پاڻ شهنشاه ڪريم جن مايوسي ۽ بزدليءَ کان هر وقت منع ڪن

Marfat.com

هُئا. جيڪڏهن ڪا اهڙي ڳالهه سندن حضور ۾ ٿيندي هُئي ته پوءِ تمام ڪرم ٿي ويندا هُئاءِ تنبيهه ڪرڻ فرمائيندا هُئا ته خدا تعالىٰ مان اميد هرگز نه لاهيو ءِ مايوس بزدل نه ٿيو ڇاڪاڻ ته مايوسي ءِ بزدلي ٻيئي اسان جي مذهب اسلام ۾ حرام آهن ءِ الله تعالىٰ کي اهڙو ماڻهو جيڪو سندس رحمت ءِ عنايت کان مايوس ءِ نا اميد ٿئي تو ءِ بزدلي ڏيکاري تو سو هرگز پسند نه آهي. جيئن قرآن پاڪ ۾ آهي ترجمه انسان کي اميد ۾ ءِ خوف جي وچ ۾ رهڻ لڳائي" ٻئي طرف سندس حضور رياء ۾ ڪا اهڙي ڳالهه نڪرندي هُئي جنهن ۾ جماعت وارن همت کان ڪم ورتو هوندو ان تي پاڻ سرها ءِ خوش نظر ايندا هُئا.

پاڻ وعدي جا بلڪل پڪا هوندا هُئا هڪ دفعي آئون ملاقات لاءِ ويس شام جو وقت هيو جيئن ته مون وٽ ڏڪن جي هڪ وڏي جهولي پريل هُئي تنهنڪري احوال اورڻ ۾ ڪافي دير ٿي ءِ شام جو ڇهه وڳي ويا يتري ۾ پاڻ ٽيلي فون ڪرڻ فرمايائون جنهن سان پاڻ ڳالهائي رهيا هُئا ان کي فرمايائون ته توکي اسان وٽ اچڻو هو جنهن لاءِ تو اسان کان ملاقات جو ٽائيم شام جو ڇهين بجه جو ورتو هيو هينئر ڇهه وڳي ويا آهن تون اڃا نه پهتو آهين ان تي شايد ٽيليفون ۾ ڏنئه ته جلد اچڻ لاءِ عرض ڪيو پوءِ پاڻ فون رکيائون انهيءَ مان بخوبي اندازو لڳائي سگهجي ٿو ته وعدي متعلق پاڻ ڪيترو نه تاڪيد ڪندا هُئا.

پاڻ قبله جن جي سموري زندگي حضور اڪرم صلعم جن جي حيات طيبه جو هو بهو نمونو هُئي سندن پيغام ۾ بعض، ڪينو ءِ ڪلا کان پاسو ڪرڻ ۾ هڪ ٻئي سان محبت سان هلڻ لاءِ تاڪيد فرمايل آهي.

Marfat.com

سندن سکيا اهلن کي هوشيار ڪرڻ مظلومن جي داد رسي ڪرائڻ ۽ ڪل بني آدم کي امن ۽ صراط المستقيم ڏانهن آڻڻ جو سڌ آهي جنهن تي عمل ڪرڻ سان دنيا ۽ عقبا سنواري سگهجي ٿي، جيئن منهنجي مٺڙي مرشد حضرت محبوب الصمد خواجه گل محمد قدس سره شاه جي سائين جو فرمان پاڪ آهي ته "سچو مريد اهو آهي جو پنهنجي پير جي قول ۽ فعل کي سند ڪري وٺي."

پاڻ مالڪ خدا جي رضا تي راضي رهيا ۽ جيڪي ڪين ڏسڻ ۾ ايندو هو تنهن تي صبر ۽ شڪر ڪندا هئا. هڪ دفعي محمد فقير ميمڻ برنس روڊ واري مون سان ذڪر ڪيو ته پاڻ حضرت قبله گاهه جن هڪ دفعي فرمايو ته "اسان کي نرينو اولاد ٿيڻ جي تمام گهڻي سڪ ۽ تمنا هئي پر بابا سائين ۽ جن کي اها ڳالهه قبول نه پئي ان ڪري اسان به سندن رضا تي راضي آهيون."

جيڪڏهن سندن صبر جي حد ڏسبي ته بي اختيار اکيون آب ۾ پرجي اينديون جيڪڏهن سندن الفاظ مبارڪ جيڪي سندن هٿن سان قلمبند ٿيل آهن سي ڌرا هجن ته هوند هي زمين وڻ ٽڻ، جبل ته ڇا پر آسمان به دنگ جو داستان بڻجي بي اختيار رُئي ڏيندا. سندن انهن الفاظن کي پڙهڻ سان دل جي ڌرتي ڪن وڏي ويندي ۽ بي انت اکين مان آب جاري ٿي ويندو. آسمان وارن کي منهنجي هن ڌرتي تي رشڪ اچي ويندو. اهي ناياب قلمي نسخا اڄ به موجوده سجاده نشين حضرت پير ميان فيض محمد نقشبندي جن وٽ موجود آهن ۽ جيڪڏهن ڪو به ڏسڻ يا پڙهڻ چاهي ته ڏسي ۽ پڙهي سگهي ٿو مگر ڪجهه الفاظ جيڪي اڄ به مون ناچيز جي دل تي نقش ٿيل آهن سي هتي بيان ڪرڻ ضروري سمجهان ٿو. هڪ دفعي جي ڳالهه آهي ته آءٌ حضور پاڪ ۾ عنهن عرض

Marfat.com

پيش ڪرڻ لاءِ حاضر ٿيس مون کي ٻاڻ شام جي وقت اچڻ جو فرمايائون گفتگو هلي رهي هئي ۽ مون وٽ به جيڪو بدين جو بار هو سو آهستي آهستي ڪري پئي عرض ڪيم انهيءَ ڪري هئي ملاقات ڪافي وڏي ٿي رهي. هڪ لڳاتار ڳالهه مون عرض ڪيو ته قبلا سائين! هينئر مڪان پاڪ جو نمائندو (محترم محمد صادق فقير) (جيڪو ٻاڻ ڪنهن خاص فيملي لاءِ مقرر ڪيو هو) سو ڪوٺ آيو هو ۽ فيملو ٿيو آهي ۽ پئي ٽه ڏيون جيڪي جماعت جون هيون سي ٻاڻ ۾ نهي ويا سون تڏهن ٻاڻ جوش ۾ اچي فرمايائون ته اوهان اها غلطي ڪئي آهي جو ڪيس تان هٿ کنيو ۽ توهان کي ڪيس تان هٿ کڻڻ نه کپند وهو جنهن تي مون عرض ڪيو ته منهنجا سائين! واقعي اهو قصور آهي پر ڪيس تان دستبردار ٿيڻ جو اهو ئي هڪ سبب هو جو پئي ٽه ڏيون جماعت جا هئا سون ان تي ٻاڻ پنهنجو ڪيس جيڪو سندن ظاهري نيائي متعلق ڪورٽ ۾ هليو هو تنهن جو ذڪر هنن لفظن ۾ ڪرڻ فرمايائون ” اسانجي به هڪ نيائي هئي جنهن لاءِ اسان ڪيس ڪيا پر هن اسانکي پنهنجو نه ڪيو ۽ اسان پيو ۽ هن کي ٻي دعوى ڪري ڇڏيو“ هي سندن الفاظ مبارڪ هئا جن سان ظاهر ٿئي ٿو ته سندن کي انهيءَ نيائي جو ڪيترو فڪر ۽ ڏک هيو مگر بيحد افسوس جو سندن نيائي ڪانئن لاتعلقي جو اظهار ڪيو. هي حقيقت ڪورٽ جي رڪارڊ تي اڄ به موجود آهي.

ٻاڻ ڪريم نماز جا بلڪل پابند هوندا هئا ايتري قدر جو بيماري جي سبب ڪمزوري تي ويهڻ ڪري به نماز نه ڇڏيائون. هڪ دفعي آءٌ سندن حضور ۾ ويٺل هوس شام جو وقت هو ته ٻاڻ علي بخش فقير کي مصلو

وڃاڻ لاءِ فرمايائون ۽ مون کي نظر ڪري جيڪي فرمايائون ته تون اچي ويھ
اسان نماز پڙهون پوءِ گفتگو ڪنداسون. حڪم مطابق آءٌ ويٺو هيس
جڏهن پاڻ نماز پڙهي رهيا هئا ته مون پٺي سندن جسم پاڪ ڏانهن نهار
۽ سوچيم ته پاڻ ايتري ڪمزوري هوندي به پابندي سان نماز پڙهي رهيا ھ
آهن اسان جماعت وارن کي ب گهرجي ته سندن هر قول ۽ فعل جي تقليد
ڪري راه نجات حاصل ڪريون (آمين)

Marfat.com

تحرير: ولي محمد سهتو.

”مون سان مون پرين پورائي ۾ پال ڪيا“

آءٌ اڃا پرائمري اسڪول ۾ به داخل ڪونه ٿيو هوس جڏهن پنهنجي والد سان پنهنجي مرشد حضرت پير بادشاهه گل حسن قدس سره جي حضور ۾ حاضري جي سعادت نصيب ٿي. بعد ۾ ڏهن سالن جي عمر ۾ مون کان منهنجو والد جدا ٿي راهه رباني وٺي ويو ۽ مون لاءِ زندگي جي انوکي ۽ اڻاڳي ۽ ڏکن واري وات ڇڏي ويو جنهن ۾ مون کي پنهنجي مرشد حضرت پير بادشاهه جي ظاهر ۽ باطن مدد ايترو سات ڏنو جو آئون نه صرف اعليٰ تعليم حاصل ڪري باعزت زندگي گذارڻ جهڙو ٿيس بلڪه روحاني طور به تسليم ڪرڻو پيم ته مرشد ڪامل اها هستي آهي جنهن جي مهرباني ۽ سان طالب دين دنيا ۽ عقبيٰ ۾ سرخرو ٿي ٿو ۽ بنا رهنمائي مرشد ڪامل جي انسان اوجهڙ ۾ ۽ اوندهه ۾ وڃي ڦاسي ٿو.

Marfat.com

مون پنهنجي مختصر حياتي ۾ دنيا جون ڪيتريون آزمائشون ۽ ذهني تڪليفون برداشت ڪيون ۽ منهنجي لاءِ اهڙا لمحا به آيا جڏهن مون عملي طور تي پنهنجي مرشد جي نظر ڪرم کي آزمايو
۽ ڏٺم ته سندس ديدار ۾ ۽ ان نظر ۾ شفا آهي ۽ سندس قرب ۽
ڪرم سان بندي ۽ جون تقديرون بدلجي ويون ۽ تقدير جا اجلايل مسلسل تير منهنجي پيرن ۾ اچي ڪريا پر آءٌ محفوظ هيس.

آءٌ جڏهن ڏهين ڪلاس ۾ اسڪول نواب شاهه ۾ داخل ٿيس تڏهن گهر ڀلو مسئلا ايترو ته پريشان ڪرڻ لڳا جو منهنجو ذهن درسي ڪتابن کي تسليم ڪرڻ کان انڪار ڪرڻ لڳو. سائين پير بادشاه جي حضور ۾ عرض ڪيم ته مون کان پڙهيو نٿو ٿئي پاڻ ڀاڄه پري نظر سان مون کي سڏي پنهنجي پرم ۾ ويهاري تاڪيد سان فرمايائون "ياد رک توکي هر حالت ۾ پڙهڻو آهي. جيڪي حالتون اڄ آهن سي سڀاڻ ڪون هونديون" سندن ان پاڄه پري ۽ ڪرم واري نظر جو اهو اثر ٿيو جو مون پرائمري کان مئٽرڪ تائين هر سال پهريون نمبر حاصل ڪيو ۽ ميٽرڪ فرسٽ ڊويزن ۾ پاس ڪئي. مون پنهنجي آقا کي ان وقت وڏيڪ آزمايو جڏهن آئون روزگار جي تلاش ۾ سرگردان ٿيس ۽ تمام گهڻي ڪوشش جي باوجود مون کي ڪاميابي حاصل ڪانه ٿي ۽ منهنجي مسلسل ڪوشش ۽ مالڪ کي ياد ڪرڻ ۽ سڏڻ جي باوجود جڏهن مشڪل حل ٿيو تڏهن منهنجو نفس مون تي قابض ٿيڻ لڳو

۽ قلب ۾ وسواس وجهڻ لڳو ۽ عقيدت جي کوٽ کي ڏاهڻ جون بيهوديون ڪوششون شروع ڪيائين هڪڙو ڏينهن اهڙو به آيو جڏهين منهنجي دل کي نفس مڪمل ڪنٽرول ڪري ورتو ۽ مون دل ئي دل ۾ چيو جيڪو پير دنيا جا مشڪل حل نٿو ڪري سگهي اهو آخرت ڪهڙي چڱو ايندو - هي سڀ فريب آهي پيري غريب ابوجهه انسانن جو ڏهني استحصال ڪيو آهي وغيره وغيره انهن ڏينهن ۾ آئون اسلام قلب ۾ ره ضد و هوس. جيڪي حق جا طالب آهن اهي منهنجي ان ڪيفيت جو صحيح اندازو لڳائي سگهن ٿا. ته حق جي محبت جي ميخ قلب مان ڪڍڻ ڏاڍي ڏکي آهي سوان ڏينهن منهنجي قلبي ڪيفيت جو حيا حال هوا هو لفظن ۾ بيان ڪرڻ محال آهي انهيءَ لمحن ۾ جڏهين منهنجو ايمان مونکان موڪلائي رهيو هو. مونکي ٿڪاوٽ محسوس ٿي ۽ آئون اسلام قلب ۾ مٿي وڃي سمهي پيس. پر پهرين جو ٽائيم هو. جيئن ئي منهنجي اک لڳي ته خواب ۾ ڏسان پيو ته پاڻ پير بادشاه ڪريم اسلام قلب ۾ آيا آهن سندن موتر بلو نو بيو ٽا انب جي وڻ وٽ اچي بيٺي آهي ۽ پاڻ ڪارمان لهي لڪڻ هٿ ۾ ڪري پائي واري ٽانڪي جنهن وضو ڪندا آهيون تنهن طرف اچي رهيا آهن ۽ آءٌ ڪاڻ جي ڇاڊن ڪان کين ڏسان پيو. دل چيو بادشاه آيو آهي اٿي ته بيهه !! نفس جواب ڏنو ته مون کي ڏنو ڇا اٿس.

جوانڌي ٻيهان !! هاڻ ڏٺم ته ٻاڻ اتي ئي دروازي کان رجتي پاڻيءَ جامت رکيل آهن) مٿي چڙهيا آهن ۽ منهنجا پير به سندن طرف آهن پر مونکي منهنجي نفس اٿڻ نه ڏنو- پاڻ منهنجي سيرانديءَ کان اچي ويٺا- پنهنجو مبارڪ هٿ منهنجي پيشانيءَ تي رکي قيراڻ شروع ڪيائون ۽ فرمايائون "توکي نوڪري نٿو ملي"؟ مونکي بي اختيار روئڻ اچي ويو ۽ مون عرض ڪيو"- قبلـي منهنجي لاءِ توهان دعا ڪريو"- اوهان پنهنجو هٿ مبارڪ هن ٻانهيءَ جي پيشانيءَ تي قيرائيندي فرمايا ٿون- "نوڪري نه تنهنجي گهر ۾ پيئي آهي- پر ملندي ئي به ڪوٺ ڏانهن سندن اها گفتگو انتها شفقت واري هئي. تصور ڪرڻ ٻيان ايئن ٿو پايان جڻ هينئر مخاطب آهن- حالانڪ اهو واقعو ۲ مارچ ۱۹۶۸ جو آهي منهنجون اکيون کليون ته مون پنهنجي ڳلن تي ڳوڙها ڏٺاءِ بي اختيار ٻب ڏٺي اٿيس ته بادشاه آيو آهي مگر ڏٺم ته اهو سڀ ڪجهه خواب هو. اها جاءِ اهو بسترو ۽ اهو اسلام قلب!

مون ان واقعي کان اڳ ڪڏهن به اهڙي روحاني مهرباني ڪانه ڏٺي هئي تنهنڪري عجيب ڪيفيت شامل حال هئي - پوءِ آءُ بستري تان اٿي منهن ڌوئي نيڪلي شريف تي آيس ۽ ڏٺم ته سروس سيلز ڪارپوريشن لاهور وارن طرفان انٽرويو ليٽر آيو آهي - مون کي ۱۲ مارچ ۱۹۶۸ع تي انٽرويو لاءِ گهرايو هئائون. مقرر ڏينهن تي انٽرويو ڏنم ۽ مون اڪيلي کي چونڊيو ويو ۽ پهرين اپريل ۱۹۶۸ع تي آءُ واحد سنڌي هيس جنهن مذڪوره

ڪارپوريشن ۾ شاپ مئنيجر جي چارج ورتي مون کي ٽريننگ لاءِ فيصل آباد
لائلپور وڃڻو پيو ۽ ٩ مهينن بعد ڪراچيءَ ۾ رکيائون. مون کي ڪراچيءَ ۾ ايريا
ڪنٽرول آفيسر تمام گهڻو تنگ ڪيو ۽ نوڪري وڃائڻ جا حيلا هلايا هيڊ آفيس
جي جنرل مئنيجر مون کي نواب شاهه رکڻ جا آرڊر ڪيا ته به ايريا ڪنٽرولر
مخالفت ڪئي مون کي هڪڙي ڏينهن تمام ذهني پريشاني ٿي ته بادشاهه جو
هڪڙو فرمان ته پورو ٿيو جو نوڪري نه ڇڏجهه ملي ويئي پر ان فرمان جو ٻيو حصو
ته "ملندي به ڳوٺ ڏانهن" پورو ڪونه ٿيو جو ڪراچيءَ ۾ ڪنٽرولر مونکي تنگ
ڪري رهيو هو. چند ئي ڏينهن کان پوءِ ڪنٽرولر ڪوٽنه ويل هو. نواب شاهه
جو مئنيجر قضا الاهيءَ سان حادثيءَ ۾ فوت ٿي ويو ۽ مونکي لاهور مان
جنرل مئنيجر تار ذريعي گهرائي نواب شاهه ۾ مقرر ڪيو جيڪو منهنجو
ڳوٺ هو. تحقيق منهنجي بادشاهه جيئن فرمايو هيو تينئن ٿيو.

ان کان بعد ۾ زندگيءَ جي ڪيترن ئي موڙن تي منهنجي بادشاهه مسلسل
ظاهر توڙي باطن خاص مهربانيون ڪيون جن جي لکڻ لاءِ مڪمل ڪتاب
گهرجي.

مون پنهنجي مرشد حضرت پير بادشاهه کي ڏٺو پاڻ
اڙ دو ڪڏ اهڙا ته اهو ڪم ٿي ويندو هيو. ضرورت هئي سندن اڳيان عجز
۽ نياز سان عرض ڪرڻ جي جيڪو پنهنجي آقا اڳيان ڏاهو ٿيندو ۽ حرفتون
هلائيندو. عقل استعمال ڪندو اهو منزل ڪونه ماڻي سگهندو!

الا ڏاهي مَ ٿيا ڏاهيون ڏک ڏسن
مون سا مون پرين ڀورائيءَ ۾ ڀال ٿيا

تحرير محمد آدم عاجز اسحاقاڻي ڪراچي.

(هي مضمون پنهنجي عرس مبارڪ تي لکيو ويو)

[ڪيان مان ڳالهه اي عاشق مٺي محبوب جي ڪڙي
بچائي يا هه دوزخ کان تا اٿي نو پڌل بيڙي]

"ناجي شاگرد تنظيم" جيڪا هندن مهيني آگست جي ۸ تاريخ مطابق ۸ ذو القعدة المبارڪ ۱۴۰۳ ه ڌاري قائم ٿي - انهي ۽ ساس ڪرم ڪارڪن انهي جي تشڪيل وقت هڪ ڪتابچو ڇپرايو هو - جنهن ۾ حضرت پير بادشاه ڪريم امام شڪ ڪل حسن صديقي نقشبندي قدس سره جن جي پنهنجي ڏهاڙي پاڪ ۲۷ ذي القعدة المبارڪ جي موقعي تي پارٽي جماعت ناجيه طرفان ڏنل سندن احوال مبارڪ تي مشتمل نئو ڪتاب ڇپرائڻ جو ارادو ظاهر ڪيو آهي - انهي سلسلي ۾ هن فقير کي پڻ چيو ويو ته جيڪو ڪجهه احوال ياد هجي سو لکي ڏيان - آءُ ته هن پارٽي جو ٿورائتو آهيان ته هن مونکي يادگيري سان نوازيو جيئن ته هر ڪنهن کي معلوم آهي ته حضور جن مون تان جو شرف سڀ کنهن کي عطا ڪيو آهي - جن جو احوال هڪ طويل عرصي تي محيط آهي هن عاجز تي به سندن عنايتون واحسانات جي وڏي پالوٺ هئي جنهنکي لکڻ ۾ آڻڻ هڪ امر محال آهي ڪيتريون ڳالهيون اهڙي نوعيت جون ته ڪيتريون وري رمزيه ٿيون جن کي عام پڌرائي لاءِ مناسب ڪونهي - -

گر زبان گويد ز اسرار نهان

Marfat.com

آتش است و زند سوزد این جہات

(مولانا روم رح)

انسواءِ وقت جي قلت سببان جيڪو ڪجهه احوال
ياد اچي سگهيو آهي سو ثنا خدمت ڪريان ٿو اميد آهي
ته ياد اٿا انهيءَ احوال کي پڙهي هن عاجز کي
دعائي خير ۾ شامل ڪندا

"چند روح پرور يادون"

عام جماعت ناجيه وارنگا هن سانهي ۽ هن جي
خاندان تي پڻ هميشه مڪان شريف جون بي حد
مهربانيون ۽ سخاوتون رهيون آهن.

منهنجي ننڍپڻ جي ڳالهه آهي منهنجو والد مرحوم
آدم اسحاق قاضي جوهري موبنسان ڳالهه ڪندي ته آئون
(لکندڙ) ننڍپڻ ۾ ئي سخت بيماريءَ پيس
هندستان جي ضلعي گجرات جي وڏن وڏن ڊاڪٽرن
جواب ڏيئي ڇڏيو ته ٻچڻ جو بچڻ محال
آهي - بدن تي ماس رهيو ئي ڪونه هو رڳو
هڏن جي ٽٽ بچي هئي - منهنجي والد شهنشاهه
امام العالمين حضرت خواجه پير احمد زمان
قدس سره کي ڏکوئيندڙ عريضو لکي موڪليو ۽
دربار والا تبار مان نشين زندگي (حياتي) گهريائين
پاڻ جوابه لکرائي موڪليائون ته ٻچي محمد جي
دوا رڳو گجرات ضلعي بلڪ دنيا جي ڪنهن
به دواخاني ۾ ڪانهي - انهيءَ خط ۾

Marfat.com

ٻار ڪريمن موسمي جي رس ۽ ڪيس جي استعمال
۽ انهن جي ته ڦٻونڪي موڪليا. لوڻ جنهن
تي عمل ڪرڻ سان موڻکي نئين حياتي ملي ۽ توڙي
ڏينهن ۾ آءُ چڱون ڀلو ٿي پيس. جڏهن منهنجو و
موڻکي احمد آباد جي وڏي سرجن وٽ ويو ته وا
نه هوچون لڳو ته هي ته اهو بيمار ٿي ڪو نهي! هي
محض مڪان شريف جي سخاوت جو موڻکي نئين
حياتي ملي شڪر الحمد لله.

(٣) اسان جو وڏو ونانو (منهنجي ناني جو ڀائي جو
حسن فقير جنهنکي ڪڱلو فقير ڪري سڏيندا
هئا. ننهنجو وصال ١٩٥٠ ۾ ڪراچي ۾ ٿيو.
انهي ته بزرگ عمر وهين ڪان مٿي مڪان شريف
جي خدمت ڪئي. زندگي جي پوئين سالن
بنگلي شريف تي ٿي ٽڪيل هو انهي ته سان آ
ڳاهي ٻرڳاهي مڪرڻ لاءِ ويندو هئو س. هڪ دفعي
موڻکي ٻڌايائين ته آئون بنگلي شريف جي
طنبيدي ۾ ويٺل هوس ته ٻاڻ حضرت پير ٻابا
اندر ان آيا ۽ موڏي نهاري فرمايا ئون
ته ڪڱلا تنهنجي عمر ڪيتري آهي؟ عرض ڪيم
ته قبله آئون اوهان کان ٽي چار سال ننڍو آهيان
ٻاڻ ارشاد فرمايا ئون ته ڪيئن پڪ؟
آءُ ته جو ان آهيان ۽ تون پوڙهو آهين: ته ٻيهر
مون عرض ڪيو ته قبله اوهان جڏهن ٽي / چار
جاهڙا ننڍ هئين شهنشاه امام العالمين

حضرت پير احمد زمان قدس سرهٗ موٽڪي گهرائي
۽ هن جي خدمت تي مامور فرمايو هئائون.
انهيءَ حساب سان منهنجي عمر اوهان کان ٻي ڇار
سال گهٽ ٿيندي آهي، تنهنجي عمر
جيڪي دنيوي معاملن ۾ گذري اها اجائي وئي
جيڪا عمر اوهان جي ۽ مڪان شريف جي
خدمت ۾ گذري اها سجائي ٿيندي.

(۳) آءٌ ۽ منهنجو وڏو ڀاءُ مرحوم طيب آدم
اسحاق ڀٽي ٻئي ناني حوا ٻائي جي پرورش
هيٺ مامي علي محمد ڪانڄ واري مرحوم سان
گڏ رهندا هئاسين. پاڪستان قائم ٿيڻ کان پوءِ
انجمن جماعت ناجيه جي ڪم ڪارين ۾ هلندا هئا
سين. انهيءَ سلسلي ۾ حضور جن هميشه رهبري
فرمائيندا هئا. منهنجي ڀاءُ سان گڏ موٽڪي به
ڏسيد ارجو شرف حاصل ٿيندو رهندو هو. پاڻ
هميشه تاڪيد فرمائيندا هئا ته جماعتي ڀائرن
جي ذاتي معاملن ۾ هرگز دخل نه ڏجو

(۴) هڪ دفعه انجمن طرفان ۹ ۽ ۱۰ ذوالحج جي اجتماع
جي باري ۾ هڪ ته ديدي مضمون اخبار ۾ ڇپيو هو.
هو. جنهن جي منظوريءَ لاءِ حضور پاڪ ۾ حاضر ٿيس
پاڻ مضمون "ڇپرائڻ" جي منظوري ڏنائون. بين الملڪ
سان گڏ جڏهن مخالف واري اهالي نڪتي جنهن ۾
تاريخ تبديل ڪرڻ لاءِ چيو ويو هو ته پاڻ سخت
ناراضگي جو اظهار ڪيائون ۽ ارشاد فرمايائون ته

Marfat.com

اسان هرگز تاريخ نه مٽائيندا اسين.

۵، هڪ دفعي حيدرآباد ۾ لطيف آباد واري بنگلي تي ملاقات جي مهل ماڻي ڪيائون ته عرض ڪيم ته قبله اڄ تي سخانشي ۾ ۹، ۱۰ ذوالحج تي بندش ختم ٿئي. ۾ ڪجهه ته سي جواب ارشاد فرمايائون ته بچا هي ڪم ها مٿان ٽيڙو آهي.

(٦)، هڪ دفعي منهنجي وڏي ڀاءُ مرحوم طيب آدم اسحاق ڀاٽي پنهنجي هڪ خواب جو ذڪر مون سان ڪ مون حضرت سيد بادشاه ڪريم جن کي رات خواب ۾ ڏ ڀاڻ ڪر اچي واري بنگلي پاڪ ۾ الهندي واري پاس جتي جماعت سان ملاقات ٿيندي آهي - مسند پاڪ تي جلوه آهن ۽ اسان ٽي ڄڻا سامهون ويٺا هئاسين آئون وچ ويٺو آهيان ۽ منهنجي ساڄي پاسي حاجي سهراب ۽ کبي نوڙو ويٺو آهي - ڀاڻ ڪر يمن حاجي سهراب ڏانهن متوجه ٿيا ۽ پنهنجي قميص مبارڪ ڏانهن اشارو ڪ فرمايائون ته هن جهاني وارا منهنجي هن لباس پسند ڪن ائين فرمائي پوءِ اسان جي روبرو قباءِ (باڪي) دستار مبارڪ پاتائون ان وقت سندن چهرو مبارڪ اهڙو روشن ۽ وڏو جو ظاهر جي اک کي ديدار ڪرڻ جي طاقت ڪا هئي - پوءِ ڀاڻ فرمايائون ته هاڻ ڪيئن نه ٿو سڄي انهي ۾ نور جو اسان تي اهڙو اثر ٿيو جو اکيون نه ٿي پيا جي آيون ۽ هڪ اکا به کوڙ ڪجهي سگهي ان کان پوءِ منهنجي اک کلي وئي. عجيب روحاني ڪيفيت ۾ سڄو پئي آهي الحمد لله.

Marfat.com

دنيوي تڪليفن ۽ بيماري وغيره ۾ حضرت پير
شاهه ڪريم جن پنهنجن مومنن جيان هميشه اسان تي سخاءُ
واحي نظر فرمائيندا هئا- اها مهرباني سدا ائين جاري
رهندي هئي- هڪ دفعي منهنجي گوڏي ۾ سور ٿي
پيو- ڊاڪٽرن جا علاج ڪرائي. ٽڪيس هڪ ڏينهن چوٿين
ڪجهي موقعي تي قطار ۾ ملاقات لاءِ بيٺو هوس
بڏهين منهنجو وارو آيو ته پاڻ پاڇه پڇيائون اڪيون
ڏون ڏانهن ڪٿي فرمايائون ته ڪيئن آهيو؟ هڻ پڏي
عرض ڪيم ته قبله گوڏي جو سور نٿو ڇڏي پڇيائون
ڊاڪٽرن جو علاج ڪرايو اٿؤ؟ عرض ڪيم ته هائو
ڪافي علاج ڪرايو آهي- ڊاڪٽرن چيو ته گوڏي جي
هڏي ۾ چڪنائي ختم ٿي وئي آهي تنهنڪري
سور نه ويندو- انهي تي پاڻ مشڪيا ۽ فرمايائون
ته هڏن منجهان چڪنائي ته وڏي عمر ۾ ختم ٿيندي
آهي- تنهنجي عمر ته مس ٽيهه ورهيه هوندي-
اهو ته ناممڪن آهي- مون دوا لاءِ عرض ڪيو ته پاڻ
محمد لائق کي حڪم ڪيائون ته هن کي فلاڻي دوا
ڏي- جنهن جي استعمال سان مونکي اهو سور بلڪل
ڇڏي ويو- هي صرف حضرت جن جي نظرِ شفا جو
ڪرشمون هيو-

سندن وصال کان اٽڪل مهينو اڳ بنگلي شريف جي
ٻاهران محمد صديق ڪٽي سان حاضر ٿيس- پاڻ طبيعت
مبارڪ ۾ خوش نه هئا- ۽ ملاقات بند هئي- طنبيلي
۾ محمد لائق فقير وٽ ويٺا هئاسين ته محمد لائق

Marfat.com

فقير کي سڏ ٿيو جنهن مهل تي پڻ ايوبه پاڻ گهرايو ٻها
خدمت اقدس ۾ حاضر ٿيا سين ۽ لوارين جا لعل
جو گجب اٿي ته جمون - تنهنجي چڪاس لاءِ پڇيائون
جيڪو ڪم مون تي ڪيل هو انهي تي عرض ڪيو
اهو پورو ٿي ويو آهي - ٻيون ٻ ڳالهيون نڪتيون
انهي ۾ دوران فرمايا ٿون ته حضرت علي ڪرم الله
وجهه جي هڪ مخالف مون کان پڇيو ته چاا هاڻ
به اٿي سگهندا ته حضرت علي کي مشڪل ڪشا
ڪري سڏ يندا آهن - ٻه هو پاڻ پنهنجون مشڪلون
نه حل ڪري سگهيو ؟ - تنهنتي مون هن کي جواب ڏنو
ته الله تبارڪ وتعالى قرآن شريف ۾ فرمائي ٿو
ته انهيءَ قرآن شريف جي حفاظت جو ذمو اسان
پاڻ تي کنيو آهي - ته پوءِ قرآن شريف جي جيڪا ٻي
حرمتي غير مسلم ماڻهن طرفان ٿيندي ٿي
ته ڇا ائين چئبو ته الله تعالى کي انهي جي حفاظت
تي قدرت ڪونهي نعوذ بالله من ذالڪ اها
ٻانهي جي آزمائش آهي -
آزمائش تا قيامت قائم است منهنجي انهي ۾ جوا
تي هو مخالف خاموش ٿي ويو

برادر محمد صديق ڪٿي پنهنجي ڪم
تڪليفن لاءِ هٿ ٻڌي عرض ڪيو - پاڻ قرآن
جي هيءَ آيت پڙهيائون - لَيسَ لِلاِنسَانِ اِلّا مَاسَعيٰ
ارشاد فرمايا ٿون ته ڪوشش ڪيو انهي جو اجور
ضرور ملندو -

...سلام قطب ڪراچي ۾ ڏهاڙي پاڪ جي ڏينهن
انتظامي ڪم ڪارن بابت ڳالهه نڪتي. پاڻ ڪي يمن
صديق ڪنهن کي جيڪو انهيءَ ڪم ڪارن جي
طلبي آهي. تاڪيد فرمايون ته جيئن منهنجي والد جي
وقت کان ٿيندو پيو اچي ساڳي طرح انتظام رکجو"
تنهن کي خبر هئي پاڻ جيڪي تاڪيد ڏنو ۽ فرمايون
ڳالهيون ارشاد فرمائي رهيا آهن ان جو مطلب هيو ته اها
اسان جي آخري ملاقات
هوندي ۽ پاڻ سفر آخرت جي تياري ڪري ويٺا
آهن !!!
گذريل سال پاڻ حضرت پير بادشاه قدس سرهٗ جن جي
وصال بالحق ذوالجلال جي تاريخ ابجد جي حساب سان
هن عاجز حقير فقير غلام غلامان مڪرم شريف
اردو بيتن ۾ چئي آهي جيڪا هيٺ درج آهي -

مرشد ما گل حسن نور الهدیٰ
خازن رحمت شہ لطف وعطا

تو ہمیشہ زندہ جاوید ہے
چشم عاجز سے اگرچہ چھپ گیا

غیب سے الہام ہوا سال وصال
شاہ لواری مشکل کشا صاحب لوا -

١٤٠٢ھ

Marfat.com

تحرير: وڪيل ف۔ م ميمڻ سانگهڙ

حضرت پير بادشاهه

جن جي زندگي مبارڪ جماعت لاءِ راهِ هدايت جي مشعل

لکيا ٻلڪ ڏاٽيٽنتي ڪان گهڻا شڪر جو هن ناچيز بنده کي پير بادشاهه جن جي بيعت مبارڪ ڪرڻ جو شرف حاصل ٿيو جي سندن بيعت مبارڪ ڪري جو شرف حاصل ٿيو جي سندن بيعت مبارڪ ڪري ڪانئن توجه وٺي طريقت ۾ داخل ٿيس. شڪر الحمدالله.

هن بنده کي حضرت پير بادشاهه جن سان ملاقاتون ڪرڻ جو شرف تمام گهڻا دفعا حاصل ٿيو. جو پاڻ خاص مهرباني فرمائي مشرف ڪيائون.

پاڻ پير بادشاهه جن هر ڪنهن غريب اميرسان هڪ جهڙي نموني پيش ايندا هئا. ونتن غريب ۽ امير سڀئي هڪ برابر هوندا هئا.

پاڻ قبله جن کي اها ڳالهه قطعي پسند نه هئي ته ڪو ذات پات جي ڪري يا خاندان جي ڪري يا اميري جي ڪري ڪو به ماڻهو ٻئي تي فوقيت رکي تو. پاڻ سدائين اهو درس ڏيندا هئا ته سڀ انسان برابر آهن ۽ پلاءِ ويامو چار و اُهو آهي جيڪو نيڪ ڪار آهي. پاڻ بدعتي جي شادي جي سخت خلاف هوندا هئا. پاڻ بادشاهه تمام ساده ڪائيندا هئا. ساده پهريندا هئا تمام تند برسان ڳالهائيندا هئا. ونتن ڪا به ڳالهه پيش ڪئي ويندي هئي ياڪا حقيقت سامهون ايندي هُين ته اينساءِ اُنجي پيچا ڳاپا ڪرائيندا

Marfat.com

رهندا هئا جيئن ته ڪا صحيح ۽ سچي ڳالهه سامهون نه اچي وڃي هر ڪنهن کي اها تلقين ڏيندا هئا ته جيڪي ڪجهه حقيقت هجي اها اصل حال ۾ پيش ڪئي وڃي. ڪنهن جو ڀؤ ڊاءُ نه هجڻ گهرجي. هر حال ۾ خدا کان ئي صرف ڊڄڻ گهرجي. ٻئي ڪنهن کان ڊ جي رياءُ نه ڪرڻ گهرجي. پاڻ حضور هميشه نيڪي ۽ چڱن عملن ڪرڻ جي تلقين ڪندا هئا.

پاڻ ڪريمن کي علم. ادب. سائنس. جغرافيه. طب ۽ ٻين علمن تي ڪافي عبور رهندو هو. هميشه حساب ڪتاب ليکي چوکي ۾ تمام گهڻي پڪائي سان ڪم وٺندا هئا. ڪهڙو به ڪم هجي چاهي ذاتي نوعيت جو هجي يا دنياداري بنسبت. ته به ان ۾ صلاح مشورو ضرور ڪندا هئا. پاڻ حضرت جن هر مشڪل مان مشڪل مسئلي جو حل صرف چند لفظن ۾ فورن ڪري فرمائيندا هئا. ڪنهن جو رياءُ نه ڪندا هئا. غريبن جو مفت علاج ڪرائيندا هئا.

مونکي هڪڙو واقعو ياد اچي ويو آهي ته هڪ دفعه بابا مرحوم مون سان ڳالهه ڪئي ته شهنشاهه امام العالمين خواجه پير احمد زمان قدس سره جن جي حضور ۾ ڦلواري شريف ۾ ڪجهه مولوين جي ملاقات دوران پاڻ فرمايائون ته توڪل ئي آهي جيڪا تقدير کي ڦيرائي ٿي ڇڏي. اها تقرير مبارڪ سندن تقريبا ٣-٤ ڪلاڪ هلي ۽ مختلف نمونن سان مختلف دليلن سان پاڻ اهو ثابت ڪري فرمايائون ته صرف توڪل ئي تقدير کي ڦيرائي سگهي ٿي. بابا مرحوم

Marfat.com

جيئن ته مون سندن ان فرمان پاڪ تي عمل ڪري توڪل ڪرڻ تي پاڻ
کي هيرايم ۽ توڪل ڪرڻ منهنجي عادت بڻجي وئي. ان بعد
پاڻ قبله پير احمد ته مان قدس سره جن ڪراچي آيا ۽ پوءِ امرتسر
روانا ٿيا. امرتسر ۾ هڪ ڏينهن پاڻ فرمايائون ته تدبير ئي آهي جيڪا
تقدير کي ڦيرائي ٿي سگهي. مون اها سندن تقرير مبارڪ ٻڌي. اها
به متضاد فرمان پاڪ ساڳي هستي مبارڪ جي زبان مبارڪ مان ٻڌڻ
ڪانپوءِ اهو احساس ٿيو ته تدبير ئي آهي جيڪا تقدير کي ڦيرائي ٿي
سگهي. پر مون جو ڪافي سالن کان توڪل ڪرڻ تي پاڻ کي هيرايو هيو
ان کي تدبير ڪرڻ ڏانهن ورڪيو ۽ ناممڪن نظر آيو. ۽ ائين به ٿي
سمجهيو ته هاڻ تدبير ڪرڻ کان سواءِ تقدير ڪانه بدلبي جو جو سندن
فرمان پاڪ ائين آهي. ان تقرير مبارڪ ٻڌڻ بعد مون کي سڄي رات
ننڊ نه آئي ته هاڻ آءٌ ڪيئن تدبير کي عمل ۾ آڻي سگهندس. صبح جو
آءٌ بانهار ڏانهن پيدل پئي ويس ته اوچتو آواز ٿيو ڏسان ته پاڻ
(حضرت قبله پير احمد ته مان قدس سره) ٽانگي ۾ ويٺل آهن ۽ مونکي
فرمايائون ته بنگله پاڪ تي وڃ جو ٻچاري يعني پير بادشاه جن
اڪيلا آهن. هتي ڪو به خدمتي ڪونهي. تون ايستائين سندن خدمت
۾ رهج جيستائين ٻيو ڪو خدمتي اچي وڃي. آءٌ سڌو بنگله پاڪ
تي آيس ته پاڻ (حضرت قبله پير بادشاه قدس سره) جن فرمايو ته حاجي احسان
ڪيترا ڏينهن ٿيا آهن نه شطرنج ڪانه کيڏي اٿئون. هي چابي کڻ ۽ هن پيٽي
مان راندڪي اچ ته راند ڪريون مون ان پيٽي مان راندڪي ۽ راندڪڙي

مون ڪان ڪاوڙي غلطي تي ويٺي ڄڻ تي ______ .
پاڻ پير بادشاه جن فرمايو ته. ڇاق آهين يا بيمار. تون اهڙيون غلط
چالون هلندي ته، اند جو مزو ڪهڙو ايندو. پاڻ فرمايائون ته
ڏس هي ڪيڏي غلط چال هليو آهين. مون عرض ڪيو ته قبلا ڇاق
به آهيان ۽ بيمار به ۽ مون سربستو احوال سندن تقريرن مبارڪن
وار وعرض ڪري ٻڌايم ته هاڻ ته آءٌ سخت مونجهاري ۾ اچي ويو آهيان
تنهن تي پاڻ پير بادشاه جن نهه پهه فرمايائون ته ڇا توڪل مڪمل تدبير
ڪانهي ڇا؟- جي راند سولي نموني ڪري ڇُڏجي ته ڪرڻ ته ڪٿي راند
بند ڪريون. سندن ايترو چوڻ ۾ منهنجا مونجهارا ڪم ٿيڻ.
چونه هي ڪلام پاڪ پاڻ ۾ متضاد نه هئا پر هڪ ٻئي جي تشريح ۾ هُئا
جيڪي مونکي سمجهه ۾ نٿي آيا. ان بعد راند ڪري پوري ڪئي سون.
سو حضرت پير بادشاه جن هر ڪنهن ماڻهو سان سندس حال ۾ تال
موجب توري ٿرن لفظن جيڪي مڪمل ۽ مجمل هوندا هئا مهرباني
ڪرڻ فرمائيندا هئا.
پاڻ پير بادشاه جن هر ڪنهن مجلس پاڪ ۾ سندن رشتيدارن
۽ نياڻي جو ذڪر تمام دکدائڪ نموني ۾ ڪندا هئا ۽ فرمائيندا هئا ته
مونکي تمام گهڻو ابلبو اٿن. ______ .
-آءٌ ان وقت اهو سمجهڻ کان قاصر هُيس
ته آخر پاڻ پنهنجي گهرو معاملن جون اهڙيون ڳالهيون جماعت
وارن سان بار بار ڇو پيا ٿا ڪن. جڏهن هڪ عام ماڻهون به گهرو

Marfat.com

ان قسم جون ڳالهيون ٻئي سان ڪرڻ ۾ پنهنجي بي عزتي محسوس ڪندو. پر سندن نه هن دنيا تان قدم مبارڪ کڻڻ بعد اهو معلوم ٿيو ته پاڻ جماعت جي هدايت لاءِ پاس باس ڪين ٻڌا ايو ٻئي ته اهي رشتيدار ۽ خواه خواه نياڻي سندن خيرخواه نه نه آهن مگر سندن دشمن آهن ۽ انهن کان خبردار ۽ هوشيار رهجو. مگر صد افسوس جو جماعت سندن واضح سمجهاڻي ۽ هدايت جي باوجود انهن دشمن جي ڪڍ لڳا آهن.

پاڻ لفظ خاندان جي سخت خلاف هوندا هئا. جيڪا جماعت جي ٻيجي ٻيجي کي خبر آهي پوءِ ته هن محل جماعت خاندان خاندان جي رٽ لڳائي رهي آهي. شال مالڪ سائين سرمون بمار ت سمجهاڻي واري جو نصيب ڪري آمين.

هڪ ڀيرو آءُ سندن حضور پاڪ ۾ ويٺو هوس جتي غلام حسين ڏاهري سند ن حضور پاڪ ۾ عرض ڪيو ته قبلا اسانکي عمرڪوٽ تقريباً ۲ ميل کن آهي. پر رات جو پار ن سمينت اُتي علم پاڪ هيٺ اچڻ ۽ وڃڻ ۾ تڪليف ٿي ٿئي ۽ هن وقت امام دين جي ڳوٺ جيڪو اسان جي پر ۾ آهي اُتي به نشا وجي سگهون. مهرباني فرمائي اجازت ملي ته علم پاڪ سندي ڳوٺ ۾ چاڙهيون. پاڻ پير پاد شاه جن ڪيس موجوده سجاده نشين حضرت پير فيض محمد مدظله جن کان وڃڻ اجازت وٺڻ جو فرمان پاڪ ڏنو.

هڪ ٻئي دفعي جونڊ ڪر آهي جو پاڻ بادشاه کان وڏيره مانيٽي وارن علم پاڪ چاڙهڻ لاءِ اجازت گهري ڪين به موجوده سجاده نشين حضرت پير فيض محمد مدظله جن کان وڃي علم پاڪ جي چاڙهڻ جي

اجازت وٺڻ لاءِ حڪم مليو ۽ ڪين موجوده سجاده نشين جن اهڙي اجازت ڏني ۽ اُتي وساڻن فقيرن وٽ علم پاڪ چڙهيو جيڪو واقعو منهنجي محبوب پير بادشاه جن جي زندگي مبارڪ دوران نه هُيو.

اُهي طريقت پاڪ جا خاص ڪم ۽ ٻيا ڪيترائي نانءَ ڪم ۽ مسئلا پير بادشاه جن پاڻ پنهنجي حياتي مبارڪ دوران موجوده سجاده نشين جن کان ڪرائيندا هئا. جنهنجي تقريباً سڄي جماعت کي سُڌ آهي. جيئا اُهوان ڳالهه جو ثبوت نه آهي ته پاڻ پنهنجي زندگي مبارڪ دوران ئي موجوده سجاده نشين جن کان سجاده نشين واريون خدمتون سرانجام ڪرائيندا هئا.

اُهو ته بادشاه جن جو احسان جنهنجي جو پاڻ وصيت نامون لکي ڇڏي ويا ته جيئن دشمن شيطان پليت جي ڪارڻ کان جماعت بچي سگهي.

الحمدلله ڪافي جماعت حضرت پير بادشاه جن جي فرمان پاڪ کي آمين. ڪندي لبيڪ چوندي موجوده سجاده نشين حضرت پير فيض محمد صاحب مد ظلهُ جن کي پنهنجو روحاني پيشوا ۽ سجاده نشين درگاه لواري شريف تسليم ڪيو آهي ۽ ڪين اِها عزت ڏني آهي. جيئن مرشد جو فرمان هو. شال مالڪ ڪريم سڀني جماعت کي حضرت پير بادشاه جن جي امر پاڪ مڃڻ جي توفيق عطا فرمائي. آمين. ۽ حضرت پير بادشاه ڪريم جن جي ٻڌايل. هدايت واري رستي تي هلڻ جي توفيق عطا فرمائي ۽ پنهنجي پيارن جي سڃاڻپ عطا ڪري. آمين. شال اسان جو مرشد اسان پاڻهين سان راضي هجي ۽ طريقت پاڪ جي خدمت ڪرڻ جي توفيق عطا فرمائي آمين.

والسلام.

Marfat.com

تحرير
محمد صادق لاکير ولد محمد ابراهيم لاکير ڳوٺ
گهارو تعلقه ميرپور ساڪرو ضلع دادو

حضرت پير بادشاه قدس سره
جن جي زندگيءَ جا مختلف پهلو

هن مضمون کي شروع ڪرڻ کان اڳ آءٌ اهو ضروري ٿو سمجهان ته آءٌ پنهنجي متعلق ٿورو احوال ڪيان ته آءٌ ڪيئن جماعت لواري شريف جي حلقي ۾ آيس.

٣٣-١٩٣٢ ڌاري گهمڻ ڦرڻ ۽ زيارت جي خيال سان لواري شريف ۾ اچڻ ٿيو. آءٌ مريد ڪونه هيس البته قاضي امان الله ڏرائيءَ ۽ محمد شريف سانداڻن وارن سان قربت ضرور هئي. انهيءَ وقت ٩-١٠ ذوالحج جي متبرڪ ڏينهن ۾ مٿين دوستن مون کي چيو ته هلي گهمي ڦري اچ ۽ هلي حضرت امام العالمين جي روضه شريف جي به زيارت ڪر. انهيءَ موقعي تي جنهن طريقه عاليه نقشبندي ۾ داخل ٿيڻ وارن کي سڏ ٿيو ته انهي مون انڪار ڪيو ۽ واپس ڳوٺ هليو آيس. انهن ڏينهن ۾ مون کي هڪ الجهن درپيش هئي. بظاهر انهي جي سلجهڻ جي ڪا اميد ڪانه هئي انهي لاءِ آئون پيرن فقيرن کي بيو ستا ٿيندو هئس ته من ڪنهن ڪامل وليءَ جي نظر ڪرم سان

Marfat.com

منهنجو مسئلو حل ٿئي. انهي دوران روضه پاڪ جو تصور حضرت سلطان اولياءُ کي دعالاءِ ياد ايم ته روح کي نهايت اطمينان حاصل ٿيو. پوءِ هن درگاه پاڪ لاءِ احترام جو جذبو پيدا ٿيو. ٻئي سال اچي حضرت امام العالمين جي حضور ۾ دست بيعت ٿيس ۽ طريقه نقشبندي جو پوئلڳ بڻيس سندن برقعي ٿيڻ کان بعد آئون ڪافي عرصو هڪ عام مريد جيان سندن فرزند ۽ جانشين حضرت پير بادشاهه گل حسن صديقي قدس سره جي دربار ۾ ايندو رهيس. ١٩٥٣ع ۾ لواري شريف ۾ رهائش مل جو بنياد وڌو ويو. منهنجو ڪجهه مشينري سان واسطو رهيو هو. ڪجهه وقت کانپوءِ مل جي مشين ۾ ڪنهن درستگيءَ لاءِ مون کي گهرايو ويو. جيڪي مون پنهنجي لياقت آهر درست ڪيو. پوءِ اڪثر مون کي گهرايو ويندو هو. اهو سلسلو ١٩٧٠ع تائين قائم رهيو. ساڳئي سال ۾ مون کي ڪراچي گهرايو ويو ۽ امر ٿيو ته لواري شريف اسٽيٽ جي جاچ پڙتال ڪيان. مون عرض ڪيو ته مون وٽ ايتري علمي قابليت ڪانهي نڪو وري ڪو اهڙو تجربو آهي. جو ڪاروبار جي جاچ پڙتال ڪري سگهان. پاڻ مون ڏي آگر مبارڪ کڻي فرمايائون ته بچا تو ۾ گهڻو ڪجهه (ڪي) آهي تقريبا انهي وقت کان آءُ جهڙوڪر سندن مقربن ۾ شامل

ٿيس. جيڪا خدمت آءُ سندن آخر وقت تائين انجام ڏيندو رهيس. تنهن وقت کان وٺي سندن حضور ۾ وقت به وقت ملاقاتون ڪندو رهيس. سندن شخصيت نهايت ئي اعليٰ هئي.

پاڻ نهايت ساده مگر پروقار، هر وقت تر و تازه نظر ايندا هئا. خوش طبع به گهڻو هئا ۽ باريڪ بين به. بد انتظامي ۽ فضول خرچي کان کين نفرت هئي، هڪ ڳالهه جيڪا مون نوٽ ڪئي ته پاڻ ملڪي توڙي غير ملڪي ________ حالات تي تمام گهري نظر رکندا هئا. اخبارات ۽ رسائل جو مطالعو به تمام گهرو ۽ گهڻو هو. اڪثر خبرن مان قطعي ۽ صحيح نتيجا اخذ ڪندا هئا. هڪ دفعي لبنان جي ويڙهه تي گفتگو ڪندي فرمايائون ته مون بيروت ۾ انهيءَ متعلق معلومات ڪئي ته شهر ۾ ڪا به چرپر نظر نه آئي مگر پوءِ جڏهن هڪ شاگرد سان گفتگو ڪيم ته هن زهر اڳاڙڻ شروع ڪيو. تنهن مان مون اندازو ڪيو ته لبنان هاڻ خانه جنگيءَ جي قريب آهي. ۽ پوءِ جڏهن پاڪستان پهتس ته ڏهن ستت ئي اخبارن ۾ پڙهيم ته لبنان ۾ جنگ شروع ٿي ويئي آهي.

سندن حضور ۾ جماعت جي فلاح متعلق تمام گهڻي گفتگو ۽ سوچ ويچار ٿيندو هو. سندن اهتمام ائين

Marfat.com

ته جماعت تمام گهڻي خوشحالي ۾ هجي ۽ امن ۽ ٻنا ڪنهن
تڪليف جي زندگي گذاري. ۾ ڪين مزيد سهوليتون ميسرا چين
انهي ڪري پاڻ تعليم متعلق ان حد تاڪيد ڪندا هئا
حضرت خانقاه واري بادشاه جو قول مبارڪ آهي ته
ڪوبه علم جهالت کان بهتر آهي. الحمد لله ته آشڪار
آهي ته جماعت جيئري ڀلي پر آسائش ۾ آهي. ايتري ڪنهن
ٻڌ نهيئي، اهو سندن فرمان مبارڪ تي عمل ڪرڻ جو نئي
نتيجو آهي. ۽ منهنجو اهو ايمان آهي ته اسان پنهنجي
وقت جي مرشد جي پوري ايمانداري سان سچي
پو ڏلکي ۽ فرمانبرداري ڪندا سين ته اسان کي ڪڏهن
روحاني رهبر پيش نه ايندو پر دنيا جي
پريشانيون به هٽي پري ٿي وينديون. دوران گفتگو
هڪ دفعي پڇيا ٿون ته اسان ڪجهه رقم مخصوص ڪري
فلاحي ڪمن لاءِ رکي آهي. ان کي ڪيئن استعمال ڪجي.
مون عرض ڪيو ته قبلا مڪان شريف ۾ جماعت
کي رهائش جي بعض اوقات تڪليف ٿئي ٿي انهي
لاءِ اتي ڪا اداوت ڪجي. پاڻ فرمايا ٿون ته ايتري
رقم ڪا نهي پوءِ فرمايا ٿون ته مون اهو سوچيو آهي ته
انهي رقم مان غريب بيمار جماعت وارن جو هٽي نئي

اسپتال ۾ علاج ڪرائجي. پوءِ ڪراچي ۾ جيڪي بيمار غريب جماعت وارا ايندا هئا سي بنگلي اسلام قلب ۾ رهندا هئا. ۽ هن جو سنڌ خرچ تي مهانگو علاج ٿيندو هو.

پاڻ اڪثر مون سان پنهنجي زندگي جي حالات متعلق گفتگو ڪندا هئا. انهي موضوع تي گفتگو ڪندي گهڻو ڪري پنهنجي مخالفن شيدن جي ڪارگذاري خصوصي طرح بيان ڪندا هئا. ڪڏهن به انهي ڳالهه ۾ عار محسوس نه ڪيائون ته هو ماڻهو آهن يا پنهنجن جا   ڪهڙا عيب ڪولجن ۽ انهن جون ڳالهيون لڪائجن. مون کي به تاڪيد ڪندا هئا ته جماعت ۾ اهي ڳالهه سڀ ڪنهن کي ٻڌايو ته هن مون سان ڪهڙا قرب ونديا آهن. انهيءَ ڳالهه ۾ بالڪل شرم نه ڪجو ته ڪوهو منهنجا ماڻهو آهن. انهن ماڻهن جو ڪو به لحاظ نه رکو. هي ماڻهو منهنجا اولين ۽ آخرين دشمن آهن ۽ مون سان ڪڏهن به ڀلائي نه ڪندا. ۽ نه ئي وري هن مان چڱائي جي اميد ڪجي. پوءِ پاڻ گهڻائي واقعا بيان ڪيائون. مثال طور لاڪاڻ جبل ڏانهن شڪار ڪندي پير محفوظ جي پروفيسر صفوي سان ڳالهه ٻولهه واهه ذڪر ڪيائون. سولجر بازار ۾ مٿن قتل جي ڪيس جي فرياد داخل ڪرڻ ۽ وري وقت وقت سنڌ ڏيءُ سان ٿيندڙ گفتگو به ڪري ٻڌائيندا هئا.

Marfat.com

مون کي سندن سورهيائي تي تعجب لڳندو هو ته پاڻ ڪيئن نه چاهيندي به مان پنهنجي شر پسند ماڻهن جي مذموم ڪوشش کي ناڪام بنايائون ورنه اهڙي قسم جا حالات هڪ عام ماڻهو لاءِ موت جو جوکم به بڻجي سگهن ٿا. في زمانه انسان روحانيت کان ايترو ته غافل ٿي ويو آهي جو ماڻهو ڪنهن پير يا ولي کي بلڪل تسليم نٿا ڪن ۽ نه ئي وري اهو مڃين ٿا ته اڄوڪي نفسا نفسي جهڙي دور ۾ ڪو صاحب قلب به ٿي سگهي ٿو. مگر منهنجو مشاهدو مون کي انهي اقرار تي مجبور ڪري ٿو ته سندن جهڙو ولي ڪامل دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ تي نه هو.

سندن حضور ۾ وڃڻ سان روح کي راحت اچي ويندي هئي ۽ قلب کي سڪون سندن نظر ۾ شفا پوشيده هئي سندن ڪلام بي نظير هو. مون جڏهن به ڪين خلوص دل سان پڪاريو پاڻ سڌ سان سائي ٿيا. حاصل ڪلام ته سندن ذات جا ايترا ته پهلو آهن جو اسان جي هڪ عمر انهن کان واقفيت حاصل ڪرڻ لاءِ ناڪافي آهي. نه ئي وري اسان جي زبان ۽ قلم کي اها قوت آهي. جو هڙي لاثاني ذات جي مزاج جو احاطو ڪري سگهن.

Marfat.com

صرف اها دعا گھرندڙ آهيان ته سندن محبت
منهنجي دل ۾ هميشه لاءِ گھر ڪري ۽ مون
کي ۽ منهنجي اولاد کي حضرت سلطان
الاولياءُ جي حضور سان وابستگي نصيب
ٿئي ـــــــــــــــــــــــــــــ آمين

Marfat.com

تحرير: مير محمد پيرزادو

حضرت قبله پير بادشاه گل حسن صديقي نقشبندي قدس سره

مرشد ڪريم حضرت خواجه پير بادشاه جن جي ولادت باسعادت تاريخ ١٣ ماه شعبان سال ١٣٢٧ھ بروز آچر شام جي وقت لواري شريف ۾ ٿي. پاڻ اخوند ذات جا هئا جو سندن والد بزرگوار حضرت پير احمد زمان قدس سره جن کين سائڻ ڪري وٺي امرتسر ۾ اسلام ۽ طريقت جي پرچار لاءِ رهيا. رشتيدارن جي اڻبڻت ۽ دشمني سبب کين والد سڳورو سدائين گڏ رکندو هو.

سندن والد بزرگوار کين وڌل سردار رهبي نالي سڏيندا هئا. پاڻ اڪيلا فرزند ارجمند هئا، کين ٻيو ڪو ڀاءُ ڪونه هو، صرف ٻه ڀينرون هيون.

سندن چهرو رعبدار ۽ ڪليل هو. پاڻ قد آور ۽ مترس هئا. سندن پوشاڪ سادي مگر صاف ستري هوندي هئي. پاڻ ڪنهن کان به مفت ۾ ڪم نه وٺندا هئا، سندن هرهڪ خليفي ۽ خادم جي پگهار مقرر هوندي هئي. پڻ انهن جي رهائش ۽ کاڌ خوراڪ جو انتظام ڪيل هوندو هو،

Marfat.com

عزيزن ۽ مسڪينن کي شادي توڙي بيماريءَ ۽ غميءَ ۾ خاصي امداد ڪندا هئا. ۽ ونگار ڏيارڻ جي سلسلي ۾ مريدن جي گهڻي اعانت ڪندا هئا. سندن ذاتي ڪوشش سان لواري شريف جي ننڍڙي ڳوٺ ۾ شهري سهوليتون مهيا ٿي ويون. لواري شريف ۾ هاءِ اسڪول، گرلس مڊل اسڪول، اسپتال، بجلي واٽر سپلاءِ ۽ ٽيليفون جون سهوليتون ملي ويون. شهر ۾ جيڪي به ماڻهو لڏي اچي رهندا هئا، تن کي بغير معاوضي جي پلاٽ ڏنا ويندا هئا. جيڪو شخص دوڪان ڪرڻ لاءِ ارادو ڪندو هو ان کي پڻ بغير مسواڙ جي جاءِ ملندي هئي.

حضرت پير بادشاهه جن پنهنجي خداداد ذهني قابليت سان سيئي علم معقولات ۽ منقولات جا حاصل ڪري ورتا. سيني علمن تي مڪمل عبور رکندا هئا. پاڻ سنڌيءَ کان علاوه اردو، پارسي، عربي ۽ انگريزي ٻوليون پليءَ پت پڙهي، لکي ۽ سمجهي سگهندا هئا. پاڻ عبراني زبان پڻ پڙهي ۽ سمجهي سگهندا هئا. حضرت جن فقه، حديث، تفسير، فلسفه، تاريخ، جاگرافي، حڪمت، زراعت، سياست، ادب ۽ تصوف ۾ مهارت رکندا هئا، فن سپاهيگري، نشانه بازي ۽ ورزش جا دلدادا هوندا هئا. حضرت پير بادشاهه جن ڪامل ۽ مڪمل هئا. ايتري قدر ذهين هئا.

جو پاڻ فرمائيندا هئا ته: "اسان کي اڍائي سالن جي ڄمار کان وٺي سڀ حقيقتون ياد آهن." حضرت پير بادشاهه جن جي حافظي جو اهو ڪمال هوندو هو جو اڪثر ڪا حقيقت ڏهن ٻارهن سالن کان اڳي بيان ڪيل، وري جڏهن

Marfat.com

اها حقيقت پيهر بيان ڪندا هئا ته بلڪل ساڳين الفاظن ۾ اظهار ڪندا هئا.
ڪيتري وقت گذرڻ کان پوءِ به ڪين جيڪا ڳالهه هڪ پيرو ٻڌائي ويندي هئي، ڪاڻ ڪافي وقت گذرڻ جي باوجود اها ڳالهه وسرندي نه هئي يا ڏيگرن ماڻ هڪ حقيقت مثال طور پيش ڪجي ٿي، محترم محمد پناهه قرشي کان روايت آهي ته تاريخ ٢٣ فيبروري ١٩٧٧ع تي جڏهن ٿي سندن حضور ۾ ويٺو هوس ته پاڻ پاڪستان نهڻ کان اڳ جو قصو بيان ڪيائون ته قاضي محمد اشرف تنديجان محمد واري پڻ ايو ته "حد ٿي وئي آهي جو، ستي تان وينده بيل گاڏيءَ ۾ ويٺل ماڻهن کي رات جي وقت ۾ تنديءِ باڪي لڳ قريو ويو آهي." تنهن بعد پاڻ فرمايائون ته "هاڻي . سيرهاءِ وي تي ڏينهن جو بس پٽي ڦرجي ته سڀ ڪو چوي ٿو ته معمولي ڳالهه آهي." جڏهن مون (محمد پناهه) اهو قصو محترم قاضي محمد اشرف تندي جان محمد واري سان ڪيو، تڏهن عجب ۾ پئجي ويو ۽ چيائين ته: "واقعي اهو قصو مون سندن حضور ۾ ١٩٤٢ع ڌاري پيش ڪيو هو."

سندن مزاج سنجيدو ۽ سانتيڪو هو. ڪڏهن ڪنهن سان چرچو ۽ مذاق نه ڪيائون. سچي چمار ۾ ڪڏهن به وڏو ٽهڪ نه ڏنائون؛ هميشه حق ۽ سچ جا پرچارڪ رهيا. ڪوڙ ۽ ڪلا کان سخت نفرت هين. وٽائن کو به سوالي خالي نه موٽيو. سيني ايندڙ مريدن ۽ معتقدن کي مشڪندي منهن "ڀلي ڪري آيا" چوڻ فرمائيندا هئا. پاڻ نهنائيءَ ۽ حليما ئي جو مظهر هئا. سندن سامهون ڪنهن ڪو شخص سندن خلاف بڪ ڪندو هو ته ان کي ڪين چوندا هئا. سندن ڪاڏو ۽ پوشاڪ سادا هوندا هئا. اتي مان حياڻ ته

Marfat.com

ڪيا ويندا هئا. سڀ تمام گهڻ استعمال ڪندا هئا. سندن آسٽي ويهڻ ئٺ ۽ اڊنبرواري نه هوندي هئي تان ۽، هٿ ۽ ٽيڪرڪان سخت نفرت هوندي هئن، ڪين هارين ۽ مزدورن سان همدردي هوندي هئي. هڪ دفعي جو ذڪر آهي ته پاڻ ٢١ جون ١٩٧٥ع تي قاضي احمد ضلعي نواب شاهه ۾ حضرت پير ميان فيض محمد دملائي نقشبندي وٽ تشريف فرما ٿيا، سخت گرمي جو ناڻو هو، جاءِ ۾ پکو هلي رهيو هو، پاڻ اهو پکو بند ڪرايائون ۽ فرمايائون ته: " ايتري گرمي ته ڪانه آهي، مون رستي ۾ ڏٺو پئي ته هارين ۽ مين ۾ ڪم پئي ڪيو.

پاڻ حڪمت جا حاذق هئا ڪهڙي به بيماري هجي ان جي تشخيص ڪندا هئا. سندن علاج آسان ۽ تمام سستو هو. جنهن ۾ سرنديءَ وارن ڪان دوائن جا پئسا ورتا ويندا هئا ۽ غريبن لاءِ مفت علاج هوندو هو. پاڻ تمام رحمدل هوندا هئا جو سندن اڳيان پکي يا جانور ڪهڻ لاءِ ايندو هو ته ان کي ڇڏائي ڇڏيندا هئا. سندن ارادي ۽ هدايت موجب حضرت سلطان الاولياءِ خواجه محمد الزمان قدس سره جن جي عرس شريف جي موقعي تي ادبي ڪانفرنسون ٿينديون رهيون، جشن سلطان الاولياءُ سنڌ جي مختلف شهرن ۾ ٿيندا رهيا. جن ۾ ڏيهي توڙي پرڏيهي اديب، عالم، دانشور ۽ شاعر شريڪ ٿيندا رهيا. لواري شريف ۾ سيرت النبيؐ ۽ نزول قرآن پاڪ جا جشن سندن سعيي سان ٿيندا رهيا. سندن ذاتي توجهات سان وقت جا سربراهه، مشير، وزير ۽ مشائخ عظام ۽ علماءِ ڪرام درگاهه شريف تي حاضريون ڀريندا رهيا. مگر پاڻ ڪنهن ۾ به لالچ يا

Marfat.com

عرض نه ڪندا هئا، انهن کي حق ۾ سچ جا الفاظ چئي ڏيندا هئا. پاڻ حضرت سلطان الاولياءُ قدس سره جن جا حقيقي وارث ۽ جاءِ نشين هئا. سندن سڄي زندگي مبارڪ پنهنجي اسلاف ڪرام جي سکيا جي تبليغ ۾ صرف ٿي، پاڻ انڌي تقليد اجاين ۽ اڻ نڳين رسمن جهڙوڪ: ٻڍي جي مٽي يا ننڍي عمر جي شادي ءَ جي خلاف هوندا هئا. ذات پات رنگ نسل ۽ مذهب جي هٽراڌو ويڙهن جي خلاف جهاد ڪندا رهندا هئا، ان جو سندن پوئلڳن ۾ تمام گهڻو اثر ٿيو. سندن مريد ذاتين جي چڪرمان نڪري مٽيون ماٽيون ڪندا رهندا هئا. ڪيڏو به وڏو ماڻهو غريب ماڻهو کي سنگ ڏيڻ ۾ عار نه ڪندو هو.

حضرت جن کي پنهنجي وصال جو پورو پتو پئجي ويو هو، تن ڪري سالن کان جماعت جي فقيرن کان پڇندا رهيا ته روضي شريف ۾ ڪيتري جاءِ ٿي آهي. ان سان گڏ وڏو شديد ارڻ جي خصوصيت سببان ٢٢ جون ١٩٧٨ع ٿي درگاهه لواريءَ شريف جي خدمت لاءِ پنهنجي خليفي مجاز حضرت پير ميان فيض محمد ولد پير ميان پير محمد درگاهه قاضي احمد ضلعو نواب شاه جن کي مقرر ڪري وصيت نامون لکي تصديق ڪرايائون ته جيئن ڪين پٽ جو اولاد نه ٿئي ته اهو مشڪل ۽ اهم مسئلو ڪنهن مونجهه جو سبب نه بڻجي.

حضرت پير بادشاه جن جو وصال ٢٦ ذوالقعد سال ١٤٠٢ھ بروز اربع شام جو ڇهين بجي ڌاري ڪراچيءَ ۾ ٿيو، سندن وصال جو اطلاع جتي جتي ٽيليفون جي سهوليت هئي مريدن کي اطلاع ڏيو ويو. سندن

Marfat.com

جاجن سان بہ تعلقات هئا تن کي بہ آگاهہ کيو ويو. موٽرن جي جلوس ۾ کين لواري شريف ۾ آندو ويو. هن غمزده رسومات ۾ ٻين معززين کان سواءِ جناب قاضي محمد اشرف ٽنڊو جان محمد، جناب فقير عبدالله صاحب چيل (عمرکوٽ) ۽ سرائي مبارک هاشماڻي ڳاڙ (جهڏو) پڻ شامل هئا. جتي مسح جوانين ٻچي، روضي شريف جي صحن ۾ نماز ادا ٿي، جنهن ۾ سڄو صحن ماڻهن سان ڀريل هو، ان کان علاوه ترجاڻ سوين ماڻهو سندن آخري ديدار مبارڪ جي رسمن ۾ شريڪ ٿيا. مردن کان علاوه مومنياڻين پڻ سندن آخري ديدار ڪيو، پوءِ کين سندن والد بزرگوار جي روضي شريف جي دروازي ٻاڪ جي وچ ۾ جاءِ ڏني ويئي.

جوڳي پنهنجي جوءِ ويا، جهڙ جيئن نيڻ جهمن،
سخن سامين جا، هينئڙي منجهہ هرن،
سڄو موت مڳن، اڏ ڪنا آرام لاءِ.

(شهيد عبدالرحيم گرهوڙي عليہ رحمة)

Marfat.com

حضرت پير بادشاه دل سردار قدس سره

{هن مضمون جو ليکڪ محمد لائق ولد لال بخش ذات جو ٽيچو اصل وٽيل ڳوٺ چنهڙ تڪ نهين آباد ضلع لاڙڪاڻه حال ڳوٺ لواري شريف ضلع بدين، حضرت پير بادشاه گل حسن شاه قدس سره جن جو لڳ ڀڳ ۴۰ سال خاص حاضري جو ملازم ٿي رهيو آهي کانسواءِ اڳ سندس وڏو ڏاڏو مرحوم حاجي عبدالله عليه رحمت پڻ حاضري ۾ ملازم ٿي رهيو آهي. ڪيس قبله سائين مرشدنا گل حسن شاه قدس سره جن جو قرب حاصل رهيو آهي پاڻ پنهنجي تعليم به سندن وٽ ايٽ بعد حاصل ڪيائين جو پهرياڻي بلڪل اڻ پڙهيل هو ---------- مرتب}

حضرت پير بادشاه گل حسن شاه قدس سره جن پنهنجي والد حضرت قبله سائين بادشاه امام العالمين خواجه احمد زمان قدس سره جن جڏهن وفات ڪئي پوءِ سال ۱۹۳۸ع ۾ ارشاد

جي مسند پاڪ تي جلوه افروز ٿيا پاڻ مسند پاڪ تي ويهڻ شرط جماعت لواري شريف جي ترقي لاءِ ڪوشش ڪئي

Marfat.com

شروع ڪيائون پنهنجي هر مريد کي نه ياده ڪان زياده
تعليم حاصل ڪرڻ جو تاڪيد ڪندا هئا. هوءَ
سبب آهي جو لواري شريف جهڙي ننڍي ڳوٺ
۾ هڪ هاءِ اسڪول ۽ هڪ گرلس مڊل اسڪول هن وقت
ڪم ڪري رهيا آهن. سندن اعليٰ تدبر - فراست - قابليت
۽ اعليٰ دماغ جي ڪري لواري شريف جهڙي ڳوٺ
۾ بجلي - ٽيليفون ايڪسچينج - واٽر سپلاءِ ۽ ٻيا ترقياتي
منصوبا پايه تڪميل تي پهتا. سندن جي ئي ڪوشش
سان لواري شريف جي آس پاس واريون نه منيون
آبادي هيٺ آيون جي اڳ بنجر غير آباد هيون. جماعت
ناجيه لواري شريف ۾ اڳ ڪا به تعليم ڪونه هوندي هئي
پاڻ ذاتي ڪوشش وٺي پنهنجي مريدن کي اعليٰ تعليم
ڏيارايائون. جو مريد بيمار هوندو هو ته پاڻ ان
مفت علاج ڪندا هئا. جو پاڻ بلند پايه جا يوناني حڪيم
پڻ هئا. يا وري ان مريض جي مرض موجب مختلف
ڊاڪٽرن ڏانهن موڪلي ان جو علاج ڪرائيندا هئا
ڪيترن غريب نادار بيمار مريدن جو علاج پاڻ پنهنجي
جي خرچ سان ڪرائيندا هئا. بدعتن ۽ ذات پات جي
هٿ نوڪين قائم ڪيل رسمن رواجن جي سخت مخالف
هئا. پنهنجي ملازمن تي ڏاڍا مهربان هوندا

Marfat.com

جيڪي ته هن ڪو ملازم بيمار ٿي پوندو هيو ته پاڻ هلي
ان وٽ وڃي اُن جي مزاج پرسي ڪندا هئا. بيمار
ملازم جو علاج پاڻ خود ڪندا هئا يا پاڻ پنهنجي
خرچ سان ڪنهن ڊاڪٽر کان ڪرائيندا هئا. پنهنجي
هر امير خواه غريب مريد کي هڪ نظر سان ڏسندا هئا
ننڍڙن ٻارن کي تمام گهڻو پيار ڪندا هئا، ڪڏهن ته ڪن
ٻارن کي کڻي پنهنجي گود ۾ ويهاريندا هئا. ڪو به غرضمند
ايندو هو ته ان کي گهرائي ان جو حال احوال وٺي
ان کي صلاح مشورو ڏيئي يا ان جي مدد ڪندا هئا.
ڪو به سوالي سندن در تان خالي ڪونه ويندو هو.

واندڪائيءَ ۾ تاريخ، طب، اخبارون ۽ ٻيا سنڌي
اردو، انگريزي ڪتاب مطالعو ڪندا هئا. هر علم تي کين
وڏو عبور حاصل هو. هر موضوع تي ڳالهائڻ سندن لاءِ
بلڪل آسان ڳالهه هئي. ڊاڪٽر سان ڊاڪٽري، حڪيم
سان حڪمت، زميندار سان زميندارِي، واپاري سان
واپار، هاري سان هاري جي موضوع تي ڳالهائيندا
هئا. وڏا وڏا مولوي عالم ايندا هئا ته انهن سان قرآن
شريف، حديث شريف، فقه جي گفتگو ڪندا هئا. سندن
اعليٰ دماغي ۽ پاڻ جا هو عالم هو جو ننڍپڻ ۾ مولوي
عبدالرحمان ڪوڪرغاري پڻ کانئن منجهيل ڳالهين ۽ مسئلن

Marfat.com

جو حل پڇندو هو.

صبح جو سوير اٿندا هئا نماز پڙهڻ بعد ناشتو ڪن
هئا. پوءِ تلاوت قرآن پاڪ ڪندا هئا. ______
______ . ١٠ بجي ملاقات جو دور هلندو هو. شام
اڪثر باهر تفريح لاءِ ويندا هئا. پاڻ بهترين نشانه ب
ستيه اڪ پڻ هئا.

هڪ دفعه آءٌ (محمد لائق) سائين ڳنڍ ڪنهن هوٽل ۾ ترس
هوس پاڻ ڪا گفتگو ڪري رهيا هئا ته آءٌ اچي پٺ تي وهي رهيس
پاڻ هڪل ڪري فرمايائون ته لائق اچي ڪرسي تي ويه
۽ فرمايائون ته هوٽل جي ملازمن جي اڳيان مان پنهنجي
نوڪرن کي هيٺ ڪونه ڪندس. جيڪڏهن ڪنهن نوڪر کان
ڪا غلطي ٿي پئي ته ان کي سرزنش ڪري هدايت ڏيئي
سمجهائي جهڙي ڏيندا هئا ته اڳتي خيال ۽ ڌيان سان هلي.

هڪ دفعه سال ١٩٦٦ع ۾ پاڻ حيدرآباد ۾ هئا آءٌ سائين
(محمد لائق) سائين حاضري ۾ ڳيو هوس. سنڌ جي هڪ مريد
مير خدا بخش مرحوم ٽنڊو جان محمد ضلع ٿرپارڪر وارو اليڪشن
۾ بيٺل هو ان وقت ڪن اطلاع مليو ته ضلع جا وڏا سياسي
اڳواڻ مير صاحب جي مخالفت ڪري رهيا آهن ۽ انديشو
آهي ته مير صاحب اليڪشن ۾ ڪامياب نه ٿيندو. پاڻ اهو
ٻڌي ڏاڍا پريشان ٿي ويا ۽ فرمايائون ته اسان جو هڪ

Marfat.com

ماڻهو مير خدا بخش اليڪشن ۾ بيٺو آهي ان کي سڀ
ڪيائڻ جي ڪوشش ڪري رهيا آهن پوءِ پاڻ ئي ٺٺ ٺٽائڻ
شريف جي مصرع پڙهڻ شروع ڪيائين.

"هي جماعت تو جنت جي سرور سچا آمين چئو
سامهون جي جي پيا مسند منا آمين چئو
تن ۾ ذڪر تنهنجو هجي ونوا آمين چئو"

پاڻ اهي ستون بار بار پئي پڙهيائون آخر شام
جو خبر پئي ته مير خدا بخش اليڪشن ۾ ڪامياب ٿي ويو آهي.

عيد وغيره جي موقعي تي پارٽي وارن جي گهر هلي وڃي
انهن کي عيد مبارڪ ڏيندا هئا. ٻاهران انب پاڪو ٻيو ميوو ٻکي
يا مڇي وغيره ايندي هئي ته اها پنهنجي سڀني دوستن
۽ جماعت جي معززين ۾ ورهائي ڏيندا هئا. اڪثر سندن
کاڌ خوراڪ ۽ پوشاڪ ڏاڍي سٺي صاف سادي هوندي هئي
وڏائي اجائي ننڊ وغيره کان نفرت ڪندا هئا. اڪثر گرمي خواه
سرديءَ ۾ ڪوٺي ۾ پوءِ ٻاهر نڪرندا هئا. دوستن سان
ته شفقت ۽ مهرباني سان ملندا هئا پر پنهنجن دشمنن سان
جي سامهون اچي ويو ته با اخلاق نرميءَ سان هم ڪلام ٿيندا
هئا.

هڪ دفعي ملاقات جي دوران قاضي محمد اشرف ٺٺ و
جان محمد وارن پڇايو ته قبله سائين بادشاه امام العلمين

خواجه احمد زمان قدس سره وصال ڪيو ته سيد احمد شاهه
گرهوڙ وارو ڪراچيءَ مان اسان سان گڏ بدين تائين هليو مگر
پوءِ لواري شريف ڪو نه هليو ۽ بدين کان واپس هليو ويو
پاڻ مون کي (محمد لائق کي) فرمايو ته قاضيءَ کان انهن
احوال وٺي لکي ڇڏ ۽ پوءِ مون قاضي صاحب کان احوال
پڇي قلمبند ڪري ڇڏيو.

پاڻ پنهنجي زمينات ۽ جماعت جي ڪمن ڪارين
لاءِ هڪ ڪاميٽي ٺاهيا هئن جنهن جا ميمبر موجوده
سجاده نشين درگاهه لواري شريف حضرت قبله سائين پير
فيض محمد دامت برڪاته جن هئا ۽ ميمبر آخوند محمد صالح
هادي بخش سنهتو. حاجي محمد لقمان ڪيريو. فقير عبدالله
قاضي محمد اشرف. غلام محمد دادا، وڏيرو محمد صادق
لاکير هئا. اها ڪاميٽي سندن حڪم تي جماعت جا فيصلا
وغيره پڻ ڪندي هئي. جيڪڏهن پوءِ به ڪنهن کي فيصلي جي شڪ
ٿيندي هئي ته پاڻ فيصلو ڪندا هئا.

هڪ دفعي پاڻ فرمايو ته اسان جي والد فرمايو ته لواري
شريف ۾ ڪوٽ شريف جي اندر ڪوٽ واري شاهه
مديني واري شاهه جي زماني ۾ هڪ روجهه ڊاهي
هئي اها روجهه ڪوٽ شريف اندر گهمندي ڦرندي
رهندي هئي. هڪ دفعي ان روجهه ڪجهه شين ۾ وڇ

Marfat.com

واٽ و ڏو جنهن تي پاڻ فرمايائون ته ان کي ٻڌي ڇڏيو
ان بعد رُوجهه کي ٻڌو ويو. ان زماني ۾ خليفو درويش
عالي فقير عليه رحمت الحق رهندو هو سو رُوجهه وٺي
ويو ۽ پوءِ حضور شريف ۾ اچي عرض ڪيائين ته قبله رُوجهه
چوي ٿي ته مون کي ڇو ٻڌو اٿو. پاڻ فرمايائون ته رُوجهه
نقصان ڪري ٿي ان ڪري ٻڌو اٿئون. عالي فقير
وري رُوجهه وٺي ويو ۽ واپس اچي حضور
شريف ۾ عرض ڪيائين ته قبله رُوجهه چوي ٿي
ته جي مون کي روزانه هيترا ماڻهو ٻني شريف
تان ملن ته پوءِ مان نقصان ڪو نه ڪنديس. پوءِ پاڻ
ٻني شريف وارن حڪم ڪيائون ته روزانه هيترا ماڻهو
رُوجهه کي ڏيو پوءِ رُوجهه کي ڇوڙي ڇڏيائون ورئي
ڪڏهن به رُوجهه ڪو نقصان ڪو نه ڪيو.

پاڻ فرمائيندا هئا ته مون کي ننڍپڻ جون جڏهن
مان اڍائي ٽن سالن جو هيس ڳالهيون ياد آهن. هڪ دفعه
منهنجي (محمد لائق) روبرو حاجي احسان ميمڻ
مرحوم کان پڇيائون ته مڪان شريف ۾ جيڪو چريو
توسان وڙهيو هو اها ڳالهه مون کي چڱي ياد آهي، حالانڪ
ان وقت مان ٻن ٽن سالن جي ڄمار جو هئس.

هڪ جماعت جو ميمڻ مريد حيدرآباد دکن ۾ رهندو

Marfat.com

هو. جنهن هندستان ۱۹۴۸ع ۾ حيدرآباد دکن تي حملو ڪري قبضو ڪيو ته هندستان جي فوج ڪيترا مسلمان پڪڙيا جن ۾ مي ميڻ جماعت جو به شامل هو، پوءِ سڀني کي وٺي باهر ميدان ۾ اچي ويهاريائون پوءِ سڀني جون تلاشيون ورتائون ۽ سڀ نوٽ، پيسا، واچون وغيره لاهي ڪنيائون مگر هن ميمڻ جي بلڪل ويجهو ڪونه آيا پوءِ چيائون ته هاڻي اوهان پنهنجي خدا کي ياد ڪريو ونو جو اوهان سڀني کي گولي هڻي ختم ڪنداسون مگر ايتري ۾ ٻي فوج اچي ويئي جنهن اچي هنن کي ڇڏايو پوءِ جڏهن واپس ڪراچي آيو ميمڻ فقير پهتو ته حضور شريف ۾ عرض ڪيائون ته قبله هندستان جي فوج اسان جي ڏهن تان پيسن جي ٻوري به کٽي ويئي جامون کي رستي تي پيل ملي پر ڏن ڏيڍهن ڪا نيو پوءِ اسان اُن کي کولي ان مان پنهنجا پيسا ڪڍيا.

سال ۱۹۷۱ع جو واقعو آهي جو هڪ جماعت وارو نالي وارث ذات مگريه حيدرآباد مان ٽڪيٽ وٺي شام جو ڪراچي اچڻ لاءِ رو هڙي ايڪسپريس ۾ چڙهيو. مگر ڪيس ڪنهن غيبي قوت هيٺ لاهي ڇڏيو ۽ پوءِ هن ڪراچي وڃڻ جو ارادو لاهي ڇڏيو. حالانڪه ريل گاڏي ۾ وڃڻ جي جاءِ به موجود هئي. دل ۾ چيائين ته ٽڪيٽ واپس ڪري هت حيدرآباد

Marfat.com

ن رهي پيا. صبح جو ڪراچي ويندس پوءِ هو رات حيدرآباد
رهي پيو. پوءِ جڏهن اها روهڙي ايڪسپريس پهريءَ
ٽن جي پرسان پل تان لنگهي ته ريل جو پٽو نڪري ويو گاڏي
پل هيٺان ڪري جنهن ۾ ڪيترا ماڻهو مري ويا. ڪيترا
زخمي ٿي پيا. مگر ان گاڏيءَ ۾ ڪوبه جماعت جو ماڻهو سوار
ونه هو.

سال ١٩٧٠ع ۾ بنگال ۾ زبردست طوفان آيو جنهن ۾
ارين جانيون ضايع ٿي ويون. هزارن جي تعداد ۾
ون ڍهي پيون. بجلي جا ٿنڀا ۽ وڻ پاڙن کان پٽجي ويا
ان وقت بنگال ۾ هڪ گهر جماعت واري بچو ميان قادواني
وهيو. اهي اصل بمبئي جا رهندڙ هئا. پاڪستان قائم ٿيڻ بعد
ن وقت تائين ڪراچي ۾ رهندا آهن. بچو ميان بنگال ۾ ملازمت
ڪندو هو. صبح جو اٿي ڏسي ته سندس گهر جي پاسي ۾ بجلي جا
ٿنڀا ۽ ڪيترائي وڻ پاڙن کان پٽجي ڪري پيا آهن هزارها جانيون
ضايع ٿيون پيون آهن مگر سندس ڪوبه نقصان ڪونه ٿيو فقط هڪ
پپيتي جو وڻ جو سندس گهر ۾ بيٺل هو اهو ڪري پيو هو.

هڪ جماعت جو شخص نائي عبدالڪريم ولد علي محمد ذات ڪوريجو
سپاهي ٿي فوج ۾ بنگال ويو. هڪ ڏينهن هو پنهنجن آفيسرن
سان گڏ جيپ ۾ چڙهيو پئي ويو اُن رستي تي وات تي هندستان
لهنه مائين (بم) لڳائي ڇڏيو هو. جڏهن جيپ اُن مائين جي مٿان گذري

Marfat.com

ته هڪ تمام وڏو ڌماڪو ٿيو ۽ جيپ ۽ ان ۾ ويٺل سڀ ٽڪرا
ٿي ويا مگر عبدالڪريم صحيح سلامت وڃي هڪ ڪام
ڪريو ڪيس معمولي زخم به ڪونه آيو- پويان هڪ ٻي
فوج جي جيپ پئي آئي جنهن عبدالڪريم کي پاڻ سان
آيا - ۽ پوءِ جڏهن واپس آيو ته منهنجي (محمد لائق)
اهڙا حوال حضور شريف ۾ ڪيائين.

ان ڪا سوارءِ پيون به ڪيترئي سندن ڪرامتون آهن
جي ڪٺ لاءِ جدا ڪتاب کپي - پاڻ فرمائيندا هئا ته ڪو به
دل جي سچي عقيدي سان دعا گهرندو ته ان کي فائدو و
باقي جنهن ماڻهو کي اولياءُ الله ۾ ايمان ئي ڪونه هوندو
ته ان کي ڪو به فائدو ڪونه ٿيندو - جهڙي طرح سان ا
آهي - اسان کي اکيون پوءِ کي ايمان آڻڻو آهي - هي
يا هوندي نه ڪرڻو آهي - اولياءُ الله تي به اهڙئين ايمان آڻڻو آهي
ته پوءِ ان شخص جي دعا قبوليت هيٺ ايندي - سندن
هڪ لفظ دريا ناب ۽ معنا جا موتي هوندا هئا - پاڻ درگاهه
لواري شريف جي ستين سجاده نشين ۽ امام مديني واري ڪا پنهنجي سڀ
عرصو مسند ارشاد تي رهيا - ۽ جهڙي اعلى دماغي - قابليت
خداداد صلاحيت - فهم و فراست ۽ تدبر سان هي هندستان
جي وڏي روحاني گادي هنڊايائون اهو درگاهه لواري شريف
جي تاريخ ۾ هڪ بينظير عظيم الشان مثال آهي جنهن به و
ماڻهو ۾ هستين سان سندن ملاقاتون رهيون آهي اڄ ڏينهن

سندن اعليٰ قابليت جي داد ڏيندا رهندا هئا. سندن
... ور آهي جنهن ۾ جماعت درگاهه لواري شريف خوشحال
... بيعت ڪرڻ وارن ۾ شامل ٿي ويا. اهو سڀ ڪجهه سندن ئي دور
... جنهن ۾ جماعت درگاهه لواري شريف خوشحال
... ٿي وئي. اهو سڀ ڪجهه سندن ذاتي توجهه، محنت
... ۽ ڪاوشن سان ئي ممڪن ٿي سگهيو آهي.
... پاڻ شريعت محمدي جا سخت پابند هئا ۽ ڪلي طرح
... پنهنجي پيروڪارن کي هدايت ڪرڻ فرمايائون
... صوم صلوات، روزو، حج، زڪوات پابنديءَ
... سان ادا ڪندا هئا. سندن اٿڻ ويهڻ، ڳالهائڻ
... ٻولهائڻ سڀ نبي پاڪ صلعم جن جي سيرت پاڪ
... مظهر هيو.
آخرڪار هي هدايت جو سج ۲ ربيع جي ڏينهن
ذي القعد ۱۴۰۲ هجري مطابق ۱۵ سيپٽمبر ۱۹۸۲ع تي
... جنهن کان اسان جي اکين کان اوجهل ٿي ويو. جنهن جي
... جسم مبارڪ کي موٽرن جي جلوس ۾ ڪراچي کان
... لواري شريف آڻي روضه مبارڪ حضرت سلطان الاولياءُ
... قدس سره جي ۾ جاءِ ڏني وئي.
جَيِّهانَ کَرِ جَانِي سَجَڻُ ساڳَ سُڌَ لِڪا.

رَاتِيَان رَاحَتَ نَامِ ڪَا، ڏِينهَان نَه خَيرَ انديڪَ
آئُون پَانهنجِي پرين کَي تا ڏُکَ ڏَيوُري قربَانِي
ٻَهَادُ بَانهي، نَاتِي ڪُيمَق وصَالَ کَي

آجناب آخوند محمد صالح قريشي جيڪي حضرت قبله پير پادشاه
جن جا ناٺي جنرل رهي چڪا آهن. جناب آخوند صاحب پير پادشاه
بابت پنهنجيون يادگيريون قلمبند ڪيون آهن. هتي اسان حڪايتون
ملاقاتون جوڙ ڪري خوابن بابت احوال مان چند واقعا پيش ڪريون ٿا
- مرتب

حڪايت نمبر - ١ -

هڪڙي ڏينهن پير پادشاه ڪريم فرمايو ته حضرت صاحب
خواجه محمد محسن قدس سره
حضرت مهاجر مڪي خواجه محمد سعيد قدس سره

جن فرمائيندا هئا ته هن انگريزي ملڪ
اسان جو مدفون نه ٿيندو ٿيو ۽ اُن جو پنهنجي حضرات جو وصال مبارڪ
مدفون سندن آخرين حج جي موقعه تي اتي ئي ٿيو.

حڪايت نمبر - ٢ -

حضرت شهنشاه امام العالمين احمد زمان قدس سره جڏهن
پاڻ فرمايا ٿي ته امرتسر کان واپسي بعد ساله ٣٢/١٩٣١ع ڌاري
هئا ته انگريزي جو هيٺڙ زوال آهي ۽ انگريز ٻيا هاڻي ويو حالانڪ ان
وقت انگريز جو اوج هو. تان جو ٻي مهاڀاري جنگ لڳي ۽ انگريز
فاتح ٿيا. مگر خود بخود اهڙا اسباب بڻيا جو انگريز نيٺ ڪمزور ٿيو
ٿيو.

Marfat.com

حڪايت نمبر-٣-

حضرت پير پادشاهه قدس سره جن فرمايو ته حضرت مهاجر مڪي خواجه محمد سعيد قدس سره جن اسان جي ولادت کان ٽي سال اڳ وصال فرمايو ۽ اسان جو نالو پاڻ تجويز فرمايو هوائون.

حڪايت نمبر ۴-

١١ جولاءِ ١٩٥٠ع جي حضرت پير پادشاهه قدس سره الفنسٽون هوٽل مال روڊ لاهور ۾ ترسيل هئا. اسين حاضري خدمت ۾ هئاسون پاڻ فرمايائون ته اٽڪل ٨٠ سال کان مٿي جو زمانو هوته هڪ سنڌ جو وڏو پير رجنهن جو نالو مصلحتاً ظاهر ڪرڻ مناسب نه آهي. پر پاڻ اسان کي ٻڌايو هئائون) سخت بيمار ٿي پيو. تنهن وٽ هڪڙو حڪيم لکوي سيدن مان جو لواري شريف جو مريد هو انجي علاج لاءِ ترسيل هو. انهي مريدن جي آمد وغيره ڏسي پير صاحب کي چيائين ته مون کي ايئن ڏسڻ ۾ ٿو اچي ته تنهنجو قلب ڪارو آهي. ۽ هيتري مخلوق پٺيان لاتي اٿئي سو قيامت ۾ ڪهڙو جواب ڏيندين؟ جو تون خود آجو بہ ڪونہ آهين. پير صاحب اهي لفظ ٻڌي خاموش رهيو.

پوءِ شاهه صاحب کي خيال ٿيو ته مون هي چاڪيو جو پير کي منهن تي اهي الفاظ چيم ۽ سو ٿي سندس گهر ۾ اچي ڊنو. خيرشاهه صاحب وٽ پير صاحب جڏهن هئا هئه نري ته رات جو وس اڪيلو آيو ۽ اچي چيائين ته شاهه صاحب تو ڳالهه برابر ڪئي آهي ۽ مون

Marfat.com

کي اچي خوف ورتو آهي ته سڀ پچ قيامت ۾ ڪهڙو جواب ڏيندس سو شاهه صاحب هاڻي مان چاڪريان سو ڏسو ته توکي مٿي ڏيٺو آهي. شاهه صاحب ورائيو ته ان جو علاج مڪاني لوڙي شريف ۾ ٿيندو. پير صاحب چيو ته مان لاچار آهيان جو منهن جو پنهنجي سر هلڻ تي ڪونه سگهندو. پوءِ شاهه صاحب جو دامن پڪڙي ڪيس چيائين ته توهان منهنجي طرفان وڃي عرض گذاريو ته هن طرح جيئن مون تنهنجو دامن پڪڙيو آهي.

پوءِ شاهه صاحب حضرت مهاجد مدني خواجه محمد حسن قدس سره جي حضور ۾ اچي عرض گذاريو ته ساڳي طرح سندن دامن مبارڪ جهلي عرض ڪيائين. پاڻ جواب ۾ فرمايائون ته ڇڏيو اسان هن جو قيامت جو بار ڪنيو مگر فقط هن هڪڙي جي سر لاءِ نه ڪه بين جو.

حڪايت نمبر - ۵ -

حضرت پير بادشاهه قدس سره ٢٠ جون ١٩٧٠ع جي هيءَ حڪايت ٻڌائي ته ناصرالدين وقت جو حاڪم هو. نادر شاهه جون فوجون ملتان تائين ڪاهي آيون. مهينو گهيرو وڌيو ۽ ناصرالدين جو لشڪر ڏاڍو عاجز ٿيو. اهو ناصرالدين خواجه ملتان واري جو مخالف هو. آخر جڏهن عاجز ٿيو تڏهن خواجه صاحب ڏانهن پنهنجو ماڻهون موڪليائين ته دعا ڪريو. خواجه صاحب هڪ تيرڪمان ڏياري موڪليو ته رات جي اونداهي ۾ هي تير

دشمن جي لشکر ڏانهن هلڻ - رات جو اهو ئي تيس آکيون پوري
چلايو ويو - رات وچ ۾ لشکر گهيرو ڇڏي پڇي ويو - الائي ڪهڙي
سبب.

ليکن بعد ۾ ورين به اهو سا گيو ناصرالدين خواجه صاحب
من جو مخالف رهيو.

پير بادشاهه جن جي ناس واپرائڻ جي حقيقت

هي هڪ خوابي احوال آهي، بلڪه ائين چئجي ته الهامي
اطلاع ۽ انڪشاف آهي - جنهن جو لائق هي ناچيز عاجز بندو
نه آهي - بلڪه سب سندن ڪمال شفقت ۽ نظر مهرباني جو
آهي - صحيح صحيح مون کي سال ياد نه آهي مگر منهنجي
نوڪري ۾ اچڻ جي ڏهاڪو سال بعد جو ذڪر آهي.

هڪ رات سبحان الله ان رات کي ڪهڙو شرف ڏجي - خوابي طرح
بلڪل چٽو روشن ائين ڏسڻ ۾ آيو حالانڪ خواب بلڪل فسري ڦيند آهي
مگر هي انڪشاف بلڪل ائين ياد آهي - جيئن ڪڏهن رات ڏٺو هجي - ائين
ڏسڻ ۾ آيو ته پاڻ خيرسان ڪوٽ پاڪ جي اندرين حويلي جنهن جي
منهن روضه پاڪ جي صحن آهي - ان ۾ اندر تشريف فرما
پلنگ تي آهن ۽ پنهنجي دستوري ڪم ۾ مشغول آهن ۽ اسين
حاضري خدمت ۾ ويٺا آهيون - اوچتو هڪ وڏي هل هنگامي جي
گوڙ ۽ نعرن جو آواز ٻڌڻ ۾ آيو.

Marfat.com

پاڻ هڪ ڪمري ۾ پلنگ مبارڪ تان اٿيا. جهڙي پوءِ پيش ۾ ڏٺا يعني مٿو مبارڪ اگهاڙو، چمپل پير مبارڪ ۾ پاتائون ۽ ناس جي دٻلي سندن هٿ مبارڪ ۾ هئي. پاڻ حويلي کان ٻاهر نڪري صحن جي بالڪني جيڪا ڏکڻ طرف صحن مبارڪ کان نظر اچي ٿي - اچي سينو مبارڪ بالڪني سان لڳائي ڏسڻ لڳا. اسان خادم به پٺيان اچي بيٺاسون.

جا ڏسڻ ۾ آيو ته هڪ وسيع ميدان آهي. ميدان جي چوڌاري سوين اوچيون ماڙيون آهن. ماڙين ۾ انيڪ دريون طبق طبق تي آهن. هر هڪ دري مان ٿي ٿي، چار چار ماڻهون سيٺ ڪيو ٻاهر نهارين ٿا. اهڙي طرح ميدان به سمورو ماڻهن سان ڀريل هو. ماڻهن جو ڪا ٽوڪو نه هو. سڀ ماڻهو نعرا پيا هڻن جنهن جو ڪجهه اندر ڍڪ ۾ آيو هو اهي نعرا نعوذبالله مڪانن شريف خلاف پيا هڻن.

نعرن جا الفاظ سمجھ ۾ نه پيا اچن مگر دل ۾ محسوس پئي ٿيو ته اهي نعرا مخالفت جا آهن. اهو نظارو ڏسڻ ۾ آيو پاڻ فقط ناس جي دٻلي جيڪا سندن کٻي هٿ مبارڪ ۾ هئي ته کي کولي ٽي چار دفعا ناس جون چپٽيون ڀري ماڻهن طرف ڇنڊيائون ساڄي کاٻي طرف. تنهن بعد اهڙو ڏسڻ ۾ آيو ته نه آهن ماڙيون رهيون ۽ نه ماڻهو رهيا ۽ نه ڪو نعرا رهيا. ڪا شئي رهي بلڪل خاموشي ۽ ميدان صاف ٿي ويو. چپ چاپ ٿي ويا

Marfat.com

خير جو موٽ اچي ساڳئي جڳهه تي اچي ويٺا۔

نظر مثل ڪيميا جو اثر

هي سال ۵۰-۱۹۵۷ع جو واقعو آهي ته سيد غلام مصطفیٰ شاهه عرف سيد الهچايو شاهه ساڪن ڳوٺ ڳهيس ٽڳ پوسٽ ضلع دادو سخت بيمار ٿي پاڻ ڪراچي آيو ۽ پير باد شاهه جي مشهور سان ورتن ڊاڪٽرن جو علاج چالو رهيو، ايڪسري ۾ شاهه صاحب جي ٻنهي ڦڦڙن ۾ ٽي۔ بي۔ B۔ آ جو سخت اثر هو ۽ ڊاڪٽرن آخري مرحلو ٺهرايو ۽ نااميدي ڏيکاري جو ان وقت ٽي بي جي مرض جو ايا مڪمل علاج ڪونه هو ۽ گهڻو موت ٿيندو هو. مگر هيئر ٽي بي تي گهڻو ڪنٽرول آهي شاهه صاحب پاڻ ڪراچي سندن ملاقات لاءِ آيو ۽ ڏاڍي عجز ۽ نيازي سان ستايائين پاڻ ڪيس حڪم ڪيائون ته ايڪسري ٻيهر ڪراءِ۔ دوباره ايڪسري ڪرائي وئي ته ٻئي ڦڦڙ بلڪل صاف نظر آيا ۽ ڊاڪٽر ڏسي حيران ٿي ويا. ڊاڪٽر بشيران وقت جي وڏن ڊاڪٽرن مان هو ۽ اڪثر ڪري پاڻ ان وٽ مريض موڪليندا هئا ۽ لائق جو ٽيجو ملازم اڪثر ڪري مريض کي وٺي ويندو هو۔ ڊاڪٽر بشير هڪ ڏينهن محمد لائق کي چيو ته پير صاحب اڪثر ڪري لاعلاج مريض موڪلي ٿو ته منهنجو نالو سند ۾ خراب ٿئي۔ پلا چوائي موڪليائونس ته تنهنجو ڪم آهي علاج ڪرڻ ۽ ڪيترا اهڙا واقعا ڏسي مڃيندو هو ته ظاهر جي دوائن کان

Marfat.com

ته مگر اهو سندن دعا جو اثر آهي.

شاهه صاحب کي جڏهن ايڪسري جي رپورٽ صاف ملي ته اعتبار نه ڪري. مان ان جو دستور موجب السلام قلب آسيه ته مون سان اهو احوال ڪيائون ۽ رپورٽ ڏيکاريائون. مون کي ياد آهي ته مون کيس تسلي ڏني ته توهان جو ڪم شفا سان آهي ۽ بلڪل خوش ٿي ويو ۽ واقعي تي جو ورهين جا ورهيه زنده رهيو.

اهڙا سوين هزارين مثال آهن هر ڪو ڪنهن دا جي ظاهري علاج ۽ باطني نظر ڪيميا سبب شفاياب ٿي ويا.

ملاقاتن جو ذڪر

+ صدر ايوب جي اوائلي دور حڪومت ۾ هوائي اڏي بدين جي بيس ڪمانڊر ۽ ايئرمارشل معرفت شڪار جو پروگرام ننڍي ڍوري تي رٿيو ويو. جنهن ۾ ايئرڪموڊور مسترلاس ۽ ان سان گڏ ٻيا ٻه ٽي آرمي جا آفيسر هئا. شڪار ڪرڻ کانپوءِ پارٽي کي وٺي مان پير بادشاهه جي بنگلي تي آيس جو لنچ جي ماني جو انتظام هو. دستوري خوش خير عافيت ۽ تعارف بعد آرمي ۽ لڙائي جو جزل نمونو ذڪر نڪتو تنهن ۾ ٻي ورلڊ وار (مهاڀاري جنگ) جو ذڪر پڻ نڪتو ۽ انهي جو ڪجهه هن بيان ڪيو. تنهن تي پاڻ ايڪي ڪليا ۽ تفصيلي احوال ڪيو ۽ لڙائي

جو نقشو ڇپيو ۽ اهو پڻ پڌايو تہ جرمني وارن هتي هي
هي غلطيون ڪيون ۽ هي هي فرنٽ غلط کوليا ۽ هيئن لائين وٺي
هئي. اهو احوال سڀني دلچسپي سان ڪانئن پڌو ۽ ايئر ڪموڊور
ائين چيو تہ جيڪو توهان خيال ظاهر ڪيو آهي سڀ اسڪيم
هڪ جنرل جرمني واري جي هئي مگر ان لائين تي متفق
نہ ٿيا آخر ۾ ايئر ڪموڊور پير صاحب کان پڇيو تہ اوهانجو
آڳي ۾ مسي ۾ نوڪري ڪئي آهي ڇا ؟) تنهن تي پاڻ فرمايائون
تہ مان زميندار آهيان ۽ سندن ملاقات مان ڏاڍا متاثر
ٿيا.

هن قسم جو هڪڙو ٻيو احوال ياد آيو آهي جو پڻ
قلمبند ڪيان ٿو. غلام محمد براج جي توسيع بعد جي ڳالهہ آهي شايد
١٩٦٥ع ڌاري جي تہ هڪڙو يورپين نالي مسٽر پرائيڊ (M-Paried)
تانو اسڪاٽلينڊ مان واپڊا ڪالوني ۾ انگريڪلچرل ايڪسپرٽ
(EXPERT) طور پاڪستان آيو ۽ ان جو لواري شريف ۾ اچڻ ٿيو
مونسان ان جي ملاقات ٿي. ان کي ڪڻڪ پوکڻ جو تجربو خريف
جي موسم ۾ ڪرڻو هو. تنهن لاءِ تجربا ڪرڻا هئا ۽ ان لاءِ آزمائشي
پلاٽ (SAMPLE Plats) رکڻا هئا سوالوال
مون سان ڪيائين. مون ڪاڻ جي مٿي طرف واري زمين ۾ هڪ
ٽڪرو ڏسيو جو ان پسند ڪيو ۽ ان ۾ هن پنهنجو ڪم
چالو ڪيو. جيئن ان جي سمجهائي هئي ان موجب نہ ميرخ کي

Marfat.com

نرڪن کان نهرائي ٻنا بارا ٻڌائي ڏنا   هن عبدالڪريم
مغل کي پنهنجو اسٽنٽ ڪري پوئتي ڪم جي سنڀال لاءِ رکيو
سوان سلسله ۾   پنڌ رهڻ ڏينهن هو وزن تي
ايندو هو ۽ اسين اڪثر ڪري ملندا هئاسون ۽ ڏا ڏيون
ڪچهريون ڪندا هئاسين ۽ وقتي مان کونه هوندو هوس
ته ان کي تڪليف ڪانه ٿيندي هئي. هڪڙي ڀيري جيئن
مسٽر پرائيڊ آيو ته ڪيس معلوم ٿيو ته اسان جو پير صاحب پنهن
جي بنگلي ۾ لٿل آهي. مون کي چيائين ته مان توهان جي
پير صاحب سان ملڻ چاهيان ٿو. انگريزي ۾ مون کي
چيائين ته AKHOUND, I want To MET yOUR BOSS

مون حضور شريف ۾ اطلاع موڪليو ته چار بجه شام جو
چانهه جي ٽائيم تي گهرايائون ۽ مان ڪيس ملاقات لاءِ وٺي ويس
دستوري خير عافيت ۽ تعارف بعد ڳالهه ٻولهه شروع ٿي. مسٽر
پرائيڊ پير صاحب کي ٻڌايو ته هو اسڪاٽلينڊ جو ويٺل آهي
وغيره. انتي پاڻ ڪاشس سندس ملڪ بابت ڪجهه پڇيو اڇي
اسڪاٽلينڊ جي احوال ۾ پيا چا تواريخ چا لڙايون ۽ چا قوس
۽ چا قومون ۽ سندن ڪي رواج وغيره ۽ ايترو ته ڪيس ٻڌايائون
جو هو حيران ٿي ويو. خير موڪلائي ٻاهر آياسين مسٽر
پرائيڊ مون کي چيو ته

AKHOUND, YOUR BOSS KNOWS MUCH MORE About My Country THEN ANY OTHER PAKISTAN

(مطلب ته تنهنجو صاحب منهنجي ملڪ ڄي ايتري

خبر رکي ٿو جو ڪنهن پاڪستاني کي ايتري خبر نه آهي.

مون هڪدم ورايو ته -

MR: PRIDE you MUST KNOW This ALSO That My Boss Has never been to your Country-:

مطلب ته مسٽر پرائيڊ توکي اهو به معلوم هئڻ گهرجي

ته منهنجي پير صاحب تنهنجو ملڪ ڪڏهن به ڪونه ڏٺو

آهي.

تنهن تي مسٽر پرائيڊ کلي جواب ڏنو ته ......

Still-still, he Knows a Lot.

(مطلب تنهن هوندي به هو گهڻو ڄاڻي ٿو - هو ڏاڍي

سندن تعريف ڪيائين -

از د۔ ایم۔ یو۔ تمیرانی بلوچستان
روزنامہ "زمانہ" کوئٹہ بتاریخ ۱۸ نومبر ۱۹۸۲ء سے لیا گیا۔

حضرت پیر بادشاہ گل حسن شاہ صدیقی

نقشبندیؒ ساتویں سجادہ نشین درگاہ لواری شریف

انسان کو کائنات میں مخلوقات سے بہتر اس لئے سمجھا جاتا ہے کہ اس کی ذات مجموعہ اضداد ہے۔ اور خیر و شر کا ہے۔ وہ مادی اور روحانی قوتوں کا سرچشمہ ہے۔ کائنات کی ہر چیز اس کے لئے مسخر کر دی گئی ہے اور ہر انسان اپنی گوناگوں صلاحیتوں کے لئے بے پناہ احکامات سے جتنا چاہے مستفید ہو سکتا ہے۔ اور دوسروں کو فیض پہنچا سکتا ہے۔ قرآن حکیم میں ارشاد باری تعالیٰ ہے کہ اللہ کی نظر میں انسانوں میں سب سے زیادہ نیک اور صاحب تقویٰ ہو۔ تقویٰ دراصل تزکیہ نفس تخلیہ قلب اور ارتقائے روح اور روح و بدن میں تناسب اور توازن پیدا کرنے کا دوسرا نام ہے۔ دنیا میں اصل مسئلہ یہ ہے کہ جن لوگوں نے مادی ترقی پر توجہ دی اور پوری محنت اور لگن کے ساتھ اس کے حصول کے لئے کوشاں رہے۔ انھیں دنیا میں مادی ترقی حاصل ہوئی۔ دوسری طرف جن لوگوں نے مادی ترقی کو چھوڑ کر روحانی ترقی اور ذہنی سکون کو اپنا مقصد بنایا۔ اللہ تعالیٰ نے انھیں روحانی اور ذہنی سکون کے ساتھ ساتھ اپنی بے پناہ رحمتوں سے نوازا۔
دنیا بھر کے ماہرین نفسیات اس آفاقی حقیقت کو جانتے ہیں کہ فکر و عمل میں تضاد انسان کی خارجی اور داخلی زندگی میں منافقت

Marfat.com

کی وجہ سے ہے ۔ اس کی وجہ سے انسان ذہنی ناآسودگی اور فکری انتشار کا شکار ہے جس کی وجہ سے دنیا میں امن و آتشی کی بجائے انتشار اور منافقت کا دور دورہ ہے ۔ فکر اور عمل کے [illegible] کو دور کرنے کے لئے ذکر اور فکر پر توجہ دینا ضروری ہے جس سے [illegible] میں دریچے کھلتے چلے جائیں گے ۔ اور انسان یہ سمجھ سکے گا کہ اس کی حقیقت کیا ہے اور دنیا میں اس کی آمد کا کیا مقصد ہے ۔ اللہ تعالیٰ نے کروڑوں کی تعداد میں انسانوں کو پیدا کیا ۔ جس نے ذکر و فکر کیا وہ دنیا میں اپنے آنے کے مقصد کو سمجھ گیا ۔ اور اس نے اپنے علم سے دوسرے لوگوں کو مستفید کیا ۔ لیکن ایسے لوگوں کی تعداد کم ہے ۔ اللہ تعالیٰ نے اپنے بندوں کی رہنمائی کے لئے ایک لاکھ ۲۴ ہزار پیغمبر بھیجے جنھوں نے دنیا کو قانون قدرت اور خدا تعالیٰ کے پیغام کو انسانوں تک پہنچایا ۔ تاکہ وہ اس سے راہ ہدایت پا سکیں ۔

دنیا میں جن لوگوں نے اپنے پیدا ہونے کے مقصد کو سمجھ لیا ۔ انہوں نے خود کو اس مقصد کو عام کرنے کے لئے وقف کر دیا جس کی بدولت وہ خدا کے حضور سرخرو ہیں ۔

برصغیر پاک و ہند میں نامور اولیاء صوفیائے کرام نے جنم لیا ۔ ان برگزیدہ ہستیوں نے اپنے علم شریعت طریقت و تصوف سے انسانوں کو سیدھی راہ دکھائی اور انہیں آفاقی پیغام سے روشناس کرایا ۔ ان برگزیدہ ہستیوں کی بدولت آج اس خطے میں کروڑوں انسان دائرہ اسلام میں داخل ہیں ۔ اور قیامت تک وہ اللہ تعالیٰ کے پیغام قرآن کریم اور حضور اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کی سنت سے راہنمائی حاصل کرتے رہیں گے ۔ ان اولیاء و صوفیائے کرام میں پیر حضرت گل حسن شاہ قدس سرہ سجادہ نشین درگاہ لواری شریف سندھ کا نام گرامی کسی تعارف کا محتاج نہیں ۔

حیدرآباد ڈویژن کے ضلع بدین سے آٹھ میل دور حضرت سلطان اولیاء

Marfat.com

خواجہ محمد زماں صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کی درگاہ لواری شریف موجود ہے جہاں ہر سال لاکھوں فرزندانِ توحید فیض حاصل کرنے آتے ہیں اور اپنی مرادیں پاتے ہیں۔ پیر حضرت گل حسن شاہ صدیقیؒ نقشبندی قدس سرہٗ حضرت خواجہ احمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے فرزند تھے۔ ان کی ولادت ۱۲ شعبان ۱۳۲۷ھ میں حضرت ابوبکر صدیق رضؓ خلیفہ اوّل کی اکتیسویں پشت میں ہوئی۔ اور ۲۶ ذی القعدہ ۱۴۰۲ھ بمطابق بدھ ۱۵ ستمبر ۱۹۸۲ء کو وصال ہوا۔ اور ۲۷ ذی القعدہ ۱۴۰۲ھ بمطابق ۱۶ ستمبر ۱۹۸۲ء کو ان کے جسدِ خاکی کو درگاہ لواری شریف میں ان کے جدِ امجد بزرگوار حضرت سلطان اولیاء خواجہ محمد زمان قدس سرہٗ کے روضہ مبارک میں سپرد خاک کیا گیا۔

پیر حضرت گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے دادا حضرت (خواجہ عبد اللطیفؒ والد حضرت سلطان الاولیاء) سے قبل اس خاندان کے بزرگ سلسلہ طریقت سہروردیہ میں تھے۔ لیکن حضرت کے دادا نے اپنا سلسلہ طریقت تبدیل کر کے نقشبندی طریقہ اختیار کیا۔ اور وہاں حضرت فیض اللہؒ بن مخدوم آدم ٹھٹوی نقشبندیؒ کی بیعت کر کے نقشبندیہ سلسلے میں داخل ہوئے بعد میں حضرت خواجہ ابوالقاسم نقشبندی کی بیعت سے فیض حاصل کیا۔ حضرت خواجہ عبد اللطیفؒ کے فرزند حضرت سلطان الاولیاؒ خواجہ محمد زمان قدس سرہٗ علم حاصل کرنے کے لئے قدیم لوار شریف سے ٹھٹھ آ گئے۔

جہاں حضرت خواجہ ابوالمساکین محمد ٹھٹوی سے دست بیعت ہوئے اور گدی حاصل کی۔ پیر حضرت گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی نے ابتدائی تعلیم اپنے والد بزرگوار حضرت خواجہ احمد زمان قدس سرہٗ سے حاصل کی۔ اس کے علاوہ انہوں نے مولوی غازی عبد الرحمٰن سے فارسی اور عربی کی تعلیم حاصل کی۔ انہوں نے اپنے بزرگوار کی صحبت میں بیٹھ کر علم و فضل

Marfat.com

کا بہت بڑا خزانہ حاصل کیا۔ جس سے لاکھوں انسان فیض حاصل کرتے رہے۔ انہوں نے اپنے پیغام اور فکر و عمل کے ذریعے تزکیہ نفس، تصفیہِ قلب، اصلاح معاشرہ، تبلیغ دین، اشاعت دین اور انسانیت کی اعلیٰ قدروں کو فروغ دینے کے سلسلے میں عظیم خدمات انجام دی ہیں۔ اس کے ساتھ ساتھ انہوں نے قرآنی تعلیمات کے مطابق انسانوں میں محبت، بھائی چارے، باہمی ہمدردی اور اتحاد کا درس دیا۔ اور رشد و ہدائت کی شمع روشن کر کے صوفیائے کرام کے مقصد کو آگے بڑھایا جس کے ذریعے وہ طریقت اور شریعت میں ہم آہنگی پیدا کر کے انسان کے قول و فعل اور ظاہر و باطن میں یکسانیت پیدا کرتے ہیں۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے ہمیشہ لوگوں کو یہی درس دیا کہ اپنی روزی حلال طریقے سے پیدا کرو۔ انھوں نے حق و صداقت ۔ جرأت حق گوئی اور بے باکی کو اپنی زندگی کا حصہ بنا کر لوگوں کو اس راستے پر گامزن کیا۔ اور خدا کے بندوں کے دکھ درد مشکلات و مسائل میں حصہ لیکر اللہ اور رسول اللہ کی خوشنودی حاصل کی۔ انھوں نے نبی کریم صلعم کی حیات طیبہ بصیرت سیرت مبارک پر عمل کرنے میں ساری زندگی صرف کی۔ آپ چھوٹوں سے بے حد محبت و شفقت فرماتے۔ بڑوں کا بے حد احترام کرتے تھے۔ کوئی بھی دینی روحانی محفل ایسی نہ تھی جس میں آپ شرکت نہ کرتے ہوں۔ آپ اپنی ذات میں ایک انجمن تھے۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ ایک باعمل انسان اور بزرگانہ عادات و خصائل کا سرچشمہ تھے۔

معرفت طریقت و تصوف میں ہر ایک کو متاثر کرنے کے علاوہ آپ میں ایک خصوصیت یہ بھی تھی کہ کوئی بھی ضرورت کے لئے آپ کے دروازے پر آتا۔

Marfat.com

تو مایوس نہیں واپس لوٹتا تھا ۔ ان کا یہ اصول تھا جو بھی شخص بیمار ہے اور وہ علاج کرانے کی سکت نہیں رکھتا وہ فوراً اسے اپنے خرچ پر علاج کے لئے ملک کے بڑے سے بڑے ڈاکٹر کے پاس علاج کی غرض سے بھیج دیتے تھے ۔ آپ کا فیض روحانی ہر وقت جاری رہتا تھا ۔ اور آئندہ بھی جاری رہے گا ۔ ان کی طبیعت میں پاکیزگی اور سادگی کوٹ کوٹ کر بھری ہوئی تھی ۔ گفتگو کے دوران کبھی ماتھے پر شکن نہیں ابھرنے دی اور اپنی تمام زندگی یادِ الٰہی اور اسوۂ رسول پر عمل کرتے گذار دی اور قرآن حکیم کے بتائے ہوئے راستے پر چلنا باعث نجات دنیاوی و آخروی سمجھتے تھے ۔

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی اپنے والد بزرگوار حضرت امام العالمین خواجہ احمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے وصال کے بعد ۴ محرم الحرام ۱۳۵۸ھ مسند شریف پر جلوہ افروز ہوئے ۔ اس وقت آپ کی عمر ۱۳ برس تھی ۔ اور ۴۴ برس تک وہ اپنے علم و ذکر سے لاکھوں انسانوں کو راہ ہدایت دکھائی اور زندگی کے آخری لمحے تک وہ راہ ہدایت دکھلانے میں مصروف رہے ۔ انہوں نے اپنے مریدوں اور عقیدت مندوں کو قرآن شریف اور سنت کے مطابق زندگی بسر کرنے کی تلقین کی اور کہا کہ دین اسلام کے فروغ اور اسے آگے بڑھانے کے لئے کام کرو ۔ کیونکہ یہ ہمارا فرض ہے ان کی ذات گرامی باطنی کمال ۔ روحانی فیوض اور عرفان کا عظیم سرچشمہ تھی ۔ آپ کی مکاتیب فقہ شریعت اور طریقت توضیح اور فضائل کا قابل قدر مرقع ہیں ۔ انہیں ادب طریقت و تصوف اپنے والد بزرگوار حضرت خواجہ پیر حاجی احمد زماں صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ سے وراثت میں ملے تھے ۔ اس لئے ان اسرار و رموز کے تناور تھے ۔ کسی درویش آدمی کی پہچان یہ ہے کہ وہ ہمیشہ کم بولنے اور کم کھانے پر عمل پیرا رہتا ہے ۔ آپ ایسے نیک درویش اور مرد خود آگاہ تھے ۔

Marfat.com

انہوں نے اپنی ساری زندگی بھٹکے ہوئے انسانوں کو صحیح راہ پر گامزن کرنے میں گذری اور انھیں نجات کا وہ راستہ بتایا جس پر چل کر وہ اپنی آخرت کو بہتر بنا سکتے تھے ان کے مریدوں کی تعداد لاکھوں میں ہے۔ جو پاکستان کے علاوہ دنیا کے دوسرے ملکوں میں بھی آباد ہیں۔

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے جب اپنے والد بزرگوار حضرت خواجہ پیر احمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہ کے وصال کے بعد جب ۴ محرم الحرام ۱۳۵۸ھ میں درگاہ لواری شریف کی مسند سنبھالی تو اس وقت ان کی عمر ۳۱ سال تھی۔ ان دنوں برصغیر میں مسلمانوں کے ایک علیحدہ وطن کی تحریک چل رہی تھی جس میں برصغیر کے مسلمانوں نے بڑھ چڑھ کر حصہ لے رہے تھے۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہ نے حالات کا بغور مطالعہ کیا جس کے بعد انہوں نے تحریک پاکستان کی حمایت کا اعلان کیا۔ کیونکہ وہ یہ سمجھتے تھے کہ برصغیر کے مسلمان ہندوؤں کے ساتھ اکھٹے نہیں رہ سکتے کیونکہ وہ مذہبی ثقافتی لسانی ہر لحاظ سے ایک دوسرے سے الگ اور جدا قومیت کے حامل تھے ان کے اثر و رسوخ اور روحانی رہنمائی حیثیت کو دیکھتے ہوئے ہندوؤں کی جماعت کانگریس نے انہیں اپنے ساتھ ملانے کے لئے جدوجہد شروع کر دی اور اس مقصد کے لئے کانگریس نے مختلف حربے استعمال کئے لیکن حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی مضبوطی کے ساتھ اپنے موقف پر ڈٹے رہے اور تحریک پاکستان کو آگے بڑھانے میں اہم کردار ادا کرتے رہے انھوں نے اپنے لاکھوں مریدوں کو حکم دیا کہ وہ مسلمانوں کے علیحدہ وطن پاکستان کی جدوجہد میں شامل ہو جائیں۔ ان کے اس حکم پر ان کے لاکھوں مرید پاکستان کی آزادی کی تحریک میں شامل ہو گئے اور جب پاکستان بنا تو اس وقت بہت بڑی تعداد میں ان کے مرید پاکستان

Marfat.com

کی محبت اور اپنے روحانی پیشوا سے عقیدت کے طور پر ہندوستان میں اپنا سب کچھ چھوڑ کر پاکستان آ گئے۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کو پاکستان سے محبت تھی۔ کیونکہ یہ ملک اسلام کے نام پر مسلمانوں کے لئے حاصل کیا گیا تھا وہ کہتے تھے کہ پاکستان برصغیر کے مسلمانوں کے لئے قدرت کا ایک عطیہ ہے۔ اس کی حفاظت کرنا ہمارا فرض اولین ہے۔ انہوں نے اسلام کی سربلندی اور پاکستان کے استحکام اور سلامتی کے تحفظ کے لئے بہت کام کیا وہ کہتے تھے کہ وطن کے لئے سب کچھ قربان کر دو۔ اس لئے کہ یہ تمہاری پناہ گاہ ہے اگر یہ ہے تو تم اس کی آغوش میں پناہ لے سکتے ہو اس کے بغیر تمہاری کوئی حیثیت نہیں۔

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے اپنی ساری عمر اسلام کی تبلیغ اور اسے پھیلانے میں صرف کی اور ان کی بدولت لاکھوں فرزندان توحید نجات کا راستہ پا چکے ہیں اور ان کے بتاتے ہوئے اصولوں پر چل رہے ہیں۔ اسلام سے محبت کا یہ عالم تھا کہ وہ دن رات خدا تعالیٰ کی یاد میں مگن رہتے تھے۔ انہوں نے متعدد حج اور عمرے کئے اور اپنے مریدوں کو جہاں اور نصیحتیں فرمائیں وہاں انھیں نماز قائم کرنے کو کہا اور کہا کہ نماز جنت کی کنجی ہے۔ وہ اپنے دوستوں اور مریدوں سے کہتے تھے کہ اسلام کے اصولوں قرآن و سنت اور شریعت پر چلے بغیر راہ نجات حاصل نہیں ہو سکتی اور نہ اللہ تعالیٰ کی خوشنودی حاصل ہو سکتی ہے۔ اس کے لئے ہمیں اپنے نفس کو مارنا ہوگا جس انسان نے اپنے نفس پر قابو پانا سیکھ لیا اس نے اللہ تعالیٰ کی خوشنودی حاصل کر لی۔ انھوں نے اپنے مریدوں اور دوسرے تمام لوگوں کو محبت بھائی چارے اور انسانیت کی خدمت کا درس دیا۔ اس لئے کہ یہ اسلام کا درس ہے اسی میں ہماری نجات ہے

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کی درگاہ کے کئی

Marfat.com

خلیفہ ہیں جن میں حضرت قاضی احمد حمیل شریف والے نمایاں اور قابل ذکر ہیں۔ حضرت قاضی احمد حمیل شریف والے کے بھی کئی ایک خلیفہ ہوئے ہیں جن میں جناب میاں حسین شاہ زنڑ بھٹیر ضلع گورداسپور بھارت قابل ذکر ہیں۔ حضرت قاضی احمد میل شریف والے کی پاکستان اور بھارت میں ۳۶۰ درگاہ موجود ہیں۔ جن میں میاں سید پیر محمد بنر قعیودی پاکستان والے بھی شامل ہیں۔

حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے ۱۹۷۸ء میں وصیت کی تھی کہ میرے بعد میری درگاہ لواری شریف کا سجادہ نشین پیر فیض محمد نقشبندی قاضی احمد ضلع نواب شاہ ہوں گے آپ کی یہ دلی تمنا اور خواہش تھی حضرت پیر فیض محمد نقشبندی اب لواری شریف درگاہ کے سجادہ نشین کی حیثیت سے تبلیغ اسلام میں مصروف ہیں اور اپنے مرشد سے حاصل کردہ علم اور فکر کو آگے بڑھانے میں مصروف ہیں۔ حضرت پیر گل حسن شاہ صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ نے حضرت پیر فیض محمد نقشبندی کو ہمیشہ اپنے ساتھ رکھا اور ان میں اپنی ایسی خصوصیت اور قابلیت پائی جس کی وجہ سے انہوں نے حضرت پیر فیض محمد نقشبندی کو اپنی جگہ درگاہ لواری شریف کا سجادہ نشین مقرر کرنے کی وصیت کی۔ ان کی وصیت کے بعد حضرت پیر فیض محمد نقشبندی کے سجادہ نشین بنائے جانے پر اعتراضات کا کوئی جواز نہیں ہے۔

Marfat.com

تحریر: شمشاد علی وارثی کراچی

حضرت پیر بادشاہ پیر گل حسن صدیقی

نقشبندی قدس سرہٗ

لواری شریف

۲۷ ذی القعدہ ۱۴۰۳ھ مطابق ۶ ستمبر ۱۹۸۲ء بروز منگل اسلام کلب گارڈن ایسٹ کراچی میں حضرت پیر بادشاہ گل حسن صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ لواری شریف کا پہلا عرس مبارک ہو رہا ہے۔ حضرت کا وصال سابقہ سال ۲۶ ذلقعدہ ۱۴۰۲ھ ۱۵ ستمبر ۱۹۸۲ء کو کراچی میں ہوا اور آپ کے ۲۷ ذلقعدہ ۱۴۰۲ھ ۱۶ ستمبر ۱۹۸۲ء میں اپنے بزرگوں کے آستانہ مبارک سلطان الاولیا خواجہ محمد زمان صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ کے اندر اپنے والد بزرگوار حضرت خواجہ احمد زمان قدس سرہٗ کے پہلو میں مدفون ہوئے

خادم کی پہلی ملاقات ۱۹۵۱ء میں جناب پیر الٰہی بخش سابق وزیر اعلیٰ سندھ کے توسط سے گارڈن ایسٹ کے اسی بنگلے میں ہوئی۔ جہاں حضرت کا وصال ہوا۔ یہ ملاقات کئی گھنٹے جاری رہی اور مختلف موضوعات پر گفتگو ہوئی۔ ۹ ذی الحجہ کے عرس کے متعلق ایک سوال کے جواب میں حضرت نے فرمایا کہ ہمارا سلسلہ نقشبندیہ ہے۔ ہمارے یہاں کوئی محفل سماع وغیرہ نہیں ہوتی۔ اور نہ ہی کوئی ساز استعمال ہوتا ہے۔

حضرت سلطان الاولیا قدس سرہٗ کے پیر و مرشد حضرت

Marfat.com

خواجہ محمد ٹھٹوی عرف ابو المساکین رحمتہ اللہ علیہ کا وصال ایام کے دوران
۹ ذی الحج ۱۱۲۹ھ کو مکہ معظمہ میں ہوا۔ اور ان کا وہیں مدفن ہے۔
حضرت سلطان الاولیاء اپنے پیرومرشد کا سالانہ عرس اسی وقت
سے مناتے آتے ہیں اور معتقدین اور مریدین اس میں شرکت کرتے تھے
اور چونکہ دوسرے روز عید الضحیٰ ہوتی ہے۔
سب مل کر نماز عید پڑھتے تھے اور اس عمل کو متحدہ ثواب سمجھتے تھے۔
چنانچہ یہ عمل اس وقت سے ہی جاری تھا۔ وارثی صاحب آپ کے علم
میں ہے کہ ہمارا نسلی تعلق حضرت ابوبکر صدیق خلیفتہ المسلمین سے ہے
ہمارے خاندان کو یہ شرف حاصل ہے کہ سرکار دو عالم تاجدار دوجہاں
رہبر انسانیت، نبی آخر الزماں حضرت محمد مصطفیٰ نے فرمایا ہے
کہ میں سب کے احسان کا بدلہ چکا چکا ہوں۔ لیکن صدیق کے احسان
کا بدلہ صرف خدا ہی دے سکتا ہے۔ وارثی صاحب سوچیئے کہ ہم اس
خاندان کے فرد ہیں۔ ہماری زندگی اور موت سب کچھ خدا کے لئے
ہے۔ کیا ایسی صورت میں کوئی خلاف شرع عمل ممکن ہے۔
کئی سال کے بعد حضرت میاں پیر فیض محمد نقشبندی کے ساتھ
پھر ملاقات ہوئی۔ اور یہ ملاقات انتہائی سکون بخش رہی۔
اس کے بعد میں نے شیخ الحدیث علامہ عبد المصطفیٰ الازہری مفتی
اہل سنت مفتی ظفر علی نعمانی۔ قاضی رضاء المصطفیٰ۔ حضرت مولانا
غلام دستگیر افغانی نقشبندی، مولانا غلام عباس قادری سے جناب حاجی
محمد حنیف طیب کے ذریعے رابطہ پیدا کیا۔ اور میں کہہ سکتا ہوں کہ حاجی
محمد حنیف طیب نے میری پوری معاونت فرمائی۔
حضرت پیر ابراہیم جان سرہندی سے رابطہ ہوا۔ اور سالانہ
عرس ۱۹۷۹ء بڑی شان سے ہوا۔ اور ایک عرصہ کے بعد معتقد

Marfat.com

علمار کرام کا لواری شریف میں جانا ہوا۔
اس کے بعد میں قائد اعظم اکیڈیمی کے ڈائریکٹر شریف المجاہد کو ایک وفد کی شکل میں لے گیا۔ معتمر العالم الاسلامی پاکستان شاخ کے سیکرٹری جنرل نوابزادہ محمود علی خان گئے۔
کراچی کے مختلف اخبارات کے ایڈیٹرز نے بھی شرکت فرمائی۔ اور سیرت النبی کے جلسہ کے موقع پر حضرت شیخ المشائخ حضرت پیر دلول شریف تشریف لائے۔ اور انہوں نے لواری شریف پر ایک پریس کانفرنس میں تردیدی بیان دیا۔ اس کے بعد حضرت مفتی اہل سنت اس وقت نظریاتی کونسل کے رکن مفتی محمد حسین نعیمی مہتمم جامعہ نعیمیہ لاہور۔ ان کے ہمراہ پیر طریقت پیر صابر امین پیا بھی لواری شریف گئے۔
موتمر العالم الاسلامی کے سیکرٹری جنرل ڈاکٹر انعام اللہ خان واہ کینٹ سیکرٹری جنرل خالد اکرام اللہ خان لواری شریف گئے۔ اور بچشم خود دیکھا۔ اس کے بعد موتمر العالم الاسلامی کے ایک قائد جناب السید الشیخ الہاشم الرفاعی آف کویت وہاں گئے۔ ان کے ہمراہ سری لنکا کے وزیر مملکت بھی تھے۔
غرضیکہ عبداللہ دادا جیسے نوجوان نے جس سے اس عمر میں اتنی امید نہ تھی بلکہ زیادہ کام کیا اور سب سے زیادہ اس حلقے کے نوجوان پیر بادشاہ کی تعلیمات سے سرشار اور پوری ہمت اور محنت سے کام کرتے تھے۔
غرضیکہ لواری شریف سے پورا ارض پاکستان کا ہر فرد واقف ہوگیا۔
پیر بادشاہ سے میری آخری ملاقات ۱۱ستمبر سنہ ۱۹۸۲ء کو قائد اعظم کی برسی کے دن ہوئی۔

میں قائد اعظم کے مزار سے سیدھا ان کے بنگلے چلا گیا اور میری خوش نصیبی کہ ملاقات ہوگئی۔ کچھ دیر ان کی کچہری میں رہا۔ اور روحانی سکون حاصل ہوا۔ کس کو خبر تھی کہ یہ آخری ملاقات ہے۔ اس کے بعد

Marfat.com

کوئی ولی اللہ مرتا نہیں ہے بلکہ اس کا جسم خاکی ہم دنیا والوں کی نظروں سے اوجھل ہو جاتا ہے۔ لیکن اس کی روحانیت کا فیض قائم رہتا ہے۔ اس میں شک نہیں کہ پیر بادشاہ آج ہمارے درمیان نہیں ہیں اور ہم ان کے وصال کا ایک سال پورا کر کے ایصال ثواب کے لئے قرآن خوانی اور دوسرے انتظامات کر رہے ہیں۔ لیکن پیر بادشاہ زندہ ہیں۔ ان کا روحانی فیض موجود ہے اور یہ فیض کا چشمہ جاری وساری رہے گا۔

میں اس موقع پر پیر بادشاہ کے دو واقعات کا تذکرہ کرنا ضروری سمجھتا ہوں۔ ایک مرتبہ پیر بادشاہ کے پاس دو نوجوان طالب علم آئے جو سندھی قومیت کا جذبہ رکھتے تھے ان کو پیر بادشاہ نے جواب دیا کہ بٹیا سندھ وادی گلگت تک قائم ہے تم اس کو چھوٹے سے حلقے میں محدود کرنا چاہتے ہو۔ قلب کو اسلام کی تعلیمات کے مطابق وسیع کرو۔ پیر بادشاہ اتحاد عالم اسلامی کے دل سے خواہشمند تھے۔ اسی جذبے سے وہ مفتی اعظم فلسطین سے ملنے گئے۔ اور عالمی حالات پر ان سے گفتگو کی۔ اور سب سے بڑی خوبی ان میں یہ تھی کہ دنیا کے کسی حصے پر مذہب کے کسی پہلو پر گفتگو کر لیں۔ پیر بادشاہ کا اس پر مطالعہ مکمل ملے گا۔ اور جواب تسلی بخش۔ غرضیکہ ان کے مطالعہ کے پیش نظر ان سے گفتگو کرنا آسان کام نہ تھا۔ جہاں وہ روحانیت کا ایک سمندر رکھتے وہاں معلومات کے لحاظ سے وہ ایک انتہائی عظیم کتب خانہ تھے۔ محبت اور اخوت کا یہ حال ہے کہ میں کچھ ماہ بیمار رہا لیکن پیر بادشاہ نے میری خیریت روزانہ معلوم کی اور اپنے آدمی کو بھیجا۔ سخاوت کا یہ حال کہ میرا خیال ہے کہ شاید ہی اس در سے کوئی خالی جاتا ہو۔ مجھے ذاتی طور پر ان کی رحلت کا عظیم افسوس

Marfat.com

ہے لیکن ایک تسلی ہے کہ ان کی نظر کرم اگر ہے تو کافی ہے۔

میری دعا ہے کہ اللہ اس حلقے کے مریدین اور معتقدین کو پیر بادشاہ کی تعلیمات پر جو اسلام کے مطابق ہیں پابند رکھے۔ اتحاد کی مضبوط دیوار بنے رہیں۔ ہر قسم کے غیر اسلامی رسم ورواج سے پرہیز کریں۔ ان الفاظ کے ساتھ یہ حقیر اپنا نذرانہ عقیدت پیش کر رہا ہے التجا ہے کہ قبول ہو۔

روزنامہ جنگ کراچی۔ ۶ ستمبر ۱۹۸۳ء

Marfat.com

تحریر محمد آدم اسماقانی

حضرت پیر بادشاہ گل حسن صدیقی نقشبندی قدس سرہٗ

اولیائی تحت قبائی لایعرفہم غیری
خواجہ خواجگان، انیس بیکساں
خانہ رحمت، سرتاج ولایت

حضرت پیر بادشاہ مرشدنا گل حسن صدیقی نقشبندی کی ولادت باسعادت ۱۳ ر شعبان المعظم ۱۳۲۷ھ کو ہوئی۔

آپ کے والد بزرگوار حضرت خواجہ پیر احمد زمان قدس سرہٗ سے روایت ہے کہ آپ بچپن میں نہایت علیل ہو گئے۔ آپ کی علالت نے اس قدر سنگینی اختیار کی کہ جسم اطہر پر نحیف ہڈیوں کے سوا اور کچھ نہ بچا۔ زندگی کے آثار تقریباً مفقود ہو چکے تھے آپ کے والد معظم روضۂ اقدس حضرت سلطان الاولیاء قدس سرہٗ میں مراقب ہوئے وہاں سے ارشاد ہوا کہ سب خیر ہوگا۔ پھر حسب الحکم آپ نے پدر بزرگوار امام الاولیا خواجہ محمد سعید مہاجر مکی قدس سرہٗ کی خدمت میں فرزند کی نئی زندگی کے لئے متوجہ ہوئے۔ چنانچہ وہاں سے بشارت ملی کہ فرزند کی زندگی پوری ہو چکی ہے اس کے جسم میں نئی روح ڈال کر نئی زندگی عطا کی گئی ہے۔

اس کے بعد آپ بتدریج صحت یاب ہو گئے۔

مورخہ یکم رجب المرجب ۱۳۵۷ھ کو اپنے والد مکرم حضرت خواجہ پیر احمد زمان قدس سرہٗ کے وصال کے بعد آپ مسند ارشاد پر متمکن ہوئے۔ رسمی طور پر آپ کی دستار بندی ۴ر محرم الحرام ۱۳۵۸ھ

Marfat.com

کولواری شریف میں ہوئی اس موقع پر آپ نے اپنے مریدین کو جو پیغام مرحمت فرمایا ہم اس کا اردو ترجمہ یہاں پیش کرنے کی سعادت حاصل کرتے ہیں۔

"تمام افراد جماعت ناجیہ کو میں گل حسن دستار بندی کے وقت مطلع کرتا ہوں کہ میں ہمیشہ درگاہ پاک مکان شریف لواری کا خادم بن کر رہوں گا۔ اور جماعت مکان شریف کو میری پرزور ہدایت ہے کہ وہ ہمیشہ خواجہ احمد زمان رحمۃ اللہ علیہ کے اقوال مبارک زتعلیم کے بموجب عمل کرتے رہیں۔ اور دعا ہے کہ خداوند کریم جماعت ناجیہ پر اپنا فضل وکرم فرمائے اور توفیق بخشے کہ وہ ہمیشہ طریقہ عالیہ پر مستحکم و ثابت قدم رہے۔ آمین ثم آمین"۔

مسند ارشاد پر آپ کی تقرری آپ کے کچھ حاسدوں پر بار گراں گذری اور وہ بغض و کینہ کی آگ میں جل اٹھے۔ انہوں نے ذاتی عناد کی بنا پر حضرت پیر بادشاہ قدس سرہٗ کے خلاف ریشہ دوانیوں کا ایک لامتناہی سلسلہ شروع کیا۔ آپ کو دکھ اور تکالیف پہنچانے میں کوئی دقیقہ فروگذاشت نہیں کیا۔ جنہیں آپ قدس سرہٗ تادم حیات نہایت ہی خندہ پیشانی سے سہتے رہے۔ آپ کے صبر و تحمل اور بردباری کا یہ عالم تھا کہ آپ نے ان کے خلاف کبھی بھی کوئی اقدام نہیں کیا۔

مسند ارشاد پر آپ کے جلوہ افروز ہونے کے بعد افق عالم پر جنگ کے مہیب بادل منڈلانے لگے اور جلد ہی دوسری عالمگیر جنگ پھوٹ پڑی جو تقریباً سات برس جاری رہی۔ اس پر آشوب دور میں آپ نے اپنی جماعت کی بطریق احسن رہبری فرمائی۔ ان مریدوں کے دکھ درد میں ان کی دستگیری کی اور بے پناہ شفقت سے ان کو نیا ولولہ عطا کیا۔

Marfat.com

دوسری جنگ عظیم کے بعد مملکت خداداد پاکستان معرض وجود میں آئی۔ اور آبادی کا ایک عظیم انخلا دتبادلہ وقوع پذیر ہوا۔ ہندوستان میں مسلمانوں پر مصائب و آلام کے پہاڑ ٹوٹ پڑے چونکہ آپ کے مریدین کی کثیر تعداد ہندوستانی علاقوں میں آباد تھی۔ چنانچہ اس صبر آزما دور میں بھی آپ نے ان کے حوصلوں کو بلند رکھا۔ ظاہری و باطنی ان کی مدد فرمائی۔ یہ حضرت پیر بادشاہ قدس سرہٗ ہی کی کرامت تھی کہ آپ کے مریدین کی کثیر تعداد ہندوستان سے بحفاظت تمام پاکستان آ گئی۔ اور کہیں کسی کو کوئی گزند نہ پہنچی۔ یہاں پاکستان میں آپ نے ان تمام مہاجرین کی مادی طور پر اعانت کی ان کی رہائش و خوراک کا معقول انتظام فرمایا۔ اور اس وقت تک ان کی خبرگیری کرتے رہے جب تک ان سب کی رہائش و روزگار کا خاطر خواہ بندوبست نہ ہو گیا۔

آپ کا درِ اقدس ہر وقت ہر حاجت مندوں کے لئے کھلا رہتا تھا جو بھی فریادی آتا آپ اس کی داد رسی فرماتے۔ کوئی مشکل آسان ہونے کی التجا لے آتا تو اس کی مشکل کشائی فرماتے۔ کوئی دوا دوار کے لیے آتا تو اسے دوا عنایت کرتے اور وہ آپ کی نظر کیمیا اثر سے شفایاب ہو جاتا۔ محض اس کام کے لئے آپ نے خادمین مامور کر رکھے تھے جو آپ کے حکم کے مطابق مریضوں کو دوائیں دیتے یا حسب ضرورت انہیں شہر کے مشہور ڈاکٹروں کے پاس لے جاتے یا ان کو ہسپتالوں میں داخلے وغیرہ کا بندوبست کرواتے۔ آپ ان تمام دکھی مریدوں کا بار بار احوال دریافت کرتے۔ اور ان کی دلداری فرمایا کرتے تھے۔

حضرت پیر بادشاہ قدس سرہٗ شریعت محمدی کی پوری پابندی کیا کرتے تھے۔ اپنی ساری زندگی اسلامی طرز کے مطابق نہایت سادگی سے بسر کی۔ اپنے سلفِ صالحین کی اتباع کو ہر چیز پر مقدم رکھا۔ نماز فجر کے بعد تلاوت

Marfat.com

کلام پاک آپ کا معمول تھا۔ شب کے آخری حصے میں مراقبہ اور ذکر الٰہی بھی فرمایا کرتے۔ اپنے مریدوں کو بھی شریعت و طریقت کی پیروی کی سختی سے تاکید کرتے۔ حضرت سلطان الاولیاء خواجہ محمد زمان قدس سرہ صاحب روضۂ منورہ کا عرس مبارک ہر ماہ کی چار تاریخ شب و روز اور دیگر بزرگان لواری شریف اعراس مبارک منانے کا اسی طرح اہتمام فرماتے تھے۔ جس طرح آپ کے عظیم والد کیا کرتے تھے۔ علاوہ ازیں ہر ماہ کی ۴ تاریخ کی شب نووارد اشخاص کو جو طریقہ عالیہ میں داخل ہونا چاہتے تھے انھیں تلقین و توجہ دیتے۔ چار تاریخ عرس اور دیگر اعراس مبارکہ دن مجالس کے بعد جماعت پر خاص عنایت فرماتے۔ ان کو شرف دیدار سے مشرف فرماتے۔ ان کے احوال و معروضات سنتے اور موقع پر ہی احکام صادر فرماتے۔ اس طرح آپ کے فیض کا پرتو ہر مرید کے قلب پر جلوۂ فگن تھا۔ اس میں کوئی مبالغہ نہیں کہ جماعت کا ہر فرد آپ کے دریائے فیض سے سیراب تھا۔ اگر آپ کی کرامات کے واقعات کو احاطۂ تحریر میں لایا جائے تو دفتر کے دفتر بھر جائیں۔ اس کے باوجود آپ نام و نمود کو سخت ناپسند فرماتے تھے حقیقت تو یہ ہے کہ آپ کے در اقدس پر دنیوی و آخروی مقاصد حاصل تھے یہ سلسلہ آج بھی جاری و ساری ہے

در قبائے اہل دنیا کار عقبیٰ می کنند

خرقہ فقر است پنہاں در قبائے نقشبند

(حافظؒ)

سندھی زبان کے علاوہ حضرت پیر بادشاہ قدس سرہٗ کو اردو، عربی، فارسی اور انگریزی زبانوں پر بھی عبور حاصل تھا۔ آپ کی مجلس میں مشائخ جید علماء محدث، فقیہ، سائنسداں، انجینئرز، ڈاکٹرز، تاجر دانشور وغیرہ حاضری دیتے تھے اور آپ کے بصیرت افروز ارشادات سے

Marfat.com

مستفید ہوتے تھے۔ اور آپ کئی ایک بیرونی ممالک بھی تشریف لے گئے۔ سعودی عرب کے دورے میں آپ نے عمرہ کی سعادت بھی حاصل کی۔ اس کے علاوہ آپ نے متحدہ عرب امارات، لبنان، مصر شام، ایران، یورپ اور بھارت وغیرہ کا بھی دورہ کیا۔ کئی ایک غیر پاکستانی دانشور و علماء جن میں عرب، ایران، جرمنی امریکن، و انگریز شامل ہیں آپ کے مداحوں میں تھے۔

حضرت پیر بادشاہ قدس سرہٗ زندگی بھر اتحاد بین المسلمین کے لئے کوشاں رہے۔ آپ نے کبھی بھی سیاسیات میں حصہ نہیں لیا بلکہ ہمہ وقت پاکستان کی ترقی و استحکام کے لئے دعاگو رہے۔ اپنے مریدین کو ہمیشہ حکومت کے مروجہ قوانین کی پابندی کی پرزور تاکید فرماتے اور پرامن رہنے کی تلقین کرتے تھے۔

حضرت پیر بادشاہ کی تحریری وصیت کے مطابق حضرت پیر میاں فیض محمد نقشبندی موجودہ سجادہ نشین قرار دیئے گئے۔ حضرت پیر میاں فیض محمد نقشبندی صاحب مدظلہ العالی کا خانوادہ گزشتہ دو سو سال سے بزرگان لواری شریف کی پشت بہ پشت خدمت کرتا چلا آرہا ہے۔ آپ اس خانوادہ کے مؤسس و مورث اعلیٰ حضرت پیر میاں قاضی احمد قدس سرہٗ کے پڑپوتے ہیں۔ حضرت پیر میاں قاضی احمد قدس سرہٗ حضرت سلطان الاولیاء خواجہ محمد زمان قدس سرہٗ بانی درگاہ لواری شریف کے مشہور خلیفہ تھے اسی طرح حضرت پیر میاں فیض محمد نقشبندی صاحب کے آباؤ اجداد کو بھی اپنے عہد میں اس وقت کے سجادہ نشین درگاہ لواری شریف کے خلیفہ ہونے کا شرف حاصل رہا۔ اور درگاہ لواری شریف کی خلافت گزشتہ دو صدیوں سے آپ ہی کے خاندان میں جاری و ساری ہے۔ چنانچہ آپ کی شخصیت کے سوا اور کون سجادہ نشین کے اہل اور موزوں ہو سکتا تھا

Marfat.com

حضرت پیر بادشاہ قدس سرہ کی طبیعت مبارک زندگی کے آخری چند ماہ میں زیادہ علیل رہنے لگی۔ اس عرصہ میں آپ نے اپنے کئی ایک مقربین سے اشارتاً اپنے وصال کا ذکر فرمایا۔ عالم قدس سے قربت بڑھنے لگی۔ بالآخر ۲۷ ذی قعد المبارک ۱۴۰۲ھ کو انوار ہدایت نقشبندیہ کا یہ آفتاب عالمتاب ہماری خاکی نظروں سے ہمیشہ کے لئے اوجھل ہو گیا۔

اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُوْن

مرشد ما گل حسن نور الہدیٰ
خازن رحمت شہہ لطف و عطا
تو ہمیشہ زندہ جاوید ہے
چشم عاجز سے اگرچہ چھپ گیا
غیب سے القا ہوا سال وصال
شاہ نوار ی مشکل کشا صاحب لوا

۱۴۰۲ھ

حضرت پیر میاں فیض محمد نقشبندی صاحب مدظلہ العالی آپ کی حیات مبارکہ میں ہی آپ کے خلیفہ مجاز اور جماعت کے صدر کی حیثیت سے جماعت میں محترم و مقبول تھے۔ چنانچہ آپ کے وصال کے بعد آپ کی تحریری وصیت کے مطابق پوری جماعت نے آپ کو بحیثیت سجادہ نشین نوار ے شریف تسلیم کیا اور اب آپ جماعت ناجیہ کی رہبری و رہنمائی احسن طریقے پر کر رہے ہیں۔

گر تو سنگ خارہ مرمر شوی
چوں بصاحبدل رسی گوہر شوی

(مولانا روم)

Marfat.com

Marfat.com

حضرت قبله پير پادشاه جن مان مختلف وقتن ۾ ڪافي معزز صاحبن جو ملاقاتون ٿينديون رهيون آهن. اسان جن به معزز صاحبن تائين پهچي سگهيا سين انهن کان پير پادشاه جن بابت تاثرات ورتا سين هتي انهن جا عڪس پيش ڪري رهيا آهيون.

تاثرات جي ترتيب هنئين ريت آهي

عڪس نمبر ١-٢ جناب عزتماب پير علي محمد راشدي صاحب سابق وزير اطلاعات ونشريات، حڪومت پاڪستان

عڪس نمبر جناب سيد فتح الدين شاه صاحب چيف خليفه حضرت مخدوم طالب المولىٰ مدظلهٗ آف سانگهڙ.

عڪس نمبر جناب عزتماب خير محمد جوٽيجو صاحب، مالڪ الحيات جننگ فيڪٽري لميٽيڊ سانگهڙ.

عڪس نمبر جناب الحاج رئيس علي نواز ان صاحب زميندار قاضي احمد نوابشاه

عڪس نمبر جناب عزتماب نواب قربان علي خان لغاري، نصرپور - هالا حيدرآباد.

عڪس نمبر جناب محترم ڊاڪٽر ايس ممتاز حيدر صاحب ڪراچي.

عڪس نمبر جناب حضرت علامه مولوي محمد اصغر درس صاحب، مدرسه درسيه، صدر ڪراچي.

عڪس نمبر جناب محترم رئيس امروهوي صاحب.

عڪس نمبر جناب سيد محمد عارف صاحب وڪيل هاءِ ڪورٽ سانگهڙ.

عڪس نمبر جناب ڊاڪٽر ايم - مرتضىٰ حسين صاحب ڪريم آباد ڪراچي

عڪس نمبر جناب محترم ممتاز مرزا صاحب، سينيئر پروڊيوسر پاڪستان ٽيلي ويزن (ڪراچي)

Marfat.com

پير بادشاهه

پير بادشاهه سائين گل حسن رحمة الله عليه مرحوم مغفور ۽ پنهنجي زماني جو پير به هو بادشاهه به هو۔ پيرن جي لحاظ سان ته هو هڪ اهڙي ته درگاهه جو سجاده نشين هو جنهن جي اڳيان وڏا وڏا پير جهڪندا۔ بادشاهن لحاظ سان به سندس خصلتون ۽ خوبيون شاهاڻيون هيون۔ مون ڪيترن پيرن ڏٺا، خدا رسيده به ڏٺا، تارڪ الدنيا به ڏٺا - پر پير سائين گل حسن رحمة الله جي پايه جو درويش ۽ جامع الصفات پير مون ڪو ورلي ڏٺو۔

سندس ڪهڙيون خوبيون بيان ڪريان؟ مختصر لفظن ۾ اهو چوڻ ڪافي آهي ته هو صحيح معنيٰ ۾ ڪامل مڪمل انسان هو۔ ماڻهو سنڌ ۾ پير به ٿيندا آهن ۽ پوءِ به انسان رهڻ ۽ انسانيت جا گڻ قائم رکڻ آسان ڪم نه آهي۔ هي ٿي سگهي ٿو ته پير مون انهي کي انسان ڪري ڪريان ته پير پوءِ هو۔ انسان جي معنيٰ ڇا؟ انسانيت جو مطلب ڪهڙو؟ خدا ترسي، سنت رسول صلعم جي اتباع، سادگي، صفائي، سچائي، تڪبر، غرور ۽ لالچ کان دوري، ۽ اهڙي ريت زندگي جو سفر طئي ڪرڻ جو مخلوق خدا تي بار نه ٿئي بلڪ ماڻهن کي انسان انسانيت جون چڱيون ڳالهيون سڀ پير سائين ۾ موجود هيون۔

Marfat.com

سندس وڏي ڪمال الجوهوته زندگي جا امتحان مان گذرندي پاڻ آ ماهر [illegible]

[illegible] ڪرڻ [illegible] ڏکيو۔ [illegible] سنڌ [illegible] [illegible] باوجود [illegible]

معمولي ماڻهون [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ملڪ [illegible] [illegible] [illegible]

سياسي گفتگو مان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

شاندار تجارت [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]۔ صبر ۽ تحمل [illegible]۔ سو [illegible]

[illegible]!

محترم [illegible] باقي [illegible]!

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] اعتراض ۽ [illegible] مفاد [illegible] حاصل [illegible] استعمال ڪندا [illegible]۔ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]۔ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]۔ ماشاءالله [illegible] [illegible]۔ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]۔ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] سال [illegible]!

علي محمد راشدي

سابق وزير اطلاعات ونشريات، حڪومت پاڪستان.

بسم الله الرحمن الرحيم

يا علي مدد

Sayead Gul Hassan Shah
Zammedar
Tando Mitha Khan
District Sanghar

Phone No. T. Mitha Khan 1, T. Mitha Khan 12, Sanghar 402, Hyderabad 30747

سيد گل حسن شاهه
زميندار
ٽنڊو مٺا خان
ڊسٽرڪٽ سانگهڙ

Date ________

جناب حضرت قبله پير بادشاهه گل حسن صديقي جيلاني قدس سره جن سڳورن
سجاده درگاهه عاليه شريف پاڳ شريف جا صاحب اخلاق جا
باڪمال انسان هئا جيڪي هميشه مومنن ۽ مسڪينن جا همدرد هئا
ڳڻن ۽ خاندان سان سندن تعلقات هئا پاڻ علمي لياقت وسيع
رکندڙ هئا ۽ تمام گهڻا ذهين هوندا هئا ۽ جنهن وسيلي سان
روحاني راحت ۽ علم تمام حاصل ٿيندو هو - الله تعالىٰ جي
پيارن جي محفل جي اهميت ٿي - سندن ڪچهري مرشدن تمثيلو
درسي دک دور ۽ درد دفعي ٿي ويندا هئا۔
پاڻ مال جا (هوشيار مالڪ) جا مالڪ هوندا هئا جنهن سارين
سنڌ مال ۾ هوندا ڪئين ايڪڙ نظر ايندا هئا۔
سندن وٿاڻ ۾ ويهي هڏ سڀ ڪنهن مال جا مڃتا سهتا منهنجو
جا نظر ۾ ايندا هئا مالڪ جا اهڙو ته توفيق هوندو هئا ته
حقيقت ۾ مال جي ضرورت پوندي هئي ته سندن وٿاڻ مان ملندا
هئا - منهنجو پيارا پاڻا داني - سائين - سنڌ جاقسم

Marfat.com

بسم الله الرحمن الرحيم

ياعلي مدد

Sayead Gul Hassan Shah
Zammeder
Tando Mitha Khan
District Sanghar

سيد گل حسن شاهه
زميندار
ٽنڊو مٺا خان
ڊسٽرڪٽ سانگهڙ

Phone No. T. Mitha Khan 1
T. Mitha Khan 12
Sanghar 402
Hyderabad 30747

Date ____________

منهنجو مستقل اشرف بي هتي ڪيم ۽ ڏٺو سين-
پوءِ پاڪستان ۾ سندن مال منهنجي هوندو هو-
بابا سائين طبيعت هميشه سادي نموني سان گذاريائون - ڪجهه
شخص ڪنهن وقت اچرو ويندو هوندو وقت وڏي مهمان گذاريا ۽
هون به همدردي ڏيندا هئا - منهنجي سائين ڪافي دفعا مزارات
تي ويا هئا مگر هڪ دفعو جڏهن بابا ڏهري ميرالرحمان طالب مولا [illegible]
هن سان حيدرآباد ~~[illegible]~~ تشريف کڻي آيا ته اسان کي سندن
ڪچهري ۾ ويهڻ ڪري مشرف مزارات ۾ شرف حاصل ٿيو
جيڪڏهن مون سائين مٿين حقيقتن جي واقفيت جي جڏهن ۾
مون کي جهڙي سمجهايائون ته ڇا مون ايئن سمجهو ته بابا ياد حافظي ۾ اگر
سمجهايائون ته ڇا مون ايئن سمجهو ته بابا جهڙي ياد حافظي واريون ڳالهيون
رکندا هئا-

وڏو مير عبدالرحمان [illegible] لاءِ

Marfat.com

بسم الله الرحمن الرحيم

ياعلي مدد

سيد گل حسن شاهه
زميندار
ٽنڊو مٺا خان
ڊسٽرڪٽ سانگهڙ

Sayead Gul Hassan Shah
Zammedar
Tando Mitha Khan
District Sanghar

Phone No. T. Mitha Khan 1, Kiri 12, Sanghar 402, Hyderabad 30747

Date ____________

اساني مرشد سائين مخدوم محمد الزمان طالب المولىٰ سان منهنجي ڏاڍي گهڻي
محبت ۽ پيار هوندو هو. ۽ هميشه مخدوم صاحب منهنجي عزت افزائي
ڪندا رهيا ۽ چاهيندا هئا. منهنجي اهڙي همدردي ڪئي جو سياست ۾
۽ مخدوم صاحب جي وقت بوقت مدد ڪندا هئا. ملڪي معاملن
سياست ۾ ڪوئي پاڻ ۾ ڪنهن ترقي هوندي. مخدوم صاحب جي
همدردي ۽ مدد ڪندا هئا. اهڙا بزرگ ۽ ڪامل ڏيکاريندڙ هئا
مان ٿورو ويا منهنجي محبت ۽ اخلاق ۽ پيار ايترو قائم ۽ دائم آهي
اساني دعا آهي، الله تعالىٰ بخشي محبوب جي سڄي نيت منت
۾ جاءِ ڏيئي آمين ثم آمين

دعاگو حاجي قمر الدين شاهه سيد لکيا ري
ڪنڊو مٺا خان ضلع سانگهڙ
جيئن خليفه مرشد مخدوم صاحب جا الله

Marfat.com

Sanghar 530 / 588
Karachi 530970 / 533279 / 616452

Al-Hayat Ginning Factory Ltd.

Shahdadpur Road,
SANGHAR (Sind)

Date ______________

Ref: No. __________

حضرت پير مياں گل حسن آف لنواري شريف

درگاهه لنواري شريف عيسائي ناميارا درويش پيدا ڪيا. جن دين السلام
جي ڪافي خدمت ڪئي. انهن ڪامل درويشن مان پير مياں گل حسن [illegible]
[illegible] هو. پير صاحب جي منهنجي والد صاحب [illegible] محمد حيات [illegible]
سان تمام سٺي دوستي هئي. [illegible] ميل جول ۽ سلسلو [illegible]
به هوندو هو. پر هڪ دفعو سانگهڙ ملڪ جي دوري دوران [illegible]
[illegible] به آيا.

پير صاحب تمام سادگي پسند هئا. [illegible]
[illegible] ڪمال جي [illegible] هئا. جو پاڻ تمام سٺي طرح
بين الاقوامي مسئلن تي ڳالهائيندا هئا.

پير صاحب جو پاڻ سال [illegible] تمام [illegible]
[illegible] لنواري شريف ۾ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] هئا.

دعا آهي ته رب پاڪ منهنجي مرحوم پير [illegible]

Al-Hayat Ginning Factory Ltd.

K. M. [illegible]

Director.

Marfat.com

حافظ صاحب جي سنڌي ڪيا سب نہ ھنڌ

لکندڙ: [illegible] ماڪوڙي، ايڇ ايڇ کاريجو [illegible]

جناب محمود شاہ جيلاني ادشاہ گل حسن سواءِ بلوچ جي شخصيت ڪان [illegible]
بزرگي جي لحاظ کان بہ خاص طور متاثر ٿيس.
ڊاڪٽر صاحب ڪان [illegible] ڪراچي ۾ اچڻ وقت ملاقات ٿيا جو [illegible]
ملاقاتون [illegible] ڪاڏي ادب [illegible] ۽ وڏي عزت سان ڪندا هئا.
حاجي بہ روحاني فيض [illegible] شريف جي انهن بزرگن کان علاوہ [illegible]
اڪثر [illegible] کان علاوہ ديني [illegible] علم ۽ [illegible] عالم هئا.
ديني معلومات سان بہ گفتگو ڪندي وڏي معلومات سان [illegible] ڪري فرمائيندا
عثمان سنڌ جي ڪچهري [illegible] وقت [illegible] الله [illegible]
[illegible] صلي الله عليہ وسلم [illegible] عقيدت منديءَ متعلق [illegible]
[illegible] دنيا جي [illegible] معاملن متعلق [illegible]
[illegible] خاص طرح زراعتي معلومات [illegible]
[illegible] شوق [illegible] معلومات [illegible]
[illegible] سنڌ ڪچهري [illegible] دلچسپي جو باعث
[illegible] ـ [illegible] باغن ۽ زرعي فصلن متعلق گفتگو ڪندا
[illegible] ڪچهري [illegible] رهندا هئا.
[illegible] درگاہ شريف تي تشريف فرمائيندا [illegible]
[illegible] باغ [illegible] طالب المولى [illegible]
باغ، [illegible] فارم [illegible] سير ڪيا [illegible]
پسند فرمائي [illegible]

Marfat.com

جيڪي ورثي طور اسان وٽ آهن جي يادگار رهن .

قاضي صاحب جڏهن هوڏي ۾ ڪراچي ۾ ملاقات جي وقت اهڙو ذڪر ڪري
جناب حضرت پير فيض محمد صاحب جن ڏاڍا هوندا هئا . جن صاحبن سان
اسان جو وڏن کان وٺي پنهنجائپ ۽ عقيدتمندي جو تعلق آهي . پير بادشاهه جن
پير پيرن جي اولاد ۽ خاص مريدن ۽ بنيادي بزرگن سان ڪري تمام گهڻو پيار ۽
محبت سان پيش ايندا هئا ۽ ڳالهائيندا هئا . ان ئي سبب ڪري جو پاڻ نرينو
اولاد نه ڇڏي ڪري . سندن وفات بعد سيد لاڙي شريف جي درگاهه جو
جانشين مقرر ڪري فرمايائون .

پير بادشاهه ڪامل سائين صاحبن جو اسان جي مرشد قبله حضرت مخدوم طالب المولى
سائين ... حضرت مخدوم سرور نوح رحمة الله عليه سان به دلي قرب ۽ رستو
هوندو هو . عالي [illegible] جناب مخدوم صاحبن جي هر وڏي دعوت تي
پير بادشاهه ڪامل سائين جن [illegible] دعوتن ۾ ... ڪري جي باوجود
هر دعوت ۾ شريڪ ٿيندا هئا . ان [illegible] تعلق ڪري به اسان جو پير شاهه
جن سان وڏو تعلق ۽ عقيدت رهي . خداوند ڪريم جل شانه انهن
بزرگن ۽ [illegible] ۽ انهن جي جانشينن کي پنهنجي رحمت
۾ انهن جي مرتبن ۾ واڌارو ڪري ۽ اسان کي دين [illegible] دنيا
۽ آخرت ۾ سرخرو ڪري . آمين

محبتي مڙئي ڪاڙو . ... ملڪ ...
اکين ... گهار ...

ممتاز علي ...

بسم الله الرحمان الرحيم

جي آيا ڪي جڳ ۾، سي ٿي لاهوتي لڏي ويا

جناب حضرت پير بادشاه صاحب مرحوم مغفور پير گل حسن صاحب (رحمة الله عليه) جن سان پهريون دفعو سنڌ ۾ ڪراچي واري رهائش ۾ زيارت ڪرڻ جي سعادت حاصل ٿي. جنهن بعد جن حضرت پير فيض محمد صاحب موجوده سجاده نشين درگاه لواري شريف ۽ الحاج رشيد عليوان ازحد اسرار [illegible] شريف اچڻ لاءِ ڪيو هئا. زيارت ڪرڻ ڪاڻ آءٌ اهو دل ۾ خيال ڪري ويو ته هيئن ڪري وڃي درگاه شريف جن جي سجاده نشين صاحبن سان ملاقات ٿيندي ۽ [illegible] اهڙا ڪي [illegible] ويهي آءٌ ڪجهه شعر موقعو ملندو يا الائي ڇا.

هزارين خيال ۽ خدشا دل ۾ هئا. پر ملڻ بعد اهڙين محسوس ٿيو ته جناب حضرت جن اسان جا اڳ کان واقف آهن. جن نه مانشان بزرگ سنڌ نشين آهن پر مهمان نوازي، قرب ۽ پيار، علم جي اڪابري ۽ وسيع معلومات جي ڪري ته انهن جي گهڻي تعريف ڪجي.

[illegible] خدمت ۾ [illegible] حاصل ٿي. حضرت جي [illegible] خدمت ۾ [illegible]

نه قبلا سائين نماز جي بجاءِ قيامت [illegible]

اوهان صاحبن جي درگاه شريف جي خليفي عبدالرحيم گرهوڙي [illegible] واري فرمايو هو. [illegible] راحت [illegible] وغيره.

اوهان صاحبن جو [illegible] ڪهڙي [illegible] آهي. [illegible]

[illegible] روشني [illegible] ماتيا.

[illegible] الله پير جا [illegible] اکين جي روشني ۽ هندي، پارسي، عربي جو [illegible] بزرگن ۽ اهل علم وارن جا قول بيان فرمايا، ۽ احمد جو حديث شريف، قرآن شريف جي والي سان، اهڙي طرح سلسلي وار سمجهايو. جو [illegible] ممتاز [illegible] اهڙي علمي ادبي معلوماتي صحبت پوري قرب واري ڪچهري اختتام تي پهتي.

ڏنا سڀ ڀاڳ پيرين - اڄ ٻيا آهن

ڀاڳون ته ڀاين - پسڻ ڌاران پرين جا "ممتاز"

وري هڪ دفعو ڪراچي ۾ رشين الحاج عليوان خان صاحب جي دعوت زيارت نصيب ٿي جڏهن دل ۾ سڄي اٿي پير بادشاه صاحب [illegible] جي

[illegible] پٺاڻي صاحب جي

[illegible]

بنده فرمان علي لغاري "ممتاز"

تاجپور [illegible] حيدرآباد

Marfat.com

HOMOEOPATHIC DOCTOR
S. Mumtaz Haider
B.A.
REGISTRATION NO. 23

PHONES { CLINIC: 412923
Dispensary :
MARTIN ROAD.
Residence :

Karachi 13 / 2 / 198[illegible]

حضرت پیر بادشاہ گل حسن صدیقی مرحوم و مغفور
سے پہلی بار میرا تعارف جناب علامہ محمد داؤد [illegible] کے ذریعہ
مرحوم کے توسط سے ہوا تھا۔ اسکے بعد وہ اور ان کے
[illegible] وقتاً فوقتاً میرے زیر علاج رہے اور مرحوم کے وصال
کے بعد بھی یہ سلسلہ جاری ہے جس کو میں اپنے لئے باعث عزت
سمجھتا ہوں۔ علاج معالجہ کی وجہ سے مجھے حضرت پیر بادشاہ کو جلوت
و خلوت میں بہت قریب سے دیکھنے کا موقع ملا۔ ان کا اخلاق
شفیق [illegible] انکی منکسر المزاجی اور ان کی انسان دوستی مجھے
بہت پسند آئی۔ حضرت [illegible] آنحضرت کے عاشق تھے
اور ان کا [illegible] بزرگ [illegible] ایک شیدائی
[illegible] اور [illegible] راہ و رسم [illegible]
سے [illegible] بھی [illegible] اپنے [illegible] ذرا بھی تکلف
نہیں کرتا میں خود کو انکے عقیدتمندوں میں شمار کرتا ہوں
خدا مغفرت کرے عجب آزاد مرد تھا۔

ہومیو پیتھک ڈاکٹر سید ممتاز حیدر

حوالہ نمبر [illegible] ۱۹۲ [illegible]

مرکزی انجمن رضائے غوثیہ (رجسٹرڈ)

مدرسہ درسیہ - ایس بی ۱۵/۳ نزد میمن مسجد - صدر - کراچی

فون : ۵۱۶۶۵۰

مجھے قبلہ والد ماجد حضرت علامہ محمود الحسن مدرس کے ہمراہ تمام ہی علماء مشائخ اور مشاہیر کو قریب سے دیکھنے کا موقعہ ملا انہیں میں سے ایک ممتاز و منفرد شخصیت حضرت قبلہ قدوۃ العارفین زبدۃ السالکین پیر گل حسن صدیقی گولڑوی شریف کی ہے جسے مجھے انکے انداز اور رکھ رکھاؤ میں کسی قسم کا تصنع بناوٹ اور "بہ زیر دلق ملمع کمندہا دارند" کا ادنیٰ سا شائبہ بھی نظر نہیں آیا وہ انتہائی حیا چشم با مروت اور پیکر خلوص و دل آویزی تھے وہ "الدین کلہ ادب" کے سانچے میں ڈھلے ہوئے انسان تھے طبیعت میں جلال و جمال کا حسین امتزاج تھا اگرچہ رنگ جمال غالب تھا وہ حقیقت میں اکابر سلف کا ایک کامل نمونہ تھے بقول سے

سنت سماگم ہر کتھا تلسی دُرلبھ دو
سُت دارا لکشمی پاپی گھر بھی ہو

نیکوں کی صحبت اور اللہ کا ذکر اے تلسی دونوں چیزیں کم یاب ہیں اولاد و مکان اور دولت تو فاسقوں و فاجروں کو بھی میسر ہے لہذا آج جب مجھے گولڑہ شریف کے نوجوانوں کی تنظیم "ناجیہ شاگرد تنظیم" کی جانب سے ایک تاثرات قلم کرنے کی سعادت بخشی گئی تو یہاں صرف ایک واقعہ جو خود میری ذات سے متعلق ہے تحریر کر رہا ہوں جس سے انکی وضعداری اور بلند اخلاق کا اندازہ لگایا جا سکتا ہے غالباً ۱۹۸۲ء میں گولارچی ضلع بدین میں کار کے حادثہ میں میرا ایک بیٹا شرف الدین کبیر بو شہید ہو گئے تھے اور میں کراچی کے عباسی شہید ہسپتال میں زیر علاج تھا میت کیلئے آنے والے لاتعداد تھے لیکن وہ دن یقیناً میری زندگی کا اہم ترین دن تھا جس دن قبلہ پیر صاحب میری عیادت کیلئے تشریف لائے تھے انکی تشریف آوری میرے لئے باعث تقویت و برکت ثابت ہوئی اس موقعہ پر آپ سے سامنے متفکر باتیں ہوئیں تشریف آوری کبیر بو شہید کی المناک موت کے علاوہ بہت سی باتیں ہوئیں ان یادوں کا ذکر جیسے دل تو قلم کو لکھنا اور آنکھوں کو اشک بار ہونے سے کون روک سکے گا

من خود کہنم آغاز بہ پایاں کہ رساند؟

محمد نصیر الدرس عفی اللہ عنہ
۸/۲/۹ کراچی

Marfat.com

ایک نادر و نایاب شخصیت

(رئیس امروہوی)

تواری شریف کا ذکر ہم نے قیام پاکستان سے بہت قبل سنا تھا اور اس سلسلے میں بہت سے واقعات متحدہ ہندوستان کے اخبارات میں چھپے تھے۔ کبھی سوچا بھی نہ تھا کہ ایک زمانہ ایسا آئے گا کہ ہمیں بچشم خود اس بزرگ شخصیت کی زیارت نصیب ہوگی جو تواری شریف کے خانوادے کا چشم و چراغ ہے۔ میرا اشارہ ہے حضرت پیر بادشاہ گل حسن صدیقی نقشبندی قدس سرہ (گدی نشین درگاہ عالیہ تواری شریف) کی طرف! آج سے چونتیس پینتیس سال قبل مئی یا کسی تو جون۔ راقم الحروف کو حضرت قبلہ نے یاد فرمایا۔ شعبان تک مجھے یاد ہے۔ رمضان شریف کا مہینہ تھا۔ شام کے وقت ہم تین نیازمند حضرت کی قیام گاہ پر حاضر ہوئے۔ میرے علاوہ میرے چھوٹے بھائی سید محمد تقی (جو اس زمانے میں روزنامہ جنگ کے چیف ایڈیٹر تھے) اور مشہور نقاد و ادیب پروفیسر ممتاز حسین جو آج کل لندن میں تیسری دنیا کے ریسرچ انسٹیٹیوٹ کے ایک عالمی منصوبے پر کام کر رہے ہیں پر مشتمل تھا۔ دلفریب ذرائع سے تواری شریف اور اس قدیم درگاہ کے خانوادۂ طریقت کے بارے میں طرح طرح کے قصے جو ہم تک پہنچے تھے انہوں نے اس ملاقات کی دلچسپی اور ذوق دیدار میں ایک استعجاب آمیز عنصر کا اضافہ کر دیا تھا۔ جس کا پرسکون شام تھی۔ ہم ایک رنگین رہنما کی قیادت میں قیام گاہ پر حاضر ہوئے تو حضرت کو کشادہ آغوش پایا

اے لقائے تو جواب ہر سوال

مشکل از تو حل شود بے قیل و قال

نورانی چہرہ — لبوں پر دل آویز مسکراہٹ۔ لہجے میں نرمی اور لطافت اور گفتگو میں حکمت و عرفان کے انوار کی جھلک! صورت کو دیکھتے ہی اندازہ ہو گیا کہ ان کی شخصیت شفقت اور اخلاق کریمانہ اور گہرے روحانی اخلاص سے مرکب ہے

Marfat.com

ان کا اور نا یا بے تکلفی میں ایک پُر اسرار کشش تھی۔ جو بے اختیار دل کو اپنی طرف کھینچ لیتی تھی۔ تمام لوگ وہ سجادہ نشین حضرات میں جو گریز، اجتناب، رکاوٹ اور خود استغراقی (اپنے آپ میں مگن اور مست رہنا) کی کیفیت پائی جاتی ہے۔ جو ان کے اور حاشیہ نشینوں کے درمیان دیوار بن کر حائل ہو جاتی ہے۔ یہاں اس کا دور دور تک پتہ نہ تھا۔ نمود کے بجائے فقر، خود نگہداری کے بجائے خود سپردگی اور اختیار کردہ وضع داری کے بجائے بے اختیارانہ درویشی کی شان اور درویشی کا نشان! — حضرت قدس سرہ نے بعض پرانے خاندانی کاغذات اور فرامین اور دستاویزیں دکھلائیں۔ نوازی شریف کے بارے میں بعض حلقوں نے جو داستان سرائیاں اور مبالغہ طرازیاں کی تھیں اس کی حقیقت کو واضح کیا۔ تاریخ، مسائل و تصوف پر ہمارا گفتگو ہوتی رہی۔ اسی ضمن میں بعض اہم فارسی ماخذ کا بھی ذکر فرمایا اور یہ اشارہ کیا کہ انہیں اگر اردو میں منتقل کر دیا جائے تو افادۂ عام کی ایک صورت پیدا ہو جائے گی۔ بڑی پُر بہار اور دلچسپ گفتگو تھی۔ وہ کہیں اور سنا کرے کوئی — اچھا خیر مجھے محسوس ہوا کہ حضرت کی گفتگو ہمارے قلب کے آتشیں شعلوں کی طرح کا کام رہی ہے۔ نہ اُدھر سے کوئی ناز آفرینی تھی نہ ادھر کوئی تکلف! جو پوچھا اس کا جواب پایا۔ جو سمجھ میں نہ آسکا اسے شفقت سے سمجھایا۔ پہلی ملاقات ہی میں ہم تینوں کو اندازہ ہو گیا کہ مولانا روم کا یہ بیان کتنا مبنی بر حقیقت ہے کہ

صحبتِ صالح ترا صالح کند
صحبتِ طالح ترا طالح کند

ایک صالح کی صحبت نیک بنا دیتی ہے اور بُرے کی صحبت بُرا بنا دیتی ہے
مٹی اگر پھولوں کے جھرمٹ میں رہے تو خوشبودار ہو جاتی ہے۔ بقول شیخ سعدی

بگفتا من گِلِ ناچیز بودم
ولیکن مدتے با گُل نشستم

Marfat.com

جمالِ ہم نشیں در من اثر کرد
وگرنہ من ہماں خاکم کہ ہستم

مٹی نے کہا کہ میں تو ناچیز مٹی تھی ۔ لیکن کچھ مدت پھولوں کے ساتھ رہی ۔ ساتھیوں کی رفاقت نے مجھے بھی خوشبودار بنا دیا ۔ ورنہ میں تو وہی خاک ہوں جو تھی ۔ ان کی صحبت میں برقی تاثیر تھی جو دلوں میں گھر کر لیتی تھی ۔ اور ان کی آنکھوں میں وہ چمک تھی جو صرف قلبِ صافی کا عکس ہوتی ہے ۔ اس پہلی ملاقات کے بعد جس کی تفصیلات اوپر آ چکی ہیں ۔ حضرت کی خدمت میں متعدد مرتبہ حضوری کا شرف نصیب ہوا ۔ اور ہر بار دل نے نیا مزہ لیا اور روح نے نیا تاثر قبول کیا ۔ حضرت خود کاسۂ صحیح معنی میں درویش اور بادشاہ درویشی میں بادشاہ دنیا اور [illegible] کا ۔ دنیا سے ان کا واسطہ صرف اصلاحِ قلوب کی حد تک تھا ۔ عام لوگوں میں جانے سے گریز کرتے تھے ۔ درحقیقت ان کی خلوت میں جلوت اور جلوت میں خلوت کا عالم نظر آتا تھا

محفلیں ماہ و ستارہ کی سجانے والے
ہائے کیا چیز ترا عالمِ تنہائی ہے

حضرت کو اس ناچیز سے جو تعلقِ خاطر تھا ۔ اس کے سبب میں نے اپنے اخبار روزنامہ شہباز کا دواری شریف نمبر شائع کیا اور روزنامہ نوائے وقت میں بھی نثر و نظم کے ذریعے اظہارِ عقیدت کرتا رہا ۔ فردوس آشیانی بعض فارسی تصانیف کو جو ان کے خانوادۂ عالیہ سے تعلق رکھتی تھیں ۔ اردو زبان میں منتقل کرانا چاہتے تھے ۔ میری فارسی دانی سے [illegible] تھے متعدد صحبتوں میں اس منصوبے کا ذکر آیا ۔ مگر کسی نہ کسی سبب سے یہ منصوبہ عملی جامہ نہ پہن سکا ۔ آخر میں یہ اور عرض کروں کہ میں نے پہلے متعدد حضرات شیوخ اور سجادہ نشین بزرگوں کی خدمت میں حاضری کا شرف حاصل

Marfat.com

لیکن بہر بادشاہ گل محمد حسن صدیقی نقشبندی قدس سرہ کی شخصیت نے ذہن میں جو اثر ڈالا وہ کبھی زائل نہ ہوگا۔ تصوف کے اعلیٰ ترین اخلاقی مقاصد، انسانی کردار میں جو بے پناہ جذب وکشش پیدا کر دیتے ہیں۔ وہ تسخیر قلوب کی وہ مقناطیسی ان کے اندر موجود تھی۔ میں جب بھی حضرت کی خدمت میں حاضری کا موقع ملتا، یہ مصرع مترنم زبان پر آجاتا کہ

اے گل! بتو خرسندم تو بوئے کسے داری

(اے گل! میں تجھ سے بہت خوش ہوں کہ تجھ سے کسی کی خوشبو آتی ہے)

دل سے یا گلستاں سے آتی ہے

ان کی خوشبو کہاں سے آتی ہے

رئیس امروہوی

۸ اگست ۱۹۸۴

بسم اللہ الرحمن الرحیم

PHONE No. 0225 - 366

Syed Mohammed Arif

B. A. (Honours) LL. B.
ADVOCATE (High Court)
Ex. President of District Bar Association Sanghar
Ex. Municipal Councillor and Justice of Peace
Member of Hospital Management Board For Civil Hospital Sanghar.
Member of Managing Committee And Life Member of Sind Provincial Red Crescent Society

Kashana -E- Syed Housing Society
S. M. ARIF ROAD
S A N G H A R (Sind)

Dated ______________

"حضرت پیر گل حسن شاہ صاحب (مرحوم) کے بارے میں چند تاثرات"

حضرت پیر گل حسن شاہ صاحب سے میری ملاقات ۲۲ اگست ۱۹۸۴ء میں (عرس)
جشن حضرت سلطان اولیاء کے موقع پر کراچی میں جناب کی رہائش گاہ
ہوئی ____ اس پہلی ملاقات میں میں نے یہ محسوس کیا کہ میں
ایک ایسی عظیم شخصیت سے ہم کلام ہوں جو نہ صرف حلیم ہے
دانشور ہے ۔ جہاں دیدہ انسان ہے جو روحانی اعتبار سے کسی بھی
درجہ پر فائز ہے ۔ میں نے حضرت پیر گل حسن شاہ صاحب کی یادداشت
پر جب غور کیا تو یقیناً" ایسی عمر کے انسان کی اتنی اچھی یادداشت
میں نے کسی اور شخص میں نہیں دیکھی ۔ وہ نہایت شائستہ اور
پروقار انداز میں گفتگو فرماتے تھے جس کا دل پر گہرا اثر مرتب ہوتا
دوسری ملاقات [illegible] میں ان کی
پر ہوئی جہاں ایک چھوٹا مطلب تھا ۔ پیر صاحب نے حکمت کے

Marfat.com

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

PHONE No. 0225 - 3

Sayed Mohammed Arif

B. A. (Honours) LL. B.
ADVOCATE (High Court)
Ex. President of District Bar Association Sanghar
Ex. Municipal Councillor and Justice of Peace
Member of Hospital Management Board For Civil Hospital Sanghar.
Member of Managing Committee And Life Member of Sind Provincial Red Crescent Society

Kashana -E- Syed Housing Society
S. M. ARIF ROAD
S A N G H A R (Sind)

Dated ________

میں بھی آپ کے بلند مقام حاصل کی برکات اور ۱۹۸۵ء [illegible]
کے علاج دریافت کرتے اور شفاخانے کی آپ بہت بڑی خدمت انجام دی۔
میں نے خود اپنے بھائی اسلم صاحب کی صاحبزادی کا علاج پیر صاحب کی
رہائش گاہ پر دوا سے کروایا اور خاطر خواہ فائدہ ہوا۔

حضرت پیر علی حسن شاہ کی شخصیت کا حال یہ تھا کہ
اُن سے ایک بار ملنے کے بعد دوسری مرتبہ ملنے کی تمنا دل میں پیدا ہو جاتی
تھی۔ وہ نہایت حلیم الطبع اور دردمند انسان تھے۔ صرف مسلمانوں ہی
کو نہیں بلکہ غیر مسلموں کو بھی میں نے آپ کی ذات سے متاثر پایا۔
اور ڈاکٹر بھاگچند سے جو گفتگو ہوئی اس سے یہ بھی پتہ چلا کہ پیر صاحب
نے ڈاکٹر کی بیوی جو خود ڈاکٹر کی لائن میں تھیں کا علاج [illegible]
اُن کے علاج سے شفا پا گئی۔ اللہ تعالیٰ مرحوم کو گوشۂ رحمت میں جگہ عطا فرمائے
آمین۔ میں نے پیر صاحب کی گفتگو سے یہ بھی اندازہ لگایا [illegible]

Marfat.com

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

PHONE No. 0225 - 366

Sayed Mohammed Arif

B. A. (Honours) LL. B
ADVOCATE (High Court)
Ex. President of District Bar Association Sanghar
Ex. Municipal Councillor and Justice of Peace
Member of Hospital Management Board For Civil Hospital Sanghar.
Member of Managing Committee And Life Member of Sind Provincial Red Crescent Society

Kashana -E- Syed Housing Society
S. M. ARIF ROAD
S A N G H A R (Sind)

Dated ________

رشتہ داروں سے بے حد ذہنی اور جسمانی اذیتیں پہنچیں جسکا
وہ مرتے دم تک اسکا بار بار ذکر کیا کرتے تھے
خداوند قدوس اُن پر اپنی رحمتیں نازل فرمائے ۔

Marfat.com

M. MURTAZA HUSAIN,
Homoeopathic Physician;
Regd. No. 1219

Clinic:
B. S. 15/3, Karimabad;
Federal 'B' Area,
KARACHI-3803.

9.8.84

آج سے تقریباً چار سال قبل اپنے ایک عزیز ترین
دوست جنہیں میں نے بھائی سے بھی زیادہ عزیز پایا ان
کے ہمراہ جناب قبلہ خواجہ گل حسن صاحب صدیقی مرحوم سے ملنے
کا شرف حاصل کیا۔ ان کی شخصیت میں میں نے جو
جاذبیت پائی وہ تو ظاہر من الشمس ہے البتہ جس
بات نے مجھے متاثر کیا وہ یہ تھی کہ ان سے قبل جن
پیر صاحبان سے ملنے کا موقع ملا وہاں اکثر ان حضرات
کو لوگوں سے نذرانے وغیرہ لیتے ہوئے ہی دیکھا لیکن
پیر صاحب قبلہ کو اس کے برعکس جب بھی دیکھا تو
آپ کے دست مبارک سے لوگوں کو فیض حاصل کرتے
ہوئے دیکھا اور یہی نہیں بلکہ روح بھی جو دوسروں سے
کچھ لینے کی بجائے ہر کسی کو کچھ نہ کچھ کسی
صورت میں دیتے ہوئے دیکھتا رہا۔ میرے خیال میں
خادم ناچیز کے لئے اتنا ہی کچھ عقیدت مند بنانے کیلئے

Marfat.com

M. MURTAZA HUSAIN.
Homoeopathic Physician;
Regd. No. 1218.

Clinic:
B. S. 15/3, Karimabad;
Federal 'B' Area.
KARACHI-3803

(2)

کافی ثابت ہوا۔ ہمارے بزرگ و برتر قبلہ کو رب
اپنے جوار رحمت میں جگہ دے اور جس طرح وہ عوام الناس
پر اپنا فیض فرماتے رہتے تھے اللہ تعالیٰ ان پر اس
سے زیادہ اپنا فضل و کرم نازل فرماتا رہے
آمین ثم آمین۔

روحانی علوم کے علاوہ میں نے مشاہدہ کیا کہ قبلہ پیر صاحب
دنیاوی علوم یہاں تک کہ علم طب میں بھی عام لوگوں
سے بہت زیادہ دسترس رکھتے تھے۔ اور ان کی
باتوں نے مجھے اور بھی زیادہ متاثر و گرویدہ کر دیا تھا

ناچیز احقر
محمد مرتضیٰ حسین
9-8-84

Date..........
KARACHI-38

Marfat.com

ميمڻ سنڌي

"مون کي ڏٺو ماڻام..."

مارچ ١٩٨٠ع جو زمانو آهي، جڏهن هن سٽڻ جي صلاح سان اسان هڪ ادبي ۽ ثقافتي انجمن جو بنياد وڌو. جنهن جو بنيادي مقصد سنڌ جي تمدن ۽ ثقافتي سرگرمين کي عام ڪرڻ هو. ان ڏس ۾ پهرين تقريب لاءِ اسان سنڌ جي مشهور ۽ معروف شخصيتن سان رابطو قائم ڪيو، جيڪي انهن جي رهنمائي ڪن. اسان ان سلسلي کي اڳتي وڌائڻ گهرون ٿي ۽ پيرسائين مرحوم گل حسن صاحب صديقي نقشبندي سان، منهنجي پهرين ملاقات انهيءَ سانگي سان ٿي.

لنواري شريف جي خانداني سان منهنجي دلچسپي، اڳيائي وقت کان، جوش علي ۽ ادبي لحاظ سان هئي. حضرت شاهه عبداللطيف ڀٽائي جي ڪلام ۽ سوانح سان ڏوري شناسائي جي حوالي سان هو سلطان الاولياء خواجه محمد الزمان قدس سره جي معلي ۽ شاهاڻه معيار جو عالم هو، ۽ سنڌ جي درگاهه شريف سان اهڙي ڪا خاص وابستگي نه هئي ۽ نه ئي هن خاندان جي علمي ۽ تاريخي پس منظر جي ڄاڻ هئي. اها منهنجي خوش نصيبي آهي جو منهنجي ذاتي خواهش تي، سنڌ جي هن عظيم المرتبت خاندان جي علمي، ادبي ۽ اعليٰ ظرفي سان واقفيت ٿي.

پيرسائين مرحوم سان، پهرين ملاقات لاءِ، سنڌ جي هڪ بنگلي تي فون ڪيم، خلاف توقع فوراً ملڻ لاءِ وقت مليو ۽ مقرره وقت تي، آءٌ پيرصاحب جن جي نگاهون واري بنگلي تي پهتس. سنڌ جي رهائشگاهه ڏسڻ سان مونکي سنڌ جي هڪ منفرد احساس ٿيو ته هڪ پير طريقت، جنهن جا لکين مريد ۽ خادم هئا، تنهن جي ذاتي رهائشگاهه ايتري سادي، اها منهنجي پهرين حيرت هئي. ان بعد فوراً اسان کي پيرصاحب جي خدمت ۾ پيش ڪيو ويو، جيڪي ڏنل وقت موجب، ملاقاتين جي ڪمري ۾، انتهائي مهرباني منتظر هئا. پاڻ نهايت خنده پيشانيءَ سان اسان جي آجيان ڪئي. مونکي احساس ٿيو ته مان هڪ روايتي پير صاحب جي خدمت ۾ نه آهيان. پاڻ سنڌي ۾ اسان سان خوش وضعت هئي، ۽ چند گهڙين لاءِ مان ٿي ويا. مونکي ائين لڳو ڄڻ ڪنهن هڪ شيءِ جو انتظار رهيو، ۽ ٿيو به ائين، جنهن کي هڪ خادم، چانهه، ڪيڪ، بسڪيٽ ۽ ٻين شين کڻي آيو. پاڻ پنهنجي هٿن سان چانهه ٺاهي ڏني ۽ هر هڪ کي ڏنائون. انهن ڳالهين سان فارغ ٿيڻ کان پوءِ، پاڻ هڪ چانديءَ جي هڪ دٻلي مان ڪونتا ۽ سوپاري ڪڍي ڏنائون ۽ انهيءَ بعد نهايت نفيس ۽ شائستي انداز سان فرمايائون، "بابا، پنهنجي واقفيت ڪرايو." مون پنهنجو نالو عرض ڪيو، فوراً چيائون "مرزا قليچ بيگ وارن مان آهيو؟" عرض ڪيم "نه سائين، ان خاندان سان فقط نيازمندي آهي." فرمايائون، "مرزا قليچ بيگ سنڌ جي ادب جي وڏي خدمت ڪئي آهي. مون سندس بي شمار ڪتاب پڙهيا آهن ۽ اهڙو سو جيترو ڪتاب ته ايڏي معروف ماڻهو آخر ڪيئن ايترا ڪتاب لکيا آهن." مون عرض ڪيو ته اسان هڪ انجمن قائم ڪئي آهي، ان لاءِ اوهان جي سرپرستي جي خواهش آهي. چند گهڙين لاءِ پاڻ سوچڻ لڳا، آخرڪار فرمايائون: "بابا! اسان دنيا جي هن ڪاري سان تمام گهڻو تعلق رکيو آهي. ظاهري نمائش ۽ شوڪت جو اسان کي شوق ناهي، باقي توهان جي مدد ڪري سگهجي ٿي، جيڪڏهن توهان جا مقصد اسان جي مسلڪ مطابق هوندا." مون انجمن جي اغراض مقاصد کان کين واقف ڪيو، جنهن تي فرمايائون، "توهان ان سلسلي ۾ غلام محمد دادا پاڻيءَ سان ملو، جياڻ ته اسان جي خانقاهه جو اهو سڄو بندوبست آهي، آءٌ کيس چٺي لکي ٿو ڏيان." ۽ منهنجي سامهون خادم حاجي شفيع کي هدايت ڪيائون ته غلام محمد صاحب کي اطلاع ڪريو ته جڏهن به هي سائين سولائيءَ سان ملڻ گهرن.

Marfat.com

ان ڪتاب ۾ سنڌ جي تاريخ، ادب ۽ ثقافت جي باري ۾ پاڻ پنهنجي زندگيءَ جي طويل تجربي جي بنياد تي، جيڪي ڳالهيون لکيون آهن، سي مفيد ڳالهيون آهن. جنهن ڪري هي ڪتاب ان ڏس ۾ سنڌ جا بلڪل صحيح تواريخ سان گڏ. پراڻي دور جي حالتن کي نئين زماني جي حالتن سان ڀيٽي ۽ ان تي پنهنجي واضح راءِ ڏئي ٿا شاعرن جو منصف وڏو ڪم ڪيو ويو آهي. جنهن ڪري ڳالهه جو سو ته پاڻ مذهبي عقيدي ۽ عقيدت سان ... جا پيشوا ۽ چراغ هئا، جن جي مريدي خادمي جو دائرو سنڌ ۽ سنڌ کان ٻاهر به ڦهليل هو. انهن ۾ ... امير ۽ غريب، جاگيردار ۽ مسڪين شامل آهن. جيڪي پنهنجي مريدن ... [illegible] ان ته دنيا جون ... سنڌ جي خدمت ۾ حاضر رهندا هئا. پڙهيل لکيل ۽ پنهنجي مريدن بابت ... جي ... ضرور پيش ڪندا هئا. پير صاحب پنهنجي مريدن جي تربيت جي ته ... آهي. ... خيال هو ته سنڌ جا مريد صالح هجن، شريعت محمدي جا پابند هجن، دنيا جي ... دور هجن، ۽ پنهنجي ... جا پابند ۽ عام ماڻهن جي ڀلائي ۽ سڌاري جا خواهشمند هجن. اهڙي طرح ڳالهه آهي جيڪا مون کي پير صاحب مرحوم سان پهرين ملاقات ۾ ... محسوس ٿي ... آهي مشهور شخصيت ... سنڌ جي عام ماڻهن ۾ ... [illegible] ... پنهنجي ... سان ... ڪيو ويو. ... آهي ڪانڪ ... پابند ... ته سنڌي ... ۾ سنڌ بلند پايه عالم ۽ شخصيت جو واضح اثر هو. انهن پهرين ملاقاتن جا ... يادگار ... ۾ سنڌ جا عالمن ... جن ... ٿي، ... بهار ... سنڌ ...

... پيارا سي، آءٌ ختم ڪريان ...

ماڻهن کي ... خدا جا ... بيان.

ان ملاقات جي پس منظر ۾ منهنجي ملاقات علامه محمد دائود پوٽه صاحب ۽ انهن جي ... سان ٿي. انهن مون سان ... ڪيون، ... ۽ ... سان ... ۾ سنڌ جي صحبت جو اهو سلسلو ... جاري آهي. ۽ ... جي واڳ ... آهي، اهو سلسلو جاري رهندو. انهن ... جي صحبت سان منهنجي درگاه شريف تي ... حاضر ٿيو. جيڪي ... سان ... ٿيون. انهن سان ... ميان صاحب پير ... محمد سائين ... ۾ ... جو اهو ... قائم آهي.

پير سائين سان پهرين ملاقات جو شرف حاصل ٿيو. وقت گذرڻ سان گڏ، سنڌ جي صحبت جو دائرو ۽ وسيع ٿيندو ويو. ... علامه محمد صاحب جي گهر تي، ... علائقي ... جي ... جي منهنجي شخصي زندگي ۽ درگاه شريف جي ... روشني وڌي. درگاه شريف جو ... تاريخ، سنڌ جا ... ۽ پنهنجي قريبي رشتيدارن جي ... جي ڳالهه ڪئي. انهن ملاقاتن ۾ مون ... سنڌ ... پاڻ ... ان ... زندگي ... ۽ ... جي ... دنيا ... ڏنو.

منهنجي خيال ۾ پير سائين جي شخصيت تي ... اوصاف ... ناهي. البته ... ضرور آهي ته سنڌ جي ... تاريخ تي گهري نظر، سادگي ۽ سچائي، خلوص ۽ نيڪي ...

Marfat.com

ان جا ذکر يا ڳالهيون اکثر جو هئا بابت ۾ مون کي پيرو اعتماد هيائون، انهي ۾ سندس لاءِ عقيدا ڪون. جيئن ته منهنجي انداز ۾ هن سندن ڪماليون سڀ سان پيريل، بابت نهايت پڇه وارا ۾ معرفت کي مون نظر ۾ سڃاڻي وارا . اجائي انهي ۾ شان شوهرت ڪانه پيو پيدا ٿيو. مون تي ۾ هوءَ وقت آيو ته سندن سوانح ۾ شخصيت تي تفصيل سان ضرور لکبو، جا ڪانه ته تاريخ ۾ انهن جون شخصيتون تمام نوريون پيدا ٿينديون اڪثر، جيئن ته دنيا جي مڙني شين تي قدرت رکڻ جي باوجود اهي ڪڏهن به پيش هندا آهن. سچائي ۾ سادگي جو ساٿ ڏيندا آهن، ۽ پيڻ کي سنهي راهه ڏيکاريندا اڪثر. سائين پير محمد حسن صديقي نقشبندي صاحب مرحوم جن جي هستي انهن اوصاف سان پيريل هئي، ۽ هن زماني جي قدرت جي روشني ۾ انهن اعلى انسان ورلي لڀندا، جا ڪانه ته اهي شخصيتون پنهنجي ذات لاءِ گهٽ، ٻين لاءِ مشعل راهه هوندا آهن. الله جي عطا ڪيل روشني، ٻين کي اڳتي وڌڻ وڃڻ جي لاءِ هوندي. سندن وصال سنڌ جي لاءِ هڪ انهن جو ساٿ آهي جو آهي اهڙو جوان ته هڪ دور پنهنجي انت تي پهتو، ۽ انهن اعلى انسان جو هن دنيا ۾ اچڻ پيو، ته اهڙي جي جاءِ تي ٻيو ڳولڻ ناممڪن آهي.

نه سي وڻ وڻن ۾، نه سي ڪانڌيارن ۾،

پسو بازارن ۾، ميڙ جو مون لوڻ ٿيو.

پنھنجي طرفان......

ناچيز شاگرد تنظيم "نشاط" جي ڇپائيءَ جي سلسلي جو ڪتاب نمبر پنجون توهان جي هٿن ۾ آهي.

اسان مهربان پڙهندڙن سان گذريل سال وعدو ڪيو هوت ايندڙ سال پڙ ڪتاب "پير بادشاه" جلد ڇپائي شايع ڪنداسين مالڪ جا لک شڪر جو اسان جي امنگن کي عملي جامون مليو ويو. الله تعاليٰ عزوجل ۾ اميد آهي ته اڳتي پڙ ڪتاب "پير بادشاه" جا مختلف جلد شايع ڪرائيندا رهنداسين. انشاءالله تعاليٰ.

اسان ڪوشش ڪئي ته ڪتاب ۾ ناياب فوٽو مبارڪ ۽ حضرت قبله پير بادشاه جن جي ذاتي تحريرن جا عڪس پيش ڪريون. ڪتاب جي اهميت ۾ واڌارو آندو آهي ۽ ڪتاب کي مستند بنايو آهي.

اسان انهن مهربان صاحبن جا بيحد شڪرگذار آهيون جن پنهنجو قيمتي وقت ڏئي اسان کي پير بادشاه جن جا بابت پنهنجا تاثرات ڏنا.

Marfat.com

اسان جماعت جي انهن بزرگن جا بيحد ممنون آهيون جن اسان کي پيريادشاه بابت مضمون ڏنا، اسان کي اهو سلسلو اڳتي هلائڻ ۾ ادبي مدد ڪئي جن به دوستن ڪتاب جي ترتيب ڇپائي - پروفنگ - فلمنگ وغيره ۾ اسان جي مدد ڪئي انهن سڀني سڄڻن جا شڪرگذار آهيون ۽ دعاگو آهيون ته مالڪ سائين انهن تي پنهنجي رحم جي بارش وسائي - انهن مددگار دوستن جي لسٽ وڏي آهي. ڪهڙن جا نالا لکي ڪهڙن جا لکون -

اسان سڀني سڄڻن ۾ اميد تا رکون ته مستقبل ۾ پڻ اسانکي پنهنجي نيڪ مشورن سان نوازيندا رهندا ته جيئن ڪتابي سلسلي ۾ وڏيڪ اهميت پيدا ٿئي -

مرتب

Marfat.com

گذارش

اسان ايندڙ سال يعني ٢٧ ذيقعد مبارڪ ١٤٠٥ھ ۾
۾ ڪتاب پاڪ "پير بادشاه" جلد ٽيون ڇاپڻ جو ارادو
رکون ٿا جنهن لاءِ سيني سڄڻن کي اپيل ٿا ڪريون
ته اسان کي مهرباني ڪري پنهنجون لکيون
جهڙوڪ. مضمون. مقالا. شعر. تاثرات وغيره
موڪلين ته جيئن هي سلسلو مستقل هلندو رهي.
مواد موڪلڻ لاءِ ڏس.

نشرو اشاعت ڪميٽي "نشاط"
معرفت درگاه شريف حضرت قاضي احمدؒ
قاضي احمد وايا سڪرنڊ نوابشاه.

Marfat.com

ناجيه شاگرد تنظيم جماعت لواري شريف جو منشور

(١) هيءَ تنظيم وصيت پاڪ مطابق حضرت قبله پير فيض محمد نقشبندي جن کي درگاه عاليه لواري شريف جو اٺون سجاده نشين تسليم ڪري ٿي -

(٢) هيءَ تنظيم درگاهه لواري شريف جي سجاده نشين جي ڏنل مذهبي تعليمات مطابق عمل ڪرڻ جي ڪوشش ڪندي -

(٣) هيءَ تنظيم جماعت ۾ خاص طرح سان شاگردن ۾ طريقت پاڪ جي پرچار ڪرڻ چاهي ٿي - (ان لاءِ ڪتاب پاڪ ڇپرائڻ، جلسا ڪرائڻ ادبي گڏجاڻيون ڪرائڻ، مذهبي ليڪچر ڪرائڻ طريقي جنابيني ڪرائڻ لئبريريون قائم ڪرڻ وغيره وغيره)

(٤) هيءَ تنظيم جماعت لواري شريف جي شاگردن جي تعليمي سڌاري لاءِ ڀرپور ڪوشش وٺندي -

(٥) هيءَ تنظيم "مئنيجنگ ڪاميٽي جماعت لواري شريف" کي جماعت جي سروي ڪرڻ ۽ ٻين ڪمن ۾ ڀرپور مدد ڪندي -

(٦) هيءَ تنظيم ملڪ ۾ موجود هم خيال روحاني، مذهبي تنظيمن سان ناتا بطور ڪندي

(٧) هيءَ تنظيم غير سياسي آهي - جيڪا فقط مذهبي ۽ سماجي سطح تي ڪم ڪرڻ چاهي ٿي -

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

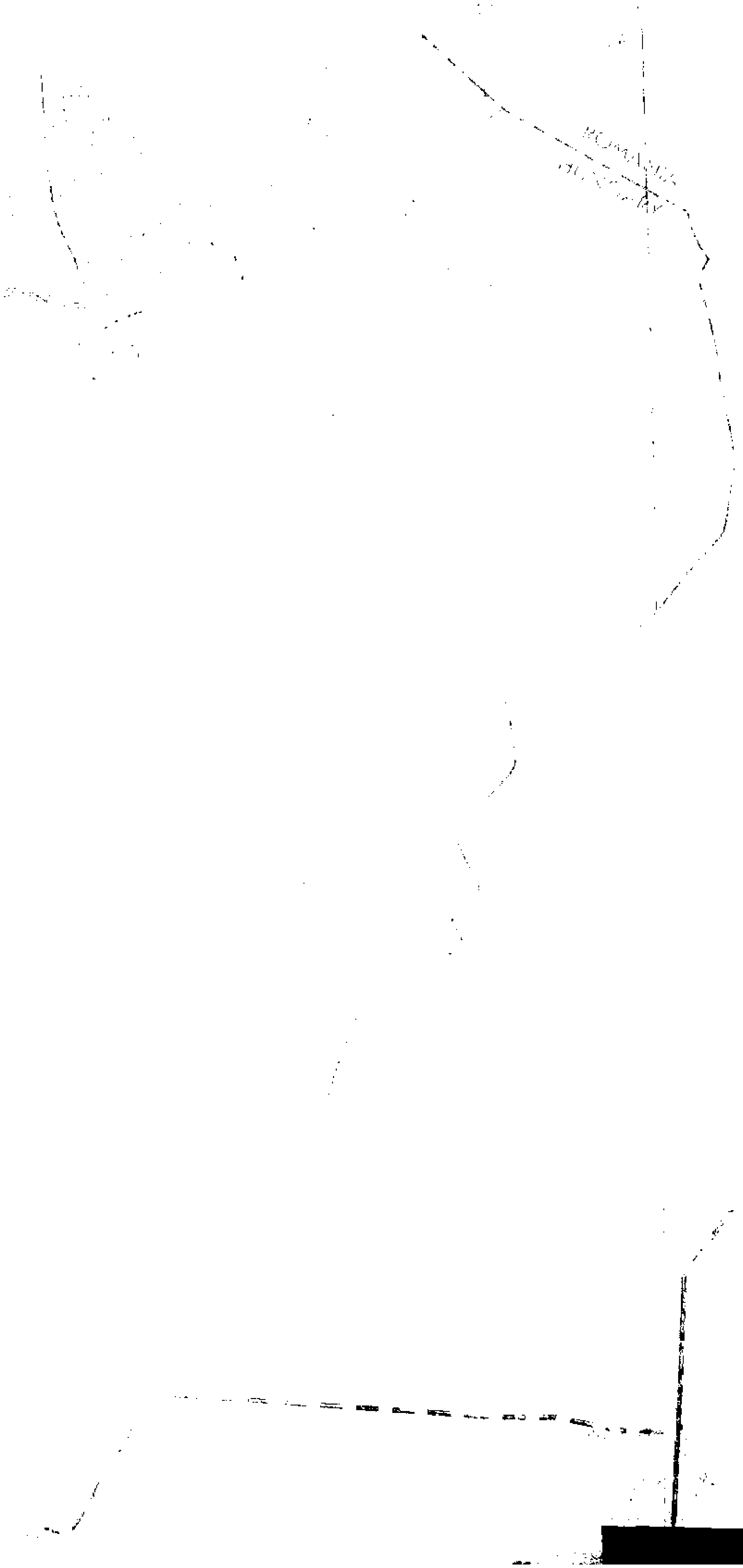

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

Marfat.com

693

Marfat.com